

اقتصادی، تحلیلی

سال بیست و نهم - اسفند ۱۴۰۱ قیمت: ۲۰۰۰ تومان

گزارشی از
آینده جهان

◀ چشم انداز اقتصاد جهان، ریسک ها و اولویت های سیاستی ۲۰۲۳-۲۴

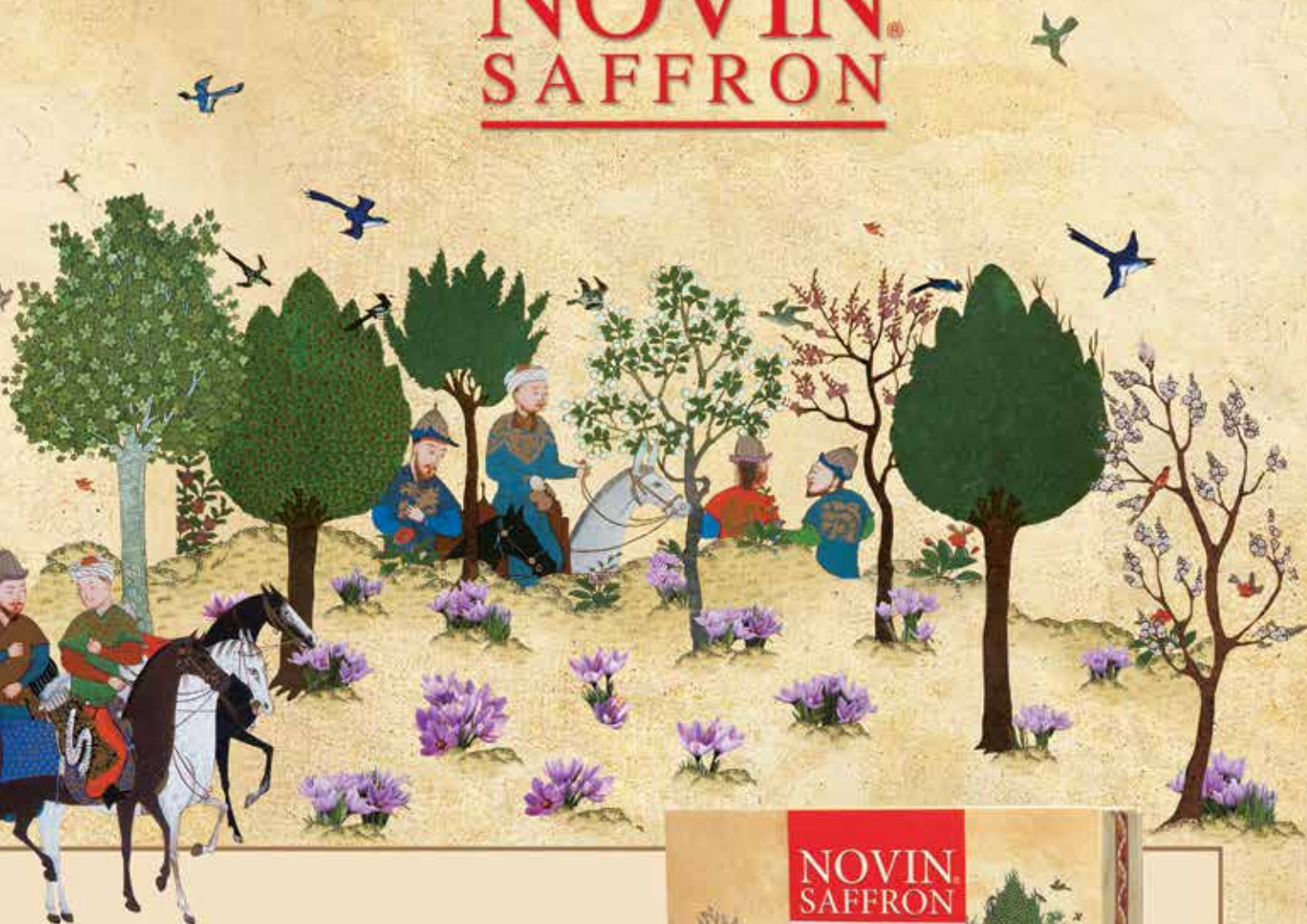
◀ تحولات گردشگری در جهان پس از شیوع کووید-۱۹

◀ وضعیت و چگونگی صادرات محصولات کشاورزی ایران

◀ عوامل تعیین کننده تورم در ایران و نحوه مهار آن

◀ چگونه می توان تحول دیجیتالی را پیاده سازی کرد

NOVIN SAFFRON

کارخانه: مشهد، شهرک صنعتی توس، نیش اندیشه ۶، پردیس نوین زعفران

تلفن: ۰۵۱-۳۲۲۵۲۱۴۷ فکس: ۰۵۱-۳۲۲۵۵۲۲۶

دفتر خدمات مشتریان تهران: اتوبان شهید چمران، پارک وی، خیابان جوانان، ابتدای خیابان ب بلاک ۱، طبقه سوم، واحد ۷

تلفن: ۲۲۰۱۵۸۰۰-۲۲۰۱۱۷۰۰-۲۲۰۱۱۸۰۰

- ۲ یادداشت / چند نکته درباره تورم
- ۳ تحولات گردشگری در جهان پس از شیوع کووید-۱۹
- ۸ صعود سه رقیمی سفر در جهان
- ۱۰ برنامه ایران برای درآمد ۲۵ میلیارد دلاری از گردشگری تا سال ۱۴۰۳
- ۱۲ چشم انداز اقتصاد جهان، ریسک ها و اولویت های سیاستی ۲۴-۲۰۲۳
- ۱۵ آمار های صنعتی جهان
- ۱۶ وضعیت و چگونگی صادرات محصولات کشاورزی ایران
- ۲۲ عوامل تعیین کننده تورم در ایران و نحوه مهار آن
- ۲۶ ریشه های نقدینگی و اثرات آن بر تورم
- ۲۹ راهکارهایی برای تجارت موفق در سال ۲۰۲۳
- ۳۰ وضعیت نرخ تورم در بهمن ماه
- ۳۳ رتبه بندی کشورهای جهان در سال ۲۰۲۲ از منظر شاخص «قدرت»
- ۳۶ روند برتر تجارت الکترونیکی برای سال ۲۰۲۳
- ۳۹ چگونه می توان تحول دیجیتال را پیاده سازی کرد
- ۴۲ گزارشی از آینده جهان
- ۴۶ خیز عربستان برای اقتصاد بدون نفت
- ۵۱ عبور صادرات غیر نفتی از ۵۲ میلیارد دلار
- ۵۴ فشار بودجه ۱۴۰۲ بر دوش بخش خصوصی
- ۵۷ زنگ خطر تعمیق فقر
- ۵۹ تولید قربانی بحران انرژی
- ۶۱ انتقال پرونده مالیاتی ۳۰۰۰ شرکت به استان های محل فعالیت شان

صاحب امتیاز و مدیر مسول:

مهندس حمیدرضا شوشتریان

زیر نظر شورای نویسندگان

سردبیر:

مهندس حسین کوه زاد

خبرنگار:

جلیل فروتن

گروه ترجمه:

زهرا پزشکی

ویراستار:

احمد حسین زاده

طراحی: هدی امیر

عکس:

حسین نظامی

واحد بازرگانی:

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

نشانی:

نشانی: مشهد - خیابان فلسطین

فلسطین ۱ - ساختمان سروش

طبقه تحتانی

تلفکس: ۰۵۱-۳۸۴۴۳۰۷۴

تهران - شریعتی - خیابان دستگردی

پلاک ۷۴

طبقه دوم - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۲۲۲۰۹۶۱

دورنگار: ۰۲۱-۲۲۲۶۹۰۳۲

www.eghtesadasia.ir
eghtesadeasia@gmail.com

چند نکته درباره تورم

پرویز خوشکلام خسرو شاهی

۱- وقتی از افزایش سطح عمومی قیمت‌ها یا تورم صحبت می‌شود لزوماً مفهوم یکسانی از آن مد نظر نیست. در ادبیات اقتصاد و متون علمی آن عمدتاً به تأسی از میلتون فریدمن، تورم را افزایش مستمر و طولانی مدت سطح عمومی قیمت‌ها تعریف می‌کنند. اما در نوشته‌ها و صحبت‌های رسانه‌ای و در محافل و افکار عمومی معمولاً منظور از تورم، افزایش سطح عمومی قیمت‌ها به طور عام است و قید مستمر و طولانی مدت ندارد. چرایی و علل وقوع این دو نوع تورم شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با هم دارد. اما بسیاری با تساهل نسبت به تفاوت مذکور، نتیجتاً در بررسی علل تورم دچار اغتشاش تحلیلی می‌شوند و گزاره‌های درستی را به پدیده‌هایی نامربوط نسبت می‌دهند.

۲- زمانی که بذر رشد نقدینگی با افزایش پایه پولی در بانک مرکزی یا با افزایش ضریب فزاینده نقدینگی در نظام بانکی کاشته می‌شود تا از پیچیدگی‌ها و موانع مختلف سیاستی و برون‌زا عبور کند و به رشد کامل در نقدینگی بینجامد و خود را به طور کامل در افزایش سطح عمومی قیمت‌ها نشان دهد، زمان زیادی خواهد برد. بنابراین افزایشی که در سطح عمومی قیمت‌ها ایجاد می‌کند، تدریجی و طولانی مدت خواهد بود. بنابراین رشد و ردیابی اثر نقدینگی بر افزایش سطح عمومی قیمت‌ها با چشم غیر مسلح تقریباً غیر ممکن و با چشم مسلح نیز پرهزینه است. پس وقتی نقدینگی رشد می‌کند و البته فضای نامناسب کسب و کار نیز اجازه رشد مناسب تولید را نمی‌دهد، نقدینگی به تدریج و با حوصله، کل اقتصاد را درمی‌نوردد و قیمت همه کالاها و خدمات و دارایی‌ها از جمله ارز را تحت فشار می‌گذارد و افزایش می‌دهد. البته ممکن است دولت‌ها در مسیر اثرگذاری نقدینگی بر قیمت‌ها مانع ایجاد کنند؛ مثلاً با استفاده از ارزهای نفتی و رانتی در اختیار خود قیمت‌ها از جمله قیمت خود ارز را سرکوب کنند. اما این اقدام صرفاً بخشی از افزایش سطح عمومی قیمت‌ها را به تأخیر خواهد انداخت و به محض رفع آن موانع، رشد نقدینگی اثر سرکوب شده خود را بر قیمت‌ها از جمله نرخ ارز بروز خواهد داد.

۳- بخشی از افزایش‌های مقطعی و کوتاه مدت در سطح عمومی قیمت‌ها به ویژه جهش‌هایی که بعضاً در آن اتفاق می‌افتد نتیجه رشد آنی و همزمان در نقدینگی نیست. مهم‌ترین مورد مبتلابه اقتصاد ایران در این مورد، جهش‌های گاه و بی‌گاه نرخ ارز است که به خاطر ضریب نفوذ بالایی که ارز در فرآیندهای تولیدی و توزیعی کشور دارد اتفاق می‌افتد. در واقع نرخ ارز برای اقتصاد ایران تا حدودی نقشی شبیه به قیمت نفت در اقتصادهای مصرف‌کننده نفت، بازی می‌کند و به همان ترتیب سبب افزایش سطح عمومی قیمت‌ها البته به صورت یکجا و مقطعی می‌شود نه به صورت مستمر و طولانی مدت. در چند دهه اخیر به خاطر جهانی شدن و در نتیجه شدت بالای رقابت و جهانی شدن زنجیره‌های تولید و همچنین رشد سریع فناوری و لذا کاهش نسبی نقش و اهمیت نفت در تولید کالاها، آن اثری که قیمت نفت در دهه ۱۹۷۰ در افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در کشورهای مصرف‌کننده نفت داشته به شدت کمرنگ شده است. اما چنین مکانیزمی از طریق نرخ ارز در اقتصاد ایران همچنان فعال است. بنابراین اثر نرخ ارز روی افزایش‌های مقطعی و گذرای سطح عمومی قیمت‌ها در اقتصاد ما قابل انکار نیست. اما از این، به هیچ عنوان نمی‌توان نتیجه گرفت که باید مانع افزایش نرخ ارز شد؛ چون پایین ماندن نرخ ارز بر خلاف روند سایر متغیرهای اقتصادی، غالباً مربوط به دسترسی به درآمدهای رانتی حاصل از فروش نفت و لذا خواسته سیاستمداران اعم از طرفدار اقتصاد آزاد یا مخالف آن بوده است؛ اما در عمل شوک‌های نرخ ارز خود را به سیاستمداران ما تحمیل کرده و آنها را وادار به تبعیت از خود کرده است. بنابراین ایده کنترل نرخ ارز برای جلوگیری از تورم، کاری در نهایت عبث و بیهوده است؛ ضمن آنکه به خاطر ایجاد بیماری هلندی عامل نابودی تولید در اقتصاد ایران خواهد بود همان‌طور که تاکنون بوده است.

۴- اما چرا به نرخ ارز شوک وارد می‌شود و قیمت آن جهش می‌کند؟ ارز هم مثل کالاها و خدمات و بقیه دارایی‌ها، تحت فشار بی‌امان نقدینگی برای افزایش قیمت قرار دارد؛ ولی دولت به دلایل مختلف سیاسی و اقتصادی به ویژه برای ممانعت از افزایش قیمت‌ها، تا آنجا که بتواند مانع از افزایش نرخ آن می‌شود، اما وقتی شرایط به گونه‌ای رقم می‌خورد که دیگر نمی‌تواند چنین کاری کند، قیمت ارز از زیر فشار خارج می‌شود و پرش می‌کند. وقتی در مقاطع وقوع شوک ارزی چنین گفته می‌شود که عامل رشد نرخ ارز، رشد نقدینگی است به آن معنی نیست که عامل مستقیم جهش پیش آمده در نرخ ارز، رشد نقدینگی است، بلکه به آن معنی است که با سرکوب نرخ ارز، اثر معمول رشد نقدینگی بر نرخ ارز نیز سرکوب می‌شود و به تعویق می‌افتد؛ اما به محض ناممکن شدن

بانک جهانی آینده رشد اقتصادی را بررسی کرده

تحولات گردشگری در جهان پس از شیوع کووید-۱۹

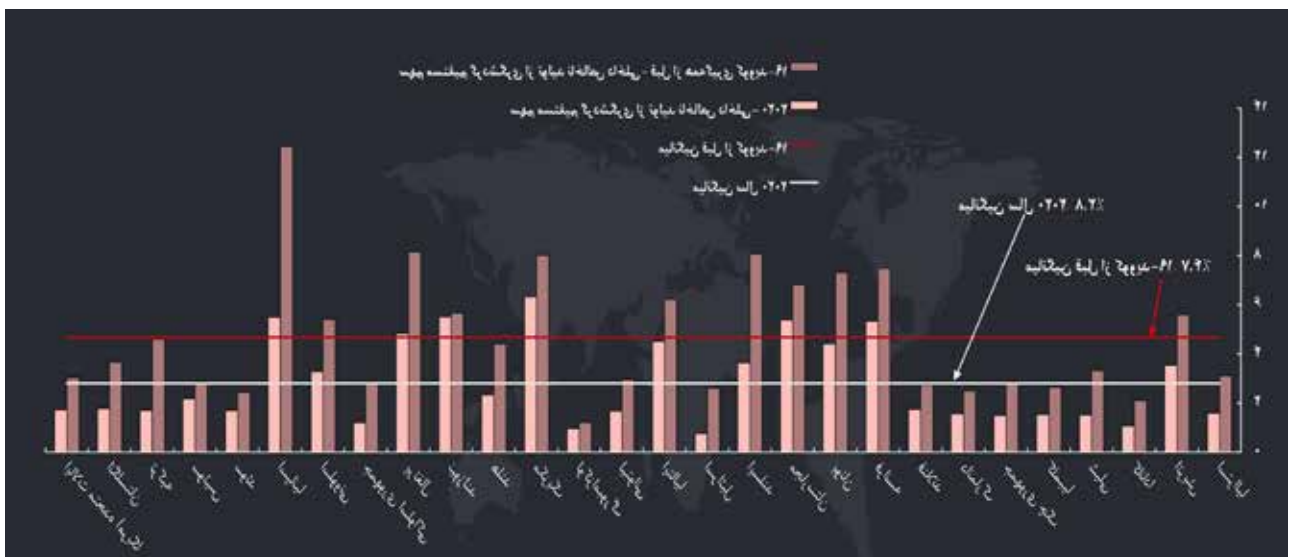
جهان شد. کسب و کارهای حوزه گردشگری که حدود ۸۵ درصد آن را شرکت های کوچک و متوسط تشکیل می دهند و یکی از موتورهای اشتغال و رشد اقتصادی محسوب می شوند، عملاً تعطیل شدند. پس از تولید و توزیع واکسن و تسریع فرآیند واکسیناسیون جهانی که منجر به کاهش محدودیت های سفر شد، در سال ۲۰۲۲ گردشگری بین المللی بازگشت قابل ملاحظه ای را تجربه کرد.

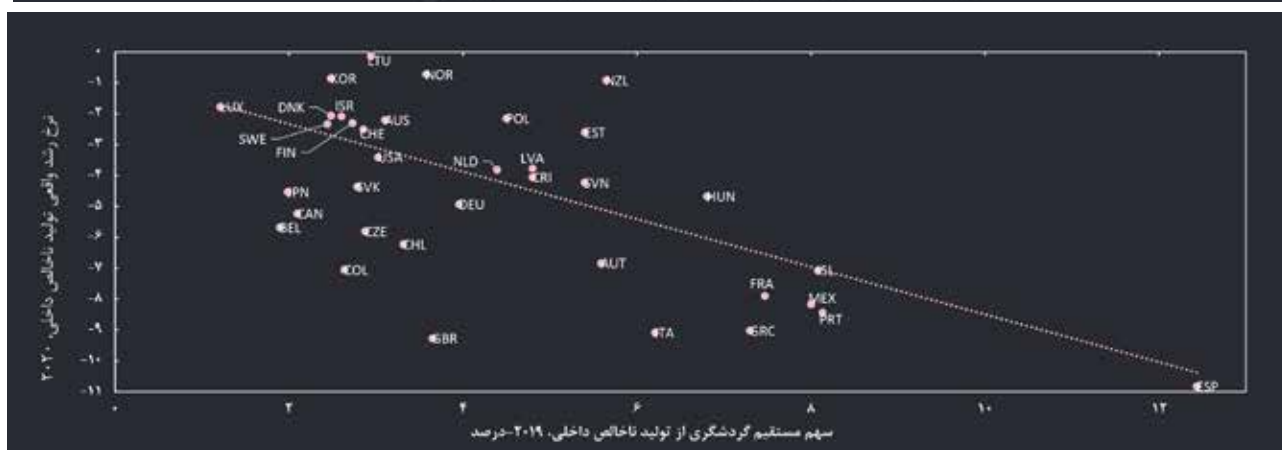
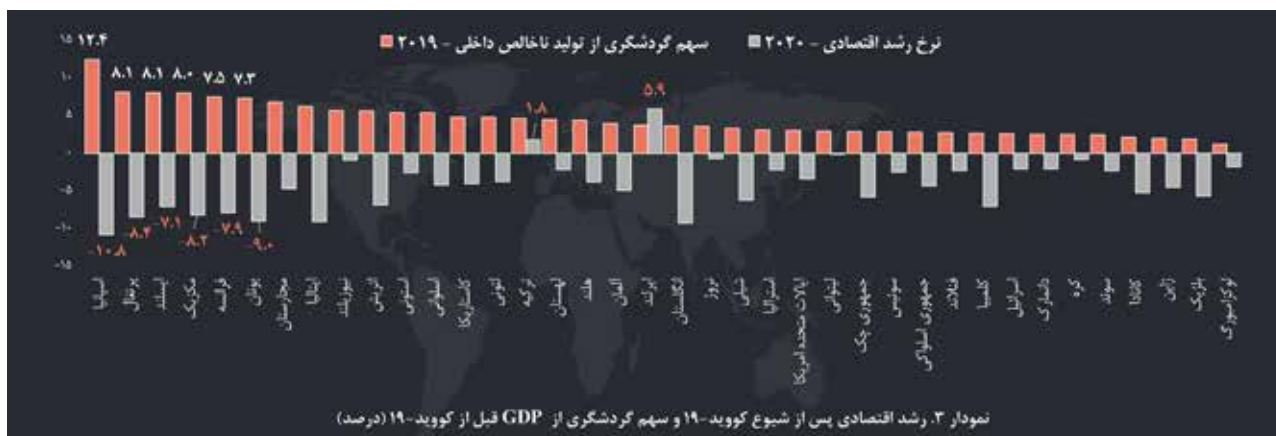
اما همچنان راه بسیاری تارسیدن به وضعیت مطلوب و پررونق گردشگری در مقایسه با دوران قبل از همه گیری در سال ۲۰۱۹ باقی است. این گزارش حاکی از آن است، اگرچه صنعت گردشگری گام های محکمی را جهت بهبود و شروع مجدد برداشته است، اما وقوع جنگ اوکراین، صنعت گردشگری را با عدم قطعیت های جدید ناشی از کند شدن رشد اقتصادی، تنش های ژئوپلیتیک و کمبود نیروی کار مواجه کرده و باعث فشار مضاعف در مسیر بهبود وضعیت سفر و گردشگری شده است.

وقوع این جنگ با افزایش قیمت مواد غذایی، افزایش هزینه های زندگی و کاهش قدرت خرید خانوارها می تواند عملکرد آتی گردشگری بین المللی را با ضعف همراه سازد. این گزارش نشان می دهد که بنابر آخرین داده های منتشر شده از سوی OECD شمار گردشگری بین المللی در جولای ۲۰۲۲ حدود ۱۹ درصد کمتر از جولای ۲۰۱۹ در کشورهای OECD بوده است. البته به دلیل تاثیرات گوناگون میان مدت و بلندمدت کووید-۱۹ بر کشورها، سرعت نامتوازن روند بهبودی و میزان تاثیرپذیری از جنگ بین روسیه و اوکراین شمار گردشگری بین کشورها، بخش ها و مقاصد گوناگون

معاونت بررسی های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران، طی پژوهشی از سوی سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) به بررسی تحولات گردشگری جهان پس از شیوع کووید-۱۹ پرداخت که در آن ضمن بررسی تجربه های موفق چند کشور در سیاستگذاری در جهت توسعه بیشتر و پایدار، سه مشکل مهم و اصلی بازار گردشگری ایران را که نشأت گرفته از بازیکن اشتباهی توریسم کشور است، مطرح می کند.

همه گیری کووید-۱۹ یکی از آسیب زاترین بحران ها به صنایع و اقتصاد جهان طی تاریخ بوده که بیش از هر چیزی خود را در صنعت گردشگری نشان داد. شیوع کرونا منجر به ایجاد محدودیت های بسیاری برای سفرها و تعطیلی تمامی زنجیره خدمات گردشگری در سراسر

اولویت های تغییر شکل گردشگری

معاونت بررسی های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران، در این گزارش به ارزیابی اهداف کشورهای بسیاری که تمرکز خود را بر توسعه پایدار گردشگری و تبدیل کردن این صنعت به یک عامل مهم اقتصادی و درآمدزا گذاشته اند، پرداخته است. بر اساس آن چهار کشور ترکیه، اندونزی، مراکش و عربستان را که موفق به ایجاد برنامه و توسعه شدند، مورد بررسی قرار داده است. بنابر گزارش OECD با توجه به اینکه دولت ها و کسب و کارها بر روی رفع چالش های جدید در صنعت گردشگری متمرکز هستند، این نگرانی وجود دارد که حرکت به سمت ایجاد گردشگری انعطاف پذیر، پایدار و فراگیر متوقف شود. در نتیجه سیاست ها و راهکارهای جدید و متفاوتی مورد نیاز این بخش است. بحران همه گیری کووید-۱۹ فرصتی را برای بازنگری در سیستم گردشگری برای آینده ای پایدار و مقاوم فراهم کرده است.

آنچه پس از وقوع شوک بی سابقه کووید-۱۹ و اثرات مخرب آن بر گردشگری ضرورت پیدا می کند، همگرایی و همکاری عمومی و خصوصی برای حمایت و توسعه گردشگری پایدار و انعطاف پذیر است. از این رو، برای عبور از این بحران نمی توان فقط به اقدامات دولت اتکا کرد و برای دستیابی به توسعه پایدار گردشگری تعامل و مشارکت بخش خصوصی و عمومی لازم است. با توجه به اینکه، آگاهی از نقش گردشگری به عنوان محرک اقتصادی و اجتماعی در بالاترین سطوح افزایش یافته و دولت ها گام های بی سابقه ای را برای پاسخگویی به بحران و کمک به مشاغل گردشگری، کارکنان و گردشگری برداشته اند، همکاری های جدید در بخش های عمومی و خصوصی تقویت می شود.

این همکاری منجر به بازگرداندن اعتماد مسافران و حمایت از کسب و کارهای آسیب دیده و تامین مالی شده است و گردشگری را به سمت رسیدگی به مشکلات ساختاری

متفاوت خواهد بود. به عنوان مثال ورود گردشگران به کشورهای دانمارک، یونان، لوکزامبورگ، پرتغال، اسلونی و اسپانیا در سال ۲۰۲۲ از سطح ۲۰۱۹ فراتر رفته است. اما در کشورهای هم مرز با روسیه و اوکراین تعداد گردشگران در جولای ۲۰۲۲ حداقل ۳۰ درصد کمتر از سطح قبل از همه گیری و در کشورهای مناطق آسیا و اقیانوسیه ورود گردشگران حداقل ۴۰ درصد کمتر از سال ۲۰۱۹ بوده است. در دوران همه گیری اگرچه سفرهای بین المللی در حالت نیمه تعطیل قرار داشت، اما گردشگری داخلی توانست جایگزین مناسبی در جهت جبران حداقلی خسارت ها برآید، اما در این گزارش آمده، در حالی که پیش بینی ها حاکی از آن بود که گردشگری داخلی به عنوان عامل کلیدی در احیای صنعت گردشگری تا سال ۲۰۲۳ به سطح قبل از همه گیری بازگردد بر اساس تخمین های صورت گرفته توسط OECD بازگشت به وضعیت عادی قبلی تا سال ۲۰۲۵ به طول خواهد انجامید.

جدول ۱. مجموع سفرهای داخلی کشور ترکیه - هزار سفر

ترکیه	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
مجموع سفرهای داخلی	۱۲۰۸۷۲	۱۲۶۴۴۶	۱۲۴۶۳۹	۶۷۱۴۲	۷۵۸۸۳

جدول ۲. گردشگران ورودی به ترکیه به تفکیک سال و مبادی مهم - هزار نفر

ترکیه	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
کل ورودی‌های بین‌المللی	۳۷۹۷۰	۴۶۱۱۳	۵۱۷۴۷	۱۵۷۹۱	۳۰۰۳۹
مبادی عمده ورود گردشگر به ترکیه					
روسیه	۴۷۰۲	۵۹۵۴	۶۹۹۶	۲۱۱۷	۴۶۸۴
آلمان	۳۵۱۸	۴۴۶۴	۴۹۹۳	۱۱۱۹	۳۰۸۳
اوکراین	۱۲۶۶	۱۳۷۲	۱۵۱۵	۹۷۹	۲۰۴۹
بلغارستان	۱۸۵۰	۲۳۸۳	۲۷۱۰	۱۲۴۲	۱۴۰۲
هلند	۲۴۲۴	۲۰۶۶	۱۹۸۹	۲۷۱	۶۴۵

جدول ۴. درآمدها و هزینه‌های گردشگری در ترکیه - میلیون دلار

ترکیه	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
کل دریافتی (درآمد) از گردشگران بین‌المللی	۲۹۱۱۶	۳۷۱۷۵	۴۱۲۸۴	۱۳۵۹۵	۲۸۶۱۱
کل هزینه‌های گردشگران بین‌المللی	۴۶۳۰	۵۰۰۳	۵۲۵۹	۱۴۱۰	۲۰۹۳

که می‌تواند در آینده‌ای نامشخص دچار بحران کند، آماده می‌کند.

تعامل با بخش خصوصی، محرک گردشگری

این گزارش نشان می‌دهد، آنچه بیش از هر چیزی عامل محرک صنعت گردشگری و دستیابی به چشم‌انداز روشنی برای این صنعت در جهت دستیابی به پایداری است تعامل بین بخش دولتی و خصوصی است و تنها کشورهایی شاهد رشد و توسعه خواهند بود که بخش دولت در آن به عنوان مکمل بخش خصوصی عمل کند. این امر زمانی تحقق خواهد یافت که بخش خصوصی زیرساخت‌های توسعه گردشگری را فراهم کند و دولت به عنوان حامی این بخش عمل کند. نمونه موفق این همکاری را می‌توان در اقتصاد گردشگری دو کشور ترکیه و عربستان مشاهده کرد که توانستند طی یک برنامه ریزی هدفمند، توریسم خود را به یکی از قطب‌های گردشگری پسا کرونا تبدیل کنند.

دولت؛ حامی بخش گردشگری

وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه که عهده دار سیاست‌های گردشگری این کشور است با همکاری چند موسسه حرفه‌ای و انجمن‌های بخش خصوصی در زمینه گردشگری و رسیدگی به مسائل مربوط به این حوزه همکاری و تعامل می‌کند. دولت نیز حمایت‌های لازم از بخش خصوصی را فراهم کرده، به طوری که دفتر سرمایه‌گذاری ریاست جمهوری ترکیه با ارائه مشوق‌هایی به سرمایه‌گذاران و حمایت از آنها فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ترکیه را در جهان معرفی و تبلیغ می‌کند. این همکاری در جهت تبدیل ترکیه به عنوان یک برند گردشگری جهانی و توسعه دارایی‌های طبیعی و فرهنگی، افزایش ظرفیت گردشگری و افزایش سرمایه‌گذاری در جهت رشد اقتصاد ملی و بالا بردن کیفیت خدمات از طریق فعالیت‌های ارتباطی و بازاریابی کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت شکل گرفته است.

ترکیه، مجموعه این اقدامات را صرفاً به منظور جذب گردشگران خارجی و بین‌المللی انجام نمی‌دهد و توسعه گردشگری داخلی از اهداف مهم این کشور در توسعه

و جلوگیری از بازگشت به سمت توسعه نامتوازن و پیشبرد اولویت‌های اصلی همچون پذیرش دیجیتال‌شدن و تسریع انتقال به سمت گردشگری سبز، تضمین حمایت از مشاغل گردشگری، ایجاد رفاه و سایر منافع حاصل از جریان گردشگری برای جوامع محلی و بهبود شرایط آب و هوایی سوق خواهد داد. برای انجام تغییرات ساختاری و فیزیکی در این حوزه سرمایه‌گذاری و تامین مالی مناسب نیاز است که تنها با همکاری مستقیم دولت‌ها و بخش خصوصی امکان پذیر است.

دولت‌ها با ملاحظات سیاستی و الزامات کلیدی موثر برای تعیین مسیری رو به جلو در صنعت توریسم، می‌توانند با بهبود دسترسی به ابزارهای مالی، محیط تجاری را ایجاد کنند که در آن شرکت‌های کوچک و متوسط گردشگری موفق و تقویت شوند. اما در کنار همه اینها، ایجاد داده‌ها و ابزارهای قوی و قابل مقایسه برای اندازه‌گیری و پایش تاب‌آوری گردشگری، پرکردن شکاف‌های اطلاعاتی و تسریع در اطلاع‌رسانی و تصمیم‌گیری موثر برای بحران‌های آینده بیش از هر چیزی اهمیت دارد. شفافیت آماری جهان را برای سناریوهای متعددی

جدول ۱۵. مجموع سفرهای داخلی کشور عربستان سعودی - هزار سفر

عربستان سعودی	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
مجموع سفرهای داخلی	۴۶۹۱۰	۴۶۵۱۲	۵۳۰۷۴	۴۸۳۹۹	۷۲۹۳۰

جدول ۱۶. گردشگران ورودی به عربستان سعودی به تفکیک سال - هزار نفر

عربستان سعودی	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
کل ورودی‌های بین‌المللی	۱۸۶۰۷	۱۷۵۷۰	۲۰۲۹۲	۴۸۸۲	۳۸۶۹

جدول ۱۸. درآمدها و هزینه‌های گردشگری در عربستان سعودی - میلیون دلار

عربستان سعودی	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
کل درآمدهای (درآمد) از گردشگران بین‌المللی	۱۵۰۲۰	۱۶۹۷۵	۱۹۸۴۹	۵۹۶۰	...
کل هزینه‌های گردشگران بین‌المللی	۱۹۰۶۵	۱۷۹۴۰	۱۶۴۱۴	۹۰۶۹	...

داخلی خود را در سال ۲۰۲۱ با ۳۴ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۹ به ۶۸ میلیون نفر برساند.

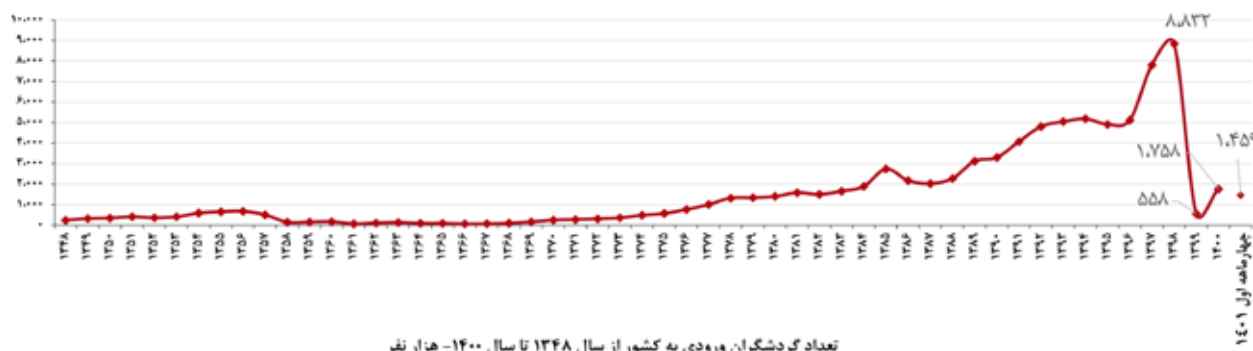
عربستان مجموعه این اقدامات را با همکاری وزارت گردشگری و سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی تحقق می‌بخشد. همچنین صندوق توسعه گردشگری مسوول تامین مالی پروژه‌های گردشگری و حمایت از بخش خصوصی برای توسعه اقامتگاه‌هاست. وزارت گردشگری عربستان سعودی با تمام نهادهای دولتی مرتبط از طریق یک نهاد دولتی به نام کمیته توسعه گردشگری ارتباط و همکاری دارد. اولویت‌های سیاست اصلی وزارت گردشگری شامل حداکثر کردن سهم گردشگری در تولید ناخالص داخلی، ایجاد شغل، بهبود زیرساخت‌ها و تقویت رقابت‌پذیری گردشگری و تبدیل گردشگری بخش انعطاف‌پذیر و پایدار و جاذب سرمایه

توریسم است، به طوری که در سال ۲۰۲۲ توانست بیش از ۵۲ میلیون گردشگر داخلی را در مقاصد توریستی خود جذب کند. آنچه ترکیه را به مقصد مهم برای آینده گردشگری تبدیل کرده، سیاست‌ها و برنامه‌هایی است که دنبال می‌کند. نمونه آن را می‌توان در سند چشم‌انداز سیاست گردشگری دید که حتی با وجود بحران کرونا که تمام کشورهای جهان را از اهداف خود باز داشت، مطابق با پیش‌بینی خود در این سند چشم‌انداز در سال ۲۰۲۳ بیش از ۶۰ میلیون گردشگر را جذب خواهد کرد.

در کنار این سند چشم‌انداز در تعیین اهداف جدید برای سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۲۳ نیز گام برداشته شده است. همچنین با وجود کاهش سرعت گردشگری ناشی از بحران کرونا، سیاست‌های پنج‌ساله گردشگری خود را مجدداً با اولویت‌پذیری و رقابت‌پذیری طراحی می‌کند. این کشور در راستای تحقق این اهداف حضور هدفمند و برنامه‌ریزی شده در مجامع بین‌المللی دارد و همکاری‌های خود با سازمان‌های بین‌المللی را افزایش می‌دهد.

تامین مالی با صندوق توسعه گردشگری

عربستان دیگر کشور موفق و هدفمند در توسعه و پایدار گردشگری سهم تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۹ را تا ۳/۸ درصد و میزان اشتغال‌زایی را به حدود ۵/۱ درصد رساند. عربستان سعودی در برنامه چشم‌انداز ۲۰۳۰ خود قصد دارد میزان ورود سالانه خود را به ۱۰۰ میلیون نفر گردشگر برساند که گردشگری سهم ۱۰ درصدی از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهد. همچنین این کشور در حوزه گردشگری داخلی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای را تجربه کرد و توانست تعداد گردشگران

جدول ۲۰. تغییرات شاخص‌های کلان اقتصاد گردشگری ایران به گزارش شورای جهانی سفر

شاخص	واحد	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱
هزینه‌کرد گردشگران بین‌المللی	میلیارد دلار	۱۰۳	۱۹	۲۵
هزینه‌کرد گردشگران داخلی	میلیارد دلار	۳۷.۱	۲۲.۴	۳۳.۳

• بر اساس گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری ۷، گردشگران بین‌المللی در سال ۲۰۲۱ حدود ۲.۵ میلیارد دلار در ایران هزینه کرده‌اند که نسبت به سال ۲۰۲۰ رشد ۳۱.۳ درصدی را نشان می‌دهد. این در حالی است که هزینه‌کرد بازدیدکنندگان داخلی در سال ۲۰۲۱ حدود ۳۳.۳ میلیارد دلار بوده است.

دولتی و وزارت گردشگری است که مانع اصلی در تحقق برنامه‌ها و هدف گذاری‌های میان مدت و بلندمدت می‌شود.

نتیجه‌گیری

مرور گزارش و توصیه‌های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی و همچنین تجارب کشورهای گوناگون در خصوص کاهش اثرات شیوع کووید-۱۹ بر گردشگری و افزایش پایداری آن نشان می‌دهد که صنعت گردشگری به عنوان یکی از مهمترین صنایع خدماتی، رقابت تنگاتنگی را در مقایسه با سایر فعالیت‌های اقتصادی در جهان تجربه می‌کند.

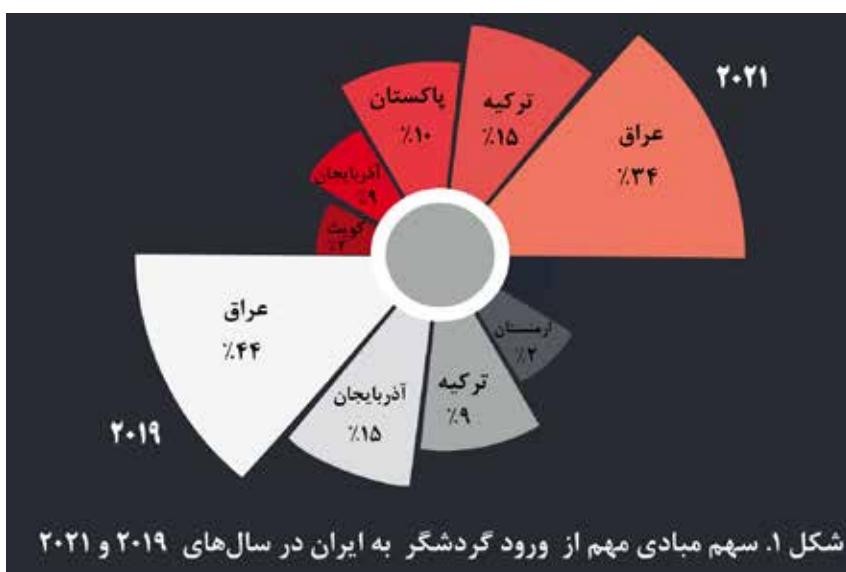
توسعه این صنعت منجر به افزایش در آمد اقشار جامعه، کاهش بیکاری و رونق اقتصادی و در نتیجه بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش رفاه اجتماعی خواهد شد، لذا پیشنهاد می‌شود ضمن بررسی تجارب سایر کشورهای همسایه به ویژه دو اقتصاد ترکیه و عربستان سعودی و یادگیری از آنها، با نگاهی جامع و رویکردی منسجم و از طریق مشارکت حداکثری با بخش خصوصی، ضمن تبیین درست جایگاه این صنعت در اقتصاد کشور، نهادها و زیرساخت‌های مورد نیاز برای آشکارسازی پتانسیل بالا و نهفته صنعت گردشگری در اقتصاد به صورت جدی فعال شده و از طریق تنظیم برنامه‌ها و سیاست‌های اصولی و هدفمند، اجرای آنها به صورت منظم پیگیری، و دنبال شوند. بدیهی است بهره‌برداری از ابزارهای لازم متناسب با تحولات نوآوری و فناوری به خصوص در حوزه اقتصاد دیجیتال و استارت‌آپ‌ها و ارتقای سطح دانش و مهارت‌ها به همراه استفاده حداکثری از نیروی کار جوانان و زنان، زمینه را برای تحول اقتصادی و اجتماعی و مهمتر از همه افزایش تاب‌آوری اقتصاد، فراهم خواهد ساخت.

گذاری بیشتر در این بخش است.

عربستان حتی فراتر از آن رفت و در راستای گردشگری با «کربن صفر» نیز گام برداشت. در سال ۲۰۲۱، عربستان سعودی تاسیس مرکز جهانی گردشگری پایدار را اعلام کرد. این مرکز یک ائتلاف متشکل از چند کشور و چند ذی نفع است که برای رهبری تسریع در انتقال به سمت گردشگری کم کربن و همچنین انجام اقدامات لازم برای حفاظت از طبیعت و آب و هوا تاسیس شده است.

سه مشکل اساسی ایران

باتوجه به بررسی اهداف OECD و تجربه موفق دو کشور موفق و هدفمند ترکیه و عربستان، سه مشکل اساسی در سیاستگذاری‌ها و برنامه‌های متولیان گردشگری ایران قابل مشاهده است که در درجه اول نشأت گرفته از بازیکن اشتباهی توریسم ایران است. وزارت گردشگری که باید به عنوان یک رگولاتور عمل کند و به طور مستقیم دخالتی در امور گردشگری نداشته باشد و به بخش خصوصی اجازه فعالیت آزادانه دهد و موازی با آن رفتار نکند و در واقع باید به عنوان یک راهگشا باشد که مقررات و تسهیلات ایجاد می‌کند. این در حالی است که دولت خود عهده دار تمام امور گردشگری است و بخش خصوصی در حاشیه قرار گرفته است. مشکل دوم را باید در نادیده گرفتن گردشگری داخلی دانست که با توجه به افزایش چشمگیری تورم و بحران‌های اقتصادی، گردشگری از سبد هزینه ۷۰ درصد خانوارها حذف شده است. همچنین، مشکل مهم و اساسی دیگر، نبود آمار شفاف از سوی مراکز آمار

صعود سه رقمی سفر در جهان

سازمان جهانی گردشگری در جدیدترین داده‌های خود از وضعیت گردشگری جهان اعلام کرده است که گردشگری بین‌المللی در سال ۲۰۲۲ رشد چشمگیر ۱۰۲ درصدی (صعود ۳ رقمی) را در مقایسه با سال ۲۰۲۱ تجربه کرد و توانست خود را به ۶۳ درصد از سطح پیش از همه‌گیری برساند. اروپا و خاورمیانه در این احیا و بازیابی در صدر قرار گرفتند. با این حال، همچنان ۳۷ درصد کمتر از سال ۲۰۱۹ باقی مانده است. اما با این وجود، این سازمان جهانی، سالی قدرتمند را برای این بخش حتی با وجود مواجهه توریسم جهانی با چالش‌های مختلف از جمله وضعیت اقتصادی و ادامه مشکلات ژئوپلیتیک پیش‌بینی می‌کند.

۲۸ درصد در سه ماهه آخر سال رسید.

سریع‌ترین بهبود در اروپا و خاورمیانه

آمارها نشان می‌دهد که همه مناطق در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال قبل، از افزایش قابل توجهی برخوردار بودند. اروپا، بزرگ‌ترین مقصد توریستی بین مناطق جهان، ۵۸۵ میلیون ورودی را در سال ۲۰۲۲ ثبت کرد تا به لطف یک تابستان قوی در جذب گردشگر نزدیک به ۸۰ درصد سطوح قبل از همه‌گیری (۲۱ درصد کمتر نسبت به سال ۲۰۱۹) برسد. این امر با تقاضای قوی درون منطقه‌ای و اجرای اقدامات هماهنگ مربوط به سفر بین کشورهای اروپایی همراه بود. اروپا توانست ۶۴ درصد از ورودی‌های جهانی را در سال ۲۰۲۲ به خود اختصاص دهد. خاورمیانه بیشترین افزایش نسبی را در بین مناطق در سال ۲۰۲۲ داشته است که توانست تعداد ورودی‌ها را به ۸۳ درصد از تعداد پیش از همه‌گیری (منفی ۱۷ درصد نسبت به سال ۲۰۱۹) برساند. این منطقه از رویدادهای بزرگی مانند اکسیو ۲۰۲۰ دبی و جام جهانی فوتبال در قطر و همچنین زیارت حج در عربستان سعودی استقبال کرد.

آفریقا و قاره آمریکا هر دو حدود ۶۵ درصد از بازدیدکنندگان قبل از همه‌گیری خود را بازیابی کردند، در حالی که آسیا و اقیانوسیه به دلیل محدودیت‌های قوی‌تر مرتبط با بیماری همه‌گیر، تنها به سطح ۲۳ درصد رسیدند. آسیا که ۲۵ درصد از گردشگران بین‌المللی جهان را در سال ۲۰۱۹ به خود اختصاص داده بود، در سال ۲۰۲۲ تنها ۹ درصد را تشکیل می‌داد. بر اساس مناطق فرعی، اروپای غربی (۸۷ درصد) و دریای کارائیب (۸۴ درصد) به سطوح پیش از همه‌گیری نزدیک شدند.

برخی مقاصد شامل جزایر ویرجین آمریکا (۲۷ درصد)، آلبانی (۱۷ درصد)، هندوراس (۱۷ درصد)، سن‌مارتن (۱۵ درصد)، آندورا (۱۴ درصد)، جمهوری دومینیک (۱۰ درصد)، السالوادور (۷ درصد)، کوراسائو (۶ درصد)، کلمبیا (۵ درصد)، ایتوپی (۳ درصد) و لیختن‌اشتاین (۲ درصد) در سال ۲۰۲۲ نه تنها توانستند خود را به سطح ۲۰۱۹ برسانند، بلکه از آن فراتر بروند. در کنار این مقاصد بهترین عملکرد را در سال ۲۰۲۲ به ثبت رساندند که حتی از سطح قبل از همه‌گیری نیز فراتر رفتند، کشورهایی از جمله ایسلند (صفر درصد)، سن‌مارینو (منفی ۱/۳ درصد)، دانمارک (منفی ۲/۱ درصد)، مالدیو، ترکیه و آروبا (منفی ۳ درصد) لوکزامبورگ و تانزانیا (منفی ۴ درصد) و صربستان (منفی

بررسی‌های سازمان جهانی گردشگری نشان می‌دهد که گردشگری بین‌المللی در سال ۲۰۲۲ نتایج قوی‌تر از حد انتظار را به همراه داشته که این امر ناشی از تقاضای متوقف‌شده بزرگ و برداشتن یا کاهش محدودیت‌های سفر در تعداد زیادی از کشورها بود. براساس داده‌های مشترک انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوایی (یاتا) و سازمان جهانی گردشگری، ۱۱۶ کشور در دسامبر ۲۰۲۲ هیچ محدودیتی مبنی بر کووید-۱۹ را برای سفرها اعمال نکردند و شرایط سفر آسان را فراهم کردند. براساس برآوردهای اولیه، حدود ۹۱۲ میلیون گردشگر در سال ۲۰۲۲ به سفرهای بین‌المللی رفتند که این رقم دو برابر آمار مربوط به سال ۲۰۲۱ است.

ورودی‌های بین‌المللی در فصل تابستان در نیمکره شمالی، با سرعت نسبتاً معتدل‌تری در چند ماه آخر سال، بازگشت چشمگیری را تجربه کردند. با وجود موانع متعدد و بادهای مخالف مانند ظهور امیکرون در ابتدای سال، شروع حمله روسیه به اوکراین یا یک محیط اقتصادی چالش برانگیز، اما گردشگری بین‌المللی انعطاف‌پذیری از خود نشان داد که در بهبود قوی آن در ورودی‌ها منعکس شد و از کاهش ۵۹ درصدی در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۲ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ به منفی

گردشگران ورودی بین الملل در مناطق

(درصد تغییرات در مقایسه ۲۰۱۹)

جهان

2021: -69%
2022: -37%

آمریکا

2021: -63%
2022: -35%

اروپا

2021: -59%
2022: -21%

آفریقا

-72%
-35%

خاورمیانه

-66%
-17%

آسیا و اقیانوسیه

-93%
-77%

UNWTO

سازمان جهانی گردشگری

گردشگری بین المللی را جبران کنند. در مقابل، ایالات متحده که در سال ۲۰۱۹ با کسب درآمد حدود ۲۲۰ میلیارد دلاری از گردشگران بین المللی در رتبه نخست جهان قرار داشت؛ در سال ۲۰۲۲ همچنان با کاهش ۳۴ درصدی درآمدی در مقایسه با سال ۲۰۱۹ مواجه بود و در رتبه بیستم جهان از جهت رشد درآمدی قرار گرفت.

این بهبود را می توان در گردشگری خروجی با هزینه های بین المللی قوی از بازارهای اصلی مانند فرانسه (منفی ۴ درصد)، آلمان (منفی ۸ درصد)، ایتالیا (منفی ۱۰ درصد) و ایالات متحده (منفی ۱۵ درصد)، در مقایسه با سال ۲۰۱۹ مشاهده کرد. همچنین بازارهای نوظهور شامل قطر (رشد ۲۹ درصد)، هند (۱۰ درصد) و عربستان (۷ درصد) با بازگشت قوی در هزینه ها در سال ۲۰۲۲ همراه بوده اند.

سازمان جهانی گردشگری (WTO) در بیانیه ای اعلام کرد با نگاهی به آینده، سال ۲۰۲۳ می تواند شاهد بازگشت گردشگران بین المللی به سطح قبل از همه گیری در اروپا و خاورمیانه باشد.

با این حال سازمان جهانی گردشگری هشدار می دهد محیط اقتصادی نامشخص و تنش های ژئوپلیتیکی ممکن است با کاهش هزینه ها، سفرهای کوتاه تر و سفرهای محلی بر رفتار گردشگری تاثیر بگذارد.

۶ درصد) تعداد ورود گردشگران بین المللی را تقریباً به سطح ۲۰۱۹ رساندند.

بازگشت قوی در آمدها در برخی مقاصد

سال ۲۰۲۲ شاهد بازگشت قوی در هزینه های گردشگری بود که منجر به بهبود سطح درآمد قبل از همه گیری در بسیاری از مقصدها شد. افزایش قابل توجهی در درآمدهای گردشگری بین المللی در اکثر مقاصد ثبت شده است که در چند مورد بیشتر از رشد ورودی آنهاست. افزایش میانگین هزینه در هر سفر را می توان ناشی از مدت زمان طولانی تر اقامت، تمایل مسافران برای خرج کردن بیشتر در مقصد و هزینه های بالاتر سفر تاحدی به دلیل تورم دانست.

اما با وجود تمام بحران های اقتصادی و سیاسی در جهان چند مقصد توانست در کسب درآمدهای حاصل از ورود گردشگران بین المللی حتی فراتر از سطح پیش از کرونا برود که ترکیه با رشد ۴۰ درصدی در صدر کشورهای جهان قرار گرفت و پس از آن رومانی (۲۵ درصد)، مکزیک (۱۳ درصد)، پرتغال (۱۵ درصد)، لتونی (۱۴ درصد)، پاکستان و مراکش (هر دو ۶ درصد) و فرانسه (یک درصد) توانستند درآمدهای خود را از سطح ۲۰۱۹ فراتر ببرند. همچنین کشورهایهایی همچون اسلوانی (منفی یک درصد)، اردن (منفی ۲ درصد)، یونان (منفی ۳ درصد)، موراتی و اسپانیا (منفی ۴ درصد) و ایتالیا (منفی ۵ درصد) توانستند به سطح سال ۲۰۱۹ نزدیک شوند و تا حد قابل توجهی خسارت های ناشی از درآمدهای

برنامه ایران برای در آمد ۲۵ میلیارد دلاری از گردشگری تا سال ۱۴۰۳

گردشگران یک روزه‌ای که در ایران نمی‌مانند

علی اصغر شالبافیان، معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی هفته گذشته به خبرگزاری مهر گفت: «در ۹ ماهه نخست امسال بیش از ۳ میلیون گردشگر وارد کشور شده‌اند. حدود ۱۴ درصد این گردشگران بازدیدکننده یک روزه بودند.»

به عبارتی ۴۲۰ هزار نفر از گردشگرانی که در سال جاری به ایران آمدند، اقامتی نداشتند. اقامت نداشتن هم یعنی فرصت چندانی برای بهره‌بردن از ورود گردشگر فراهم نشده است؛ از جمله آشنایی با اماکن گردشگری، بازارها و ...

به گفته شالبافیان سال گذشته نیز بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار گردشگر وارد کشور شدند که از این تعداد ۱۱ درصد بازدیدکنندگان یک روزه بوده‌اند و اقامتی نداشتند.

آمارهای معاون وزارت میراث فرهنگی نشان از ناکامی ایران در برنامه توسعه گردشگری می‌دهد. ضمن این که آمارها به صورت شفاف اعلام نشد و مشخص نیست چه تعداد از این افراد ایرانیانی بودند که برای سفر به کشور آمدند.

این تنها برنامه‌ای نیست که ایران از آن جا مانده است. برگزاری جام جهانی ۲۰۲۲ در

بر اساس برنامه چشم‌انداز ۲۰ ساله صنعت گردشگری، درآمد ایران از گردشگری تا پایان سال ۱۴۰۳ باید به ۲۵ میلیارد دلار برسد. ایران چقدر به این هدف نزدیک شده است؟ به گزارش تجارت نیوز، صنعت گردشگری یکی از صنایع درآمدزایی است که در ایران رونقی ندارد. مقامات می‌گویند علت آن هراسی است، کارشناسان اما می‌گویند زیرساخت‌های گردشگری در ایران معیوب است و شرایط سیاسی و اجتماعی نیز به آن دامن می‌زند.

چندی پیش احمد وحیدی، وزیر کشور پس از بازدید از شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی گردشگری گفت: «گردشگری از برنامه چشم‌انداز ۲۰ ساله عقب است و باید تلاش کنیم این فاصله کم‌تر شود.»

بر اساس برنامه چشم‌انداز ۲۰ ساله صنعت گردشگری، تا پایان سال ۱۴۰۳ تعداد گردشگران در ایران باید به ۲۰ میلیون نفر برسد. اما آیا ایران به هدف خود نزدیک شده است؟

چشم‌انداز گردشگری در برنامه‌های توسعه ایران

بر اساس برنامه پنجم توسعه برای سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ چشم‌انداز نرخ رشد سالانه گردشگری ۲۰ درصد و تعداد گردشگران نیز ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار در نظر گرفته شد. در این صورت باید تا پایان این برنامه، درآمد حاصل از گردشگری به چهار میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار می‌رسید.

در برنامه ششم توسعه ایران برای سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۸ نرخ رشد سالانه ۱۵ درصد و تعداد گردشگران ۱۳ میلیون نفر در نظر گرفته شد. در این صورت باید تا پایان برنامه، ایران به درآمد ۱۰ میلیارد دلاری حاصل از گردشگری می‌رسید.

برنامه هفتم توسعه در حال اجراست. بر اساس این برنامه، برای سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ نرخ رشد سالانه گردشگری ۱۰ درصد در نظر گرفته شده تا در پایان این برنامه تعداد گردشگران به ۲۰ میلیون نفر و درآمد حاصل از آن ۲۵ میلیارد دلار باشد.

نتایج این برنامه‌ها از سوی متولیان اعلام نشد، اما بررسی آمارهای پراکنده و اظهارات مقامات نشان می‌دهد چندان نتیجه‌ای نداشت. چنان که وزیر کشور هم به عقب ماندن از این برنامه‌ها اعتراف کرد.

قطر نیز رویدادی بود که برخی از کارشناسان آن را فرصت بزرگی برای جذب گردشگر می دانستند.

ادامه از صفحه ۳

رویای کودکانه ایران برای جذب گردشگر جام جهانی

رویای ایران برای جذب گردشگران جام جهانی ۲۰۲۲ اما تعبیر نشد. آنطور که محمد میرانی، عضو هیات مدیره اتاق ایران و قطر به تجارت نیوز گفت، ایران بازنده این جام از نظر گردشگری بود، زیرا که همه کشورها از آن سود بردند جز ایران؛ حتی آذربایجان که فاصله زیادی تا قطر دارد!

اگرچه برخی ناکامی ایران در جذب گردشگران را به اعتراضات ارتباط دادند، اما رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی این موضوع را رد کرد. پیش تر حرمت الله رفیعی به تجارت نیوز گفت: «از ابتدا هم معلوم بود ایران نمی تواند سهمی از این بازار داشته باشد و نمی توان آن را به این موضوع ارتباط داد.»

رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی گفت: «همان ابتدا گفتم دوستانی که می گویند برنامه دارند، هیچ برنامه ای ندارند. هیاهوی زیادی برای جام جهانی قطر صورت گرفت اما هیچ نتیجه مثبتی نداشت.»

رفیعی گفت هیچ گردشگری ورودی که هوادار فوتبال و از کشورهای دیگر باشد، نداشتیم. جلسات متعدد و توافقاتی با مقامات قطر داشتند. حاصل این توافقات برای جذب گردشگر از قطر به ایران صفر بود و کاری نتوانستند انجام دهند. به گفته او جذب گردشگر از جام جهانی قطر رویای کودکانه ای بود که محقق نشد.

لغو تورهای گردشگران خارجی

۲ سال دیگر تا پایان چشم انداز برنامه هفتم توسعه گردشگری در ایران مانده است. آمارهای مقامات اما چندان دلخوش کننده نیست. در ماه های اخیر نیز برخی از کشورها هشدار منع سفر به ایران دادند. مهر ماه سال جاری نیز رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی ایران از لغو حدود ۹۰ درصد سفر گردشگران خارجی به ایران و بیش از ۵۰ درصد ریزش سفرهای خارجی ایرانی ها خبر داد. (ایسنا)

بودجه ۵۰۰ میلیاردی برای جذب گردشگر!

اگرچه کارشناسان حوزه گردشگری، علت رادر معیوب بودن زیرساخت ها می دانند اما شالبافیان، معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی علت را ایران هراسی می دانند. او گفت ۵۰۰ میلیارد تومان برای مقابله با ایران هراسی در بودجه سال آینده در نظر گرفته اند.

حالا باید دید در شرایط فعلی، ایران چگونه می تواند تا ۲ سال دیگر به درآمد ۲۵ میلیارد دلاری حاصل از گردشگری برسد

چند نکته درباره ...

سرکوب نرخ ارز، اثر مذکور از زیر فشار خارج می شود و با جهش یکجای نرخ ارز تاثیر سرکوب شده خود را بر آن آشکار می سازد. به عبارت دیگر، هر چند به ظاهر عامل مستقیم جهش نرخ ارز در مقاطع وقوع شوک ارزی، عدم امکان تداوم سرکوب ارزی است نه رشد آنی و همزمان در نقدینگی، اما این رشد نقدینگی طی دوره منتهی به شوک ارزی است که سبب ایجاد فشار روی نرخ ارز شده است (ایجاد فنر ارزی) و وقتی فشار مذکور از روی نرخ ارز برداشته می شود ارز، قیمت واقعی خود را به همه ما اعلام می کند. بنابراین اگر سرکوب ارزی وجود نداشته باشد، اثر نقدینگی بر نرخ ارز، نه یکجا بلکه به صورت تدریجی و طی زمان اتفاق خواهد افتاد و اگر هم نقدینگی رشدی خارج از ضابطه نداشته باشد نرخ ارز هم رشد چندانی نخواهد کرد. همچنین سرکوب نرخ ارز، سبب سرکوب اثر معمول رشد نرخ ارز (که این اثر، خود ناشی از اثر معمول رشد نقدینگی بر نرخ ارز است) بر رشد سطح عمومی قیمت ها و به تعویق افتادن آن می شود. بنابراین وقتی سدر و به روی نرخ ارز شکسته می شود و نرخ ارز جهش می کند به تبع آن سطح عمومی قیمت ها نیز دچار جهش می شود. این همان تورمی است که مادر مقاطع وقوع شوک های ارزی معمولاً شاهد آن هستیم

پس تکانه های ارزی و تورمی گاه و بی گاه در اقتصاد ایران فارغ از عوامل میدانی و مستقیم آن، در نهایت نتیجه رشد خارج از ضابطه و مستمر نقدینگی است.

۵- نکته جالب آن است که پس از تکانه های ارزی، در عمل و نه در نتیجه یک فرآیند طبیعی، شاهد رشدهای بالا (الف) وقتی دسترسی به ارزش های نفتی و... دچار محدودیت می شود و شوک ارزی اتفاق می افتد همزمان، دولت به جای خود، بانک مرکزی را بستنکار ارز خارج از دسترس می کند و آن را به بانک مرکزی می فروشد و ریالش را دریافت می کند و چون بانک مرکزی مابه ازای آن ارزی برای فروش در بازار در دسترس ندارد، پایه پولی و در نهایت نقدینگی رشد شدیدی را تجربه می کند.

ب) وقتی شوک ارزی اتفاق می افتد از یکسویه خاطر ضریب نفوذ بالای ارز در ساختارهای تولیدی کشور و از سوی دیگر به دلیل اتکای شدید تولید به تسهیلات بانکی برای سرمایه در گردش و... به جای منابع خود فعالان اقتصادی، نیاز بخش های تولیدی به ریال به شدت بالا می رود و با فشاری که از جهات مختلف به نظام بانکی وارد می شود، نقدینگی نیز شدیداً افزایش می یابد.

چشم انداز اقتصاد جهان ریسک ها و اولویت های سیاستی ۲۰۲۳-۲۴

آغاز کاهش رشد اقتصادی

معاونت بررسی اقتصادی اتاق تهران در گزارشی به بررسی چشم انداز اقتصاد جهان، ریسک ها و اولویت های سیاستی ۲۰۲۳-۲۴ که براساس گزارش صندوق بین المللی پول نگاشته شده است، می پردازد. براساس این گزارش برآیند تهدیدها و ریسک ها در اقتصاد جهان همچنان روند نزولی دارد. اگرچه برخی از ریسک های پر مخاطره تا حدودی تعدیل شده اند. از لحاظ ریسک های رو به بالا، به دلیل توقف افزایش قوی تقاضا در بسیاری از اقتصادها، پیش بینی می شود کاهش تورم سریع تر از انتظارات باشد. در سمت ریسک های رو به پایین نیز احتمال تشدید کنترل های بهداشتی در چین ممکن است روند بهبود را کند کند، احتمال تشدید جنگ روسیه با اوکراین و وجود دارو و تشدید تنگنای اعتباری و تامین مالی ممکن است موجب افزایش مشکلات بدهی در جهان شود. همچنین ممکن است بازارهای مالی در واکنش به تغییرات ناگهانی تورم، نسبت به قیمت گذاری مجدد دارایی ها اقدام کنند. ضمن اینکه تفرقه و پراکندگی بیشتر ژئوپلیتیکی تاثیرات منفی بر پیشرفت اقتصادی خواهد گذاشت. با توجه به بحران هزینه زندگی، همچنان در بسیاری از اقتصادهای جهان، اولویت اصلی تورم زدایی پایدار است. با توجه به سخت تر شدن شرایط بازار پولی و رشد پایین تر که به طور بالقوه بر ثبات مالی و بدهی تاثیر می گذارد، استفاده از ابزارهای احتیاطی کلان ضمن تقویت چارچوب های ساماندهی بدهی، ضروری است. تسریع واکسیناسیون کووید-۱۹ در چین و سرریزهای مثبت فرامرزی آن، از بهبود اقتصاد جهان پشتیبانی می کند. در حالی که لازم است حمایت های مالی بیش از همه برای افرادی که بیشتر تحت تاثیر افزایش قیمت مواد غذایی و انرژی قرار گرفته اند، اعمال شود، در عین حال باید از کمک های مالی در سطح گسترده نیز پرهیز شود. در رابطه با تغییرات اقلیمی، همکاری های چندجانبه قوی تر برای حفظ دستاوردهای نظام چندجانبه مبتنی بر قانون و مهار تغییرات مزبور از طریق محدود کردن انتشار گازهای گلخانه ای و افزایش سرمایه گذاری سبز، ضروری است.

چشم انداز اقتصاد کشورهای جهان

صندوق بین المللی پول برای گروه اقتصادهای پیشرفته کاهش متوسط رشد اقتصادی از ۲/۷ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۲/۲ درصد در سال ۲۰۲۳ را پیش بینی می کند. براساس گزارش منتشر شده سازمان مزبور در ژانویه ۲۰۲۳، حدود ۹۰ درصد از اقتصادهای پیشرفته شاهد کاهش رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ خواهند بود. پیش بینی می شود رشد اقتصادی جوامع مزبور طی سال ۲۰۲۴ با ۰/۲ واحد درصد کاهش نسبت به پیش بینی قبلی (اکتبر ۲۰۲۲) به ۴/۴

رشد اقتصاد جهان در دو سال آینده نیز نزولی خواهد بود. این گزاره ای است که صندوق بین المللی پول بدان اشاره دارد. معاونت بررسی های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران نیز در گزارشی به تشریح پیش بینی صندوق بین المللی پول از چشم انداز اقتصادی سال های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ می پردازد. بر این اساس پیش بینی می شود رشد اقتصاد جهان از ۳/۴ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۲/۹ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد و مجدداً در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۰/۱ واحد درصدی به ۳/۱ درصد برسد که هر سه رقم مزبور از میانگین رشد ۳/۸ درصدی جهان در بازه زمانی ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۹ کمتر است. براساس این گزارش، رشد اقتصادی در کشورهای آسیای نوظهور و در حال توسعه، چین، هند، اروپای نوظهور، برزیل و جنوب صحرائی آمریکا افزایشی و در مناطق آمریکا، انگلیس، آمریکای لاتین و کارائیب، کاهش خواهد بود. صندوق بین المللی پول با توجه به ریسک های گوناگون قابل انتظار برای سال ۲۰۲۳، گزینه های سیاستی را در هفت محور برای اقتصادهای جهان پیشنهاد داده است که عبارت اند از: تضمین کاهش تورم جهان، مهار همه گیری مجدد کووید-۱۹، تضمین ثبات مالی، بازگشت پایداری بدهی، پشتیبانی از اقشار آسیب پذیر، تقویت عرضه و تقویت همکاری های چندجانبه. اقتصاد جهان؛ در مسیر صعود یا نزول؟

جدول ۱- خلاصه چشم انداز اقتصاد جهان

درصد تغییرات در مقایسه با سال قبل

تغییرات در مقایسه با پیش‌بینی اکتبر ۲۰۲۲- و اندرصد		پیش‌بینی		برآورد		
۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	۲۰۲۱	
-۰.۱	۰.۲	۳.۱	۲.۹	۳.۴	۶.۲	تولید ناخالص داخلی اقتصاد جهان
-۰.۲	۰.۱	۱.۴	۱.۲	۲.۷	۵.۴	اقتصادهای پیشرفته
-۰.۲	-۰.۳	۱.۰	۱.۴	۲.۰	۵.۹	آمریکا
-۰.۲	-۰.۳	۱.۶	۰.۷	۳.۵	۵.۳	منطقه یورو
-۰.۱	-۰.۳	۱.۴	۰.۱	۱.۹	۲.۶	آلمان
۰.۰	۰.۰	۱.۶	۰.۷	۲.۶	۶.۸	فرانسه
-۰.۳	-۰.۸	-۰.۹	-۰.۶	۳.۹	۶.۷	ایتالیا
-۰.۲	-۰.۱	۲.۴	۱.۱	۵.۲	۵.۵	اسپانیا
-۰.۳	-۰.۲	-۰.۹	۱.۸	۱.۴	۲.۱	ژاپن
-۰.۳	-۰.۹	-۰.۹	-۰.۶	۴.۱	۲.۶	انگلیس
-۰.۱	۰.۰	۱.۵	۱.۵	۳.۵	۵.۰	کانادا
-۰.۲	-۰.۳	۲.۴	۲.۰	۴.۸	۵.۳	سایر اقتصادهای پیشرفته
-۰.۱	۰.۳	۴.۲	۴.۰	۳.۹	۶.۷	اقتصادهای در حال توسعه و بازار نوظهور
۰.۰	-۰.۳	۵.۲	۵.۳	۴.۳	۷.۴	اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور آسیا
۰.۰	-۰.۸	۴.۵	۵.۲	۳.۰	۸.۴	چین
۰.۰	-۰.۸	۶.۸	۶.۱	۶.۸	۸.۷	هند
-۰.۱	-۰.۹	۲.۶	۱.۵	-۰.۷	۶.۹	اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور اروپا
-۰.۶	۲.۶	۲.۱	-۰.۳	-۲.۲	۴.۷	روسیه
-۰.۳	-۰.۱	۲.۱	۱.۸	۳.۹	۷.۰	آمریکای لاتین و کارائیب
-۰.۴	-۰.۲	۱.۵	۱.۲	۳.۱	۵.۰	برزیل
-۰.۲	-۰.۵	۱.۶	۱.۷	۳.۱	۴.۷	مکزیک
-۰.۲	-۰.۳	۲.۷	۳.۲	۵.۳	۴.۵	خاورمیانه و آسیای مرکزی
-۰.۵	-۱.۱	۲.۴	۲.۶	۸.۷	۳.۲	عربستان سعودی
۰.۰	-۰.۱	۴.۱	۳.۸	۳.۸	۴.۷	مصر ایالات
۰.۰	-۰.۲	۲.۹	۳.۲	۳.۰	۳.۶	نigeria
۰.۰	-۰.۱	۱.۳	۱.۲	۲.۶	۴.۹	آفریقای جنوبی
-۰.۱	-۰.۳	۲.۵	۲.۴	۳.۱	۶.۰	رشد اقتصاد جهان بر اساس نرخ میانه بازار
-۰.۳	-۰.۰	۱.۸	-۰.۷	۳.۷	۵.۵	اتحادیه اروپا
-۰.۲	-۰.۳	۳.۵	۳.۲	۵.۴	۴.۱	خاورمیانه و شمال آفریقا
۰.۰	-۰.۳	۲.۱	۲.۰	۳.۸	۷.۰	اقتصادهای با درآمد متوسط و بازار نوظهور
۰.۱	-۰.۰	۵.۶	۳.۹	۴.۹	۴.۱	کشورهای در حال توسعه کم درآمد
-۰.۳	-۰.۱	۳.۴	۲.۴	۵.۴	۱۰.۳	حجم تجارت جهانی (کالاها و خدمات)
-۰.۳	-۰.۰	۲.۷	۲.۳	۶.۶	۹.۴	اقتصادهای پیشرفته
۰.۰	-۰.۳	۳.۶	۲.۶	۳.۴	۱۲.۱	اقتصادهای در حال توسعه و بازار نوظهور
-۰.۹	-۳.۳	-۷.۱	-۱۶.۲	۳۹.۸	۶۵.۸	قیمت کالاهای اساسی
						نفت خام
						میانگین بهای نفت خام (دلار در هر بشکه)
۰.۳	-۰.۱	-۰.۴	-۶.۳	۷.۰	۲۶.۴	سایر اقلام اساسی غیر سوخت
۰.۲	-۰.۱	۴.۳	۶.۶	۸.۸	۴.۷	تورم جهان
۰.۳	-۰.۳	۲.۶	۴.۶	۷.۳	۳.۱	اقتصادهای پیشرفته
۰.۳	-۰.۰	۵.۵	۸.۱	۹.۹	۵.۹	اقتصادهای در حال توسعه و بازارهای نوظهور

منبع: گزارش IMF ژانویه ۲۰۲۳

می شود که رشد از ۲ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۱/۴ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد. برای رشد سالانه ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۲۳، یک بازنگری ۰/۴ واحد درصدی به سمت بالا به دلیل اثرات انتقالی ناشی از انعطاف پذیری تقاضای داخلی در سال ۲۰۲۲ وجود دارد. رشد مورد انتظار برای کشور مزبور در سال ۲۰۲۴، حدود یک درصد اعلام شده که به دلیل رسیدن به حداکثر ۵ درصد نرخ بهره اعلامی فدرال رزرو طی سال ۲۰۲۳، حدود ۰/۲ واحد درصد نسبت به پیش‌بینی قبلی صندوق بین‌المللی کاهش یافته است. با بازگشت رشد در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ در آمریکا و اکثر اقتصادهای پیشرفته، انتظار می‌رود رشد اقتصادی در سه ماهه چهارم ۲۰۲۴ سریع‌تر از سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۳ باشد.

رشد پیش‌بینی شده برای منطقه یورو، حدود ۰/۷ درصد در سال ۲۰۲۳ و ۱/۶ درصد در سال ۲۰۲۴ است. بازنگری ۰/۲ واحد درصدی رو به بالا در پیش‌بینی سال ۲۰۲۳، منعکس‌کننده اثرات افزایش سریع نرخ بهره توسط بانک مرکزی اروپا و کاهش درآمدهای واقعی در سال ۲۰۲۲ است که با کاهش قیمت‌های عمده‌فروشی و کنترل قیمت انرژی و حمایت از قدرت خرید مالی در قالب نقل و انتقالات نقدی جبران می‌شود.

بر اساس آمار و اطلاعات منتشر شده از سوی صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی

۱ درصد برسد.

بر اساس این گزارش، انتظار می‌رود میانگین رشد اقتصادی گروه کشورهای آسیای نوظهور و در حال توسعه پس از کاهش به ۴/۳ درصد در سال ۲۰۲۲ که عمدتاً ناشی از اقتصاد چین بوده است، در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ به ترتیب به ۵/۳ و ۵/۲ درصد افزایش یابد. بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی چین طی سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۲ با ۲/۰ واحد درصد کاهش به ۳ درصد رسید و برای اولین بار در ۴۰ گذشته، رشد اقتصادی چین کمتر از میانگین رشد اقتصاد جهانی اعلام شد. برآوردها حاکی از آن است که رشد اقتصادی چین در سال ۲۰۲۳ به ۲/۵ درصد افزایش یابد که نشان‌دهنده بهبود سریع اقتصادی است. پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی کشور مزبور در سال ۲۰۲۴ به ۴/۵ درصد و در میان‌مدت نیز به زیر ۴ درصد برسد. چشم‌انداز رشد اقتصادی هند نمایانگر رشد اقتصادی ۶/۱ درصد در سال ۲۰۲۳ و ۶/۸ درصد برای سال ۲۰۲۴ است. پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی در کشورهای آسیا، مالزی، فیلیپین، سنگاپور و تایلند در سال ۲۰۲۳ به ۴/۳ درصد کاهش یافته و سپس در سال ۲۰۲۴ به ۴/۷ درصد افزایش یابد. همچنین بر این اساس، پیش‌بینی می‌شود متوسط رشد اقتصادی در گروه کشورهای خاورمیانه و آسیای مرکزی از ۵/۳ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۳/۲ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد. پیش‌بینی رشد اقتصادی این مناطق با یک بازنگری نزولی ۰/۴ واحد درصدی نسبت به اکتبر همراه است که عمدتاً ناشی از کاهش بیش از انتظار رشد اقتصادی عربستان سعودی است. رشد اقتصادی عربستان سعودی از ۸/۷ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۶/۲ درصد در سال ۲۰۲۳ با یک بازنگری نزولی ۱/۱ واحد درصدی رسیده است. کاهش رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ برای این منطقه نشان‌دهنده کاهش تولید نفت مطابق با توافق اوپک پلاس است. این در حالی است که انتظار می‌رود رشد غیرنفتی این اقتصاد همچنان قوی باقی بماند. برای ایالات متحده آمریکا پیش‌بینی

جدول ۲- چشم انداز رشد واقعی اقتصادهای منتخب جهان

درصد تغییرات در مقایسه با سال قبل

تغییرات در مقایسه با پیش‌بینی اکتبر ۲۰۲۲- واحد درصد	پیش‌بینی		برآورد			
	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۳		
۰٫۰	۰٫۰	۲٫۰	۲٫۰	۴٫۶	۱۰٫۴	آرژانتین
-۰٫۱	-۰٫۳	۱٫۷	۱٫۶	۳٫۶	۵٫۲	استرالیا
-۰٫۴	۰٫۲	۱٫۵	۱٫۲	۳٫۱	۵٫۰	برزیل
-۰٫۱	۰٫۰	۱٫۵	۱٫۵	۳٫۵	۵٫۰	کانادا
۰٫۰	۰٫۸	۲٫۵	۵٫۲	۳٫۰	۸٫۴	چین
۰٫۱	-۰٫۴	۵٫۳	۲٫۰	۶٫۶	۳٫۴	مصر*
۰٫۰	۰٫۰	۱٫۶	-۰٫۷	۳٫۶	۶٫۸	فرانسه
-۰٫۱	۰٫۴	۱٫۴	-۰٫۱	۱٫۹	۲٫۶	آلمان
۰٫۰	۰٫۰	۶٫۸	۶٫۱	۶٫۸	۸٫۷	هند*
-۰٫۳	-۰٫۲	۵٫۱	۴٫۸	۵٫۳	۳٫۷	اندونزی
۰٫۰	۰٫۰	۲٫۰	۲٫۰	۳٫۰	۴٫۷	ایران*
-۰٫۴	۰٫۸	۰٫۹	-۰٫۶	۳٫۹	۶٫۷	ایتالیا
-۰٫۴	۰٫۲	۰٫۹	۱٫۸	۱٫۴	۲٫۱	ژاپن
-۰٫۱	-۰٫۱	۴٫۲	۴٫۳	۲٫۵	۴٫۱	فولادستان
-۰٫۱	-۰٫۳	۲٫۶	۱٫۷	۲٫۶	۴٫۱	جمهوری کره
۰٫۰	۰٫۰	۴٫۹	۴٫۴	۶٫۷	۳٫۱	مالزی
-۰٫۲	۰٫۵	۱٫۶	۱٫۷	۳٫۱	۴٫۷	مکزیک
-۰٫۵	-۰٫۲	۱٫۲	-۰٫۶	۴٫۲	۴٫۹	هلند
۰٫۰	۰٫۲	۲٫۹	۳٫۲	۳٫۰	۳٫۶	نیجریه
۰٫۲	-۱٫۵	۴٫۴	۲٫۰	۶٫۰	۵٫۷	پاکستان*
۰٫۰	۰٫۰	۶٫۰	۵٫۰	۷٫۰	۵٫۷	فیلیپین
-۰٫۷	-۰٫۲	۲٫۲	-۰٫۳	۵٫۴	۶٫۸	لهستان
۰٫۶	۲٫۶	۲٫۱	-۰٫۳	-۲٫۲	۴٫۷	روسیه
۰٫۵	-۱٫۱	۳٫۴	۲٫۶	۸٫۷	۳٫۲	عربستان سعودی
۰٫۰	۰٫۱	۱٫۳	۱٫۲	۲٫۶	۴٫۹	آفریقای جنوبی
-۰٫۳	-۰٫۱	۲٫۴	۱٫۱	۵٫۲	۵٫۵	اسپانیا
۰٫۰	۰٫۰	۳٫۶	۳٫۷	۳٫۲	۱٫۵	تایلند
۰٫۰	۰٫۰	۳٫۰	۳٫۰	۵٫۵	۱۱٫۴	ترکیه
۰٫۳	-۰٫۹	۰٫۹	-۰٫۶	۴٫۱	۷٫۶	انگلیس
-۰٫۳	-۰٫۴	۱٫۰	۱٫۴	۲٫۰	۵٫۹	آمریکا

*- داده‌ها بر اساس بازه زمانی مرتبط با سال مالی / ملی ارائه شده است.

منبع: گزارش ۳۰ ژانویه ۲۰۲۳ IMF

همچنین انتظار می‌رود رشد اقتصادی مکزیک در سال ۲۰۲۳ به دلیل انعطاف‌پذیری غیرمنتظره و افزایش تقاضای داخلی، با یک بازنگری ۰/۵ واحد درصدی رو به بالا نسبت به پیش‌بینی اکتبر به ۱/۷ درصد و در سال ۲۰۲۴ با یک بازنگری ۰/۲ واحد درصدی رو به پایین به ۱/۶ درصد برسد.

در کشورهای جنوب صحرای آفریقا انتظار بر این است که متوسط رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ به دلیل پیامدهای طولانی مدت همه‌گیری کووید-۱۹ با یک بازنگری ۰/۱ واحد درصدی سعودی نسبت به پیش‌بینی قبلی در سطح ۳/۸ درصد باقی مانده و در سال ۲۰۲۴ به ۴/۱ درصد برسد. رشد اقتصادی نیجریه در سال ۲۰۲۳ با ۰/۲ واحد درصد بازنگری سعودی نسبت به پیش‌بینی اکتبر که منعکس‌کننده رشد فزاینده این کشور به دلیل اقداماتی برای حل و فصل مسائل مربوط به ناامنی در بخش نفت است، ۳/۲ درصد پیش‌بینی شده است و برای سال ۲۰۲۴ انتظار می‌رود رشد اقتصادی کشور مزبور به ۲/۹ درصد کاهش یابد. رشد اقتصادی آفریقای جنوبی پس از بهبود بحران حاصل از کووید-۱۹ طی سال ۲۰۲۲، در سال ۲۰۲۳ به نصف میزان رشد اقتصادی آن در سال ۲۰۲۲ کاهش یافته و برابر با ۱/۲ درصد پیش‌بینی شده که دلیل عمده آن تقاضای خارجی ضعیف‌تر، کمبود برق و محدودیت‌های ساختاری است.

انگلستان در سال ۲۰۲۳، با یک بازنگری نزولی ۰/۹ واحد درصدی نسبت به پیش‌بینی اکتبر سال ۲۰۲۲، منفی ۰/۶ درصد پیش‌بینی شده است. دلیل افت رشد اقتصادی کشور مزبور، سیاست‌های پولی و مالی سفت و سخت، بدتر شدن شرایط مالی و بالا بودن قیمت‌های خرده‌فروشی انرژی و تأثیر آن بر بودجه خانوار عنوان شده است.

بر اساس این گزارش، پیش‌بینی می‌شود با ادامه حمایت از سیاست‌های پولی و مالی، رشد اقتصادی ژاپن در سال ۲۰۲۳ به دلیل سود بالای شرکت‌ها از کاهش ارزش ین و تأخیر در اجرای پروژه‌های قبلی و در نهایت افزایش سرمایه‌گذاری در کسب و کارها، به ۱/۸ درصد افزایش یابد. انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۴، با بازبین رفتن اثرات محرک‌های گذشته، رشد ژاپن به ۰/۹ درصد کاهش یابد.

همچنین پیش‌بینی شده است متوسط رشد اقتصادی گروه کشورهای اروپای نوظهور و در حال توسعه از ۰/۷ درصد در سال ۲۰۲۲ با یک بازنگری ۰/۹ واحد درصدی رو به بالا در سال ۲۰۲۳ به ۱/۵ درصد برسد. این امر بازتاب کاهش کمتر رشد اقتصادی روسیه در سال ۲۰۲۲ و به دنبال آن رشد نسبتاً مثبت در سال ۲۰۲۳ است.

برای اقتصاد آمریکای لاتین و دریای کارائیب پیش‌بینی شده است که رشد اقتصادی از ۳/۹ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۱/۸ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد که نسبت به پیش‌بینی اکتبر ۰/۱ واحد درصد افزایش دارد. آمار و اطلاعات منتشر شده از سوی صندوق بین‌المللی پول رشد اقتصادی این منطقه در سال ۲۰۲۴ را ۱/۱ درصد پیش‌بینی می‌کند که با یک بازنگری نزولی ۰/۳ واحد درصدی نسبت به پیش‌بینی اکتبر، همراه بوده و بیانگر شرایط مالی سخت، بهای پایین کالاهای صادراتی و بازنگری نزولی در رشد شرکای تجاری این منطقه است. بر اساس برآورد صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی برزیل در سال ۲۰۲۳، به دلیل حمایت‌های مالی بیشتر با یک بازنگری سعودی ۰/۲ واحد درصدی به ۱/۲ درصد و در سال ۲۰۲۴ به ۱/۵ درصد می‌رسد.

آمارهای صنعتی جهان

صنعت سافت

در سطح جهانی، صنعت ساخت در سال ۲۰۲۱، رشد ۷٫۲ درصدی را تجربه کرده است؛ این در حالی است که در کشورهای کمتر توسعه یافته با کاهش سرعت رشد همراه بوده است.

صنعت بیش از یک پنجم

اقتصاد جهانی را تشکیل می‌دهد

۲۲٪

معادن و صنایع همگانی

رشد ۳٫۷ درصدی معادن و صنایع همگانی در سال ۲۰۲۱

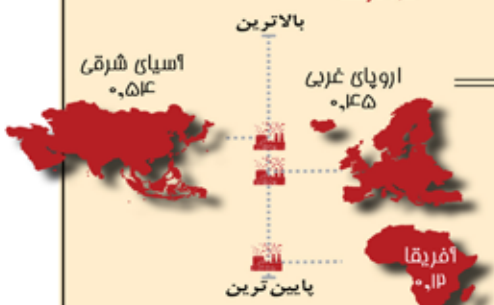
دستیابی به مرحله صنعتی شدن فراگیر و پایدار طبق هدف نهم اهداف توسعه پایدار (صنعت، نوآوری و زیرساخت)

دسترسی تنها ۱ تولیدکننده از هر ۳ تولیدکننده کوچک به وام یا خط اعتباری

شافص صنعتی هدف نهم از اهداف توسعه پایدار در سال ۲۰۱۹

۵ اقتصاد برتر در شافص عملکرد رقابت پذیری صنعتی در سال ۲۰۲۰

نمایی از صنعت ساخت

(بر اساس آمار و ارقام)

در سال ۲۰۲۰، صنعت ساخت به شدت تحت تاثیر بحران کووید-۱۹ قرار گرفت

اما در سال ۲۰۲۱ به سرعت به وضعیت قبل بازگشت؛ به طوری که در این سال، این صنعت بالاترین رشد خود از سال ۲۰۱۰ را تجربه کرد

۵ تولیدکننده برتر صنعت سافت

دورنمای در حال تغییر صنعت ساخت؛ همراه با سهم رو به رشد آسیا در صنعت ساخت جهان

صنعت ساخت مسئول ۱۸ درصد از انتشار کربن جهان در حوزه انرژی و مصرف آن است

اقتصادهای کم درآمد ۹۰٫۵ برابر اقتصادهای با درآمد بالا کربن تولید می‌کنند (به ازای هر واحد ارزش افزوده صنعت ساخت)

صنایع با فناوری بالاتر بیش از نیمی از ارزش افزوده صنعتی (ساخت) را در اقتصادهای صنعتی با درآمد بالا تشکیل می‌دهند.

۵۲ درصد

صنایع تولید محصولات کامپیوتری، الکترونیکی و نوری بزرگترین صنایع ساخت جهان هستند

نمایی از معادن و صنایع همگانی

(بر اساس آمار و ارقام)

معادن و استخراج معادن

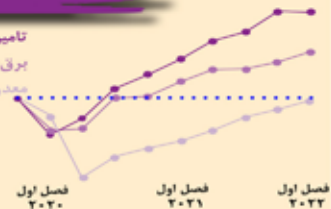

از ارزش افزوده صنعت جهان در سال ۲۰۲۱

صنایع همگانی

تامین آب؛ فاضلاب، مدیریت زیاده برق، گاز، بخار و تهویه هوا معادن و استخراج معادن

در بخش صنایع همگانی تاثیر بحران کووید-۱۹ بر کاهش تولید کمتر بوده است. بخش معادن در فصل نخست ۲۰۲۲ تقریباً به سطوح قبل از همه گیری رسید

سهم ۴۳ درصدی آسیا در ارزش افزوده صنعت ساخت

افزایش سهم چین در صنعت ساخت

۱۰۰ کشور حدود ۸۰ درصد از ارزش افزوده این بخش را تشکیل می‌دهند

فعالیت‌های صنعتی مشتمل بر کدهای ۳۵ و ۳۶ ایسیک که دربرگیرنده تامین و مدیریت آب، برق، گاز و بخار است

وضعیت و چگونگی صادرات محصولات کشاورزی ایران

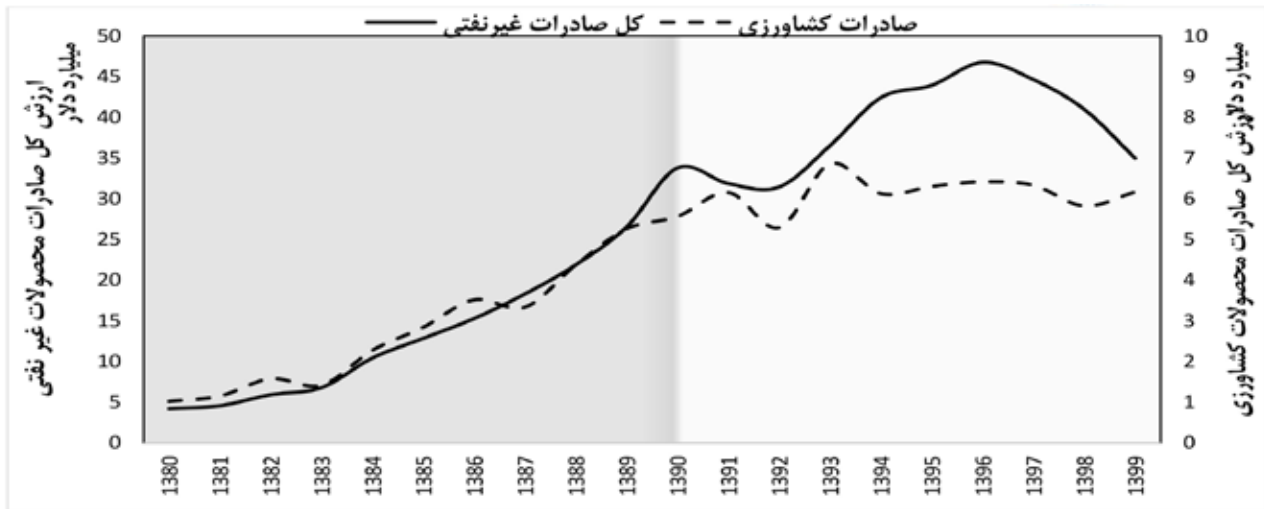
حسین کوه زاد

مهمترین مشخصه اقتصاد ایران وابستگی شدید به درآمدهای نفتی است. بنابراین هر گونه نوسان در قیمت نفت موجب کسری تراز پرداخت های کشور خواهد شد. به همین دلیل باید صادرات غیر نفتی تشویق شود. به منظور تشویق صادرات غیر نفتی و کاهش وابستگی اقتصاد به درآمد نفت می توان روی کالاهای کشاورزی تمرکز کرد؛ زیرا این کالاها منبع مهمی برای تامین ارز خارجی مورد نیاز کشورند. در این مطلب وضعیت صادرات محصولات کشاورزی ایران مورد بررسی قرار گرفته است.

مقدمه

متفاوتی رانسبت به دهه قبل سپری نموده که این دهه آماج اتفاقات سیاسی و غیر سیاسی، توافق برجام، خروج امریکا از برجام و در سال آخر شیوع بیماری کووید-۱۹ بوده است به طوریکه ارزش کل صادرات غیر نفتی از ۳۳/۸ میلیارد دلار سال ۱۳۹۰ تا ۳۱/۴ میلیارد دلار سال ۱۳۹۲ کاهش یافت و در ادامه با ادامه مذاکرات با گروه ۵+۱ و توافق برجام در تیر ۱۳۹۴ روند صادرات بهبود یافت و تا ۴۶/۷ میلیارد دلار سال ۱۳۹۶ افزایش یافت که در تاریخ صادرات کشور بیسابقه بوده است اما در ادامه و با خروج امریکا از توافق برجام و کارشکنی طرفهای مذاکره کننده، میزان صادرات به ۴۰/۹ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ و در ادامه به ۳۵ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ کاهش یافت. این اتفاقات اثرات مشابهی بر تجارت محصولات کشاورزی داشته است به طوری که میزان صادرات محصولات کشاورزی از ۵/۶ میلیارد دلار سال ۱۳۹۰ تا ۵/۳ میلیارد دلار سال ۱۳۹۲ کاهش یافته و مجدد تا ۶/۸ میلیارد دلار سال ۱۳۹۳ افزایش و در ادامه با تحولات صورت گرفته در کشور تا ۶/۲ میلیارد دلار سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است. شکل ۱، روند صادرات محصولات کشاورزی و غیر نفتی را طی دو دهه اخیر نشان می دهد. یکی از عواملی که اثر مثبت بر افزایش تجارت محصولات دارد نرخ برابری ریال در برابر دلار امریکا است که هر قدر ارزش ریال در برابر دلار کاهش بیابد واردات محصولات گرانتر شده و صادرات محصولات با ارزآوری بیشتری همراه خواهد بود زیرا با یک دلار محصولات با ارزش ریالی بیشتری را می توان خرید. این صرفه مخصوصا برای محصولاتی خواهد بود که وابستگی کمتری به واردات نهاده های تولیدی داشته و منشا تولید داخلی دارند. بررسی روند نرخ برابری ریال در برابر دلار نشان از رشد فزاینده این نرخ و بیارزش شدن ارزش پول ملی دارد به طوری در دهه اول، طی سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰، نرخ دلار از ۷/۹ هزار ریال با افزایش ۷۱ درصدی به ۱۳/۵ هزار ریال در سال ۱۳۹۰ رسیده و در دهه دوم، طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ نیز این روند افزایشی با شدت بیشتر تعمیم یافته است به طوری که نرخ دلار از ۱۳/۵ هزار ریال سال ۱۳۹۰ با رشد ۱۵۸۶ درصدی به ۲۲۸/۸ هزار ریال در سال ۱۳۹۹ رسیده است که در تاریخ کشور بی سابقه بوده است. مسئله ای که وجود دارد عدم همخوانی افزایش صادرات محصولات با افزایش نرخ دلار در طی سالهای ۱۳۹۶ به بعد است که دلیل اصلی آن مشکلات تحریم و عدم امکان تبادل مالی کشورها با ایران و عدم برنامه ریزی مناسب بوده است. شکل ۲، نرخ برابری ریال ایران در برابر دلار امریکارا طی دو دهه اخیر ترسیم می نماید. در طی دو دهه اخیر، سهم بخش کشاورزی از کل صادرات غیر نفتی کشور به واسطه موارد مذکور تغییر کرده و از ۲۴ درصد سال ۱۳۸۰ تا ۱۸ درصد سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است که ناشی

صادرات محصولات کشاورزی از جمله ارز آورترین صادرات غیر نفتی کشور بوده که در سالهای اخیر نقش مهمی در ارزآوری برای کشور داشته اما بررسی روند بلندمدت تغییرات مقاصد صادرات محصولات کشاورزی، بیم ها و نگرانی هایی را در خصوص تداوم روند پایدار تجارت این محصولات نشان می دهد. روند صادرات کل محصولات غیر نفتی طی دو دهه اخیر با افت و خیزهای قابل توجهی مواجه بوده بطوری که در دهه اول، میزان صادرات محصولات غیر نفتی طی سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ به طرز قابل توجهی فزاینده بوده و از ۴/۲ میلیارد دلار سال ۱۳۸۰ با رشد فزاینده ۷۰۰ درصدی به ۳۳/۸ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۰، افزایش یافته است که این رشد مدیون تولید کالاهای متنوع تجاری و تجارت با اقصی نقاط جهان بوده است. در دهه اول، تجارت محصولات کشاورزی نیز دستخوش اوضاع تقریبا مساعد کشور بوده به طوری که میزان صادرات محصولات کشاورزی از یک میلیارد دلار سال ۱۳۸۰ با رشد ۴۴۶ درصدی به ۵/۶ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۰، رسیده است. اما در دهه دوم، روند فزاینده صادرات محصولات کشاورزی و غیر کشاورزی بهجرت نفت در سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ تجربه

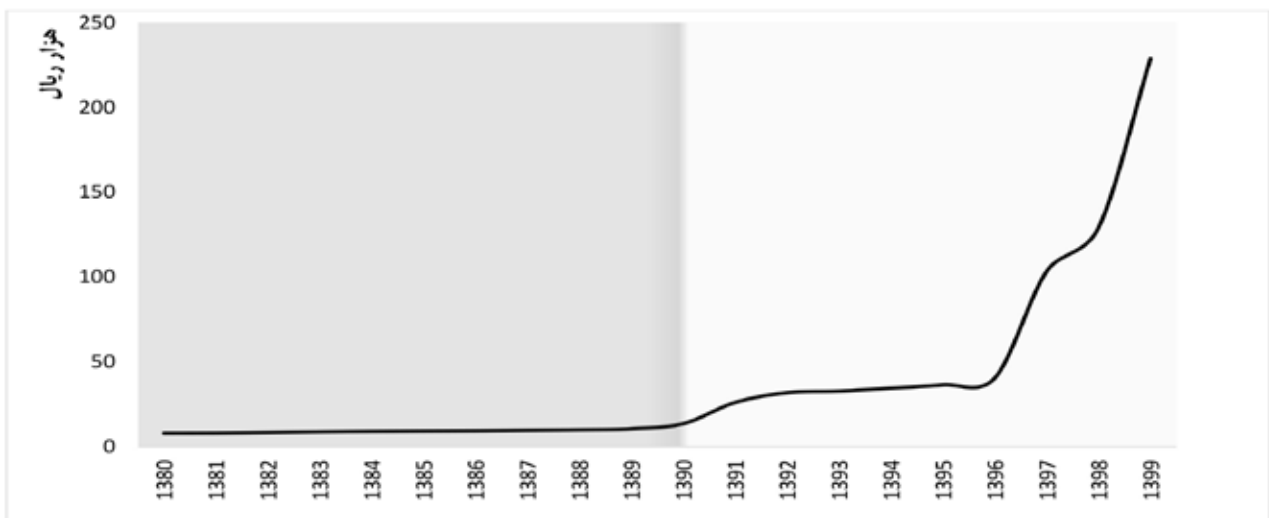

شکل ۱- ارزش صادرات کل محصولات غیرنفتی و محصولات کشاورزی (منبع: اطلاعات گمرک ایران، ۱۴۰۰) صادرات کشاورزی کشور مشهود است.

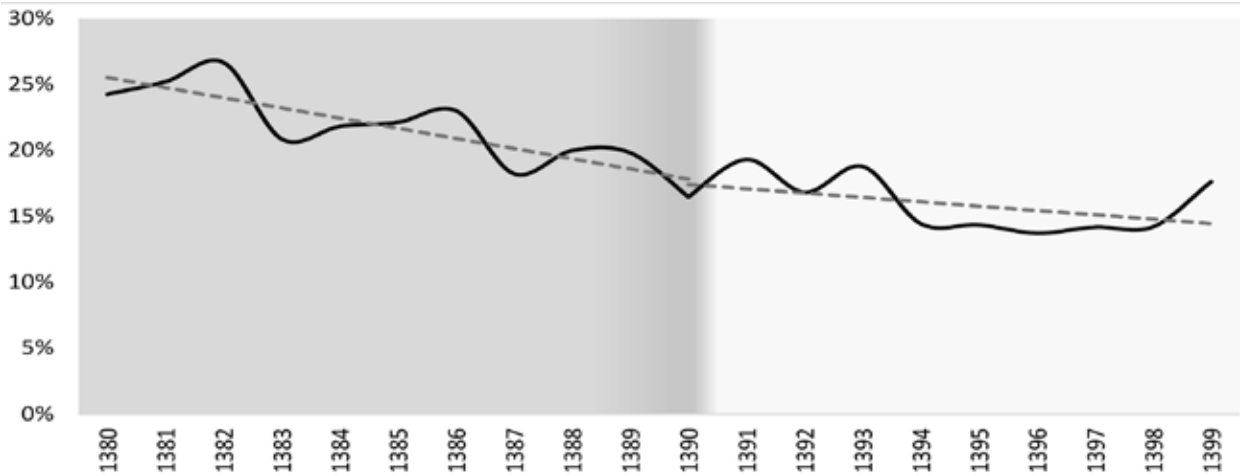
از رشد بالاتر صادرات غیرنفتی در مقایسه با صادرات محصولات کشاورزی است. این کاهش سهم، در تناسب با کاهش سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی است که از ۷/۴ درصد سال ۱۳۸۰ به ۵/۵ درصد سال ۱۳۹۰ کاهش یافته و به واسطه نرخ های رشد منفی در کل اقتصاد و ایجاد رکورد تورمی در اقتصاد کشور در سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ مجدداً سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی تا ۸ درصد سال ۱۳۹۸ افزایش یافته است که همین افزایش سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی روند کاهشی سهم بخش کشاورزی از صادرات غیرنفتی را کند کرده است. شکل ۳، سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی از کل صادرات غیرنفتی را نشان می دهد. دوروند با شیب متفاوت برای سهم بخش کشاورزی از کل

بررسی مقاصد صادراتی محصولات کشاورزی

کاهش سهم بخش کشاورزی از صادرات محصولات غیرنفتی، نشان از کاهش نقش بخش کشاورزی در ارزش آوری دارد. برای درک این موضوع، بررسی کشورهای مقصد صادرات به تحلیل بهتر کمک خواهد کرد. یکی از مهمترین مسئله صادرات، تنوع در مقاصد صادراتی و صادرات به کشورهای اصلی مصرف کننده محصولات کشاورزی است. با بررسی قاره های مقاصد صادراتی مشخص می شود که سهم صادرات به کشورهای آسیایی در طی دو دهه اخیر افزایش یافته است. طبق شکل ۴، عمده صادرات محصولات کشاورزی به قاره آسیا و اروپا بوده و عملاً، سه قاره اقیانوسیه، افریقا و آمریکا سهم ناچیزی در صادرات محصولات کشاورزی دارند. صادرات به قاره اروپا به عنوان کشورهای با درآمد سرانه بالاتر سال ۱۳۹۱ با روند صعودی همراه بوده و با اعمال تحریم های شدید، روند صادرات محصولات کشاورزی به اروپا نزولی شده است و در مقابل صادرات به کشورهای آسیایی رونق یافته است به طوری که ارزش صادرات محصولات کشاورزی به اروپا از ۴۱۷ میلیون دلار سال ۱۳۸۰ تا ۱۲۸۹ میلیون دلار سال ۱۳۹۱ افزایش یافته اما با ادامه روند نزولی به ۱۱۷۳ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ رسیده است اما در مقابل، صادرات به کشورهای آسیایی از ۵۶۹ میلیون دلار سال ۱۳۸۰ به ۴۹۱۱ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. بررسی سهم قاره ها از صادرات محصولات کشاورزی نشان می دهد که در سال ۱۳۸۰، کشورهای اروپایی، سهم ۴۱ درصدی داشته اند که

شکل ۲- نرخ برابری ریال با دلار (منبع: اطلاعات سری زمانی بانک مرکزی ایران، ۱۴۰۰)

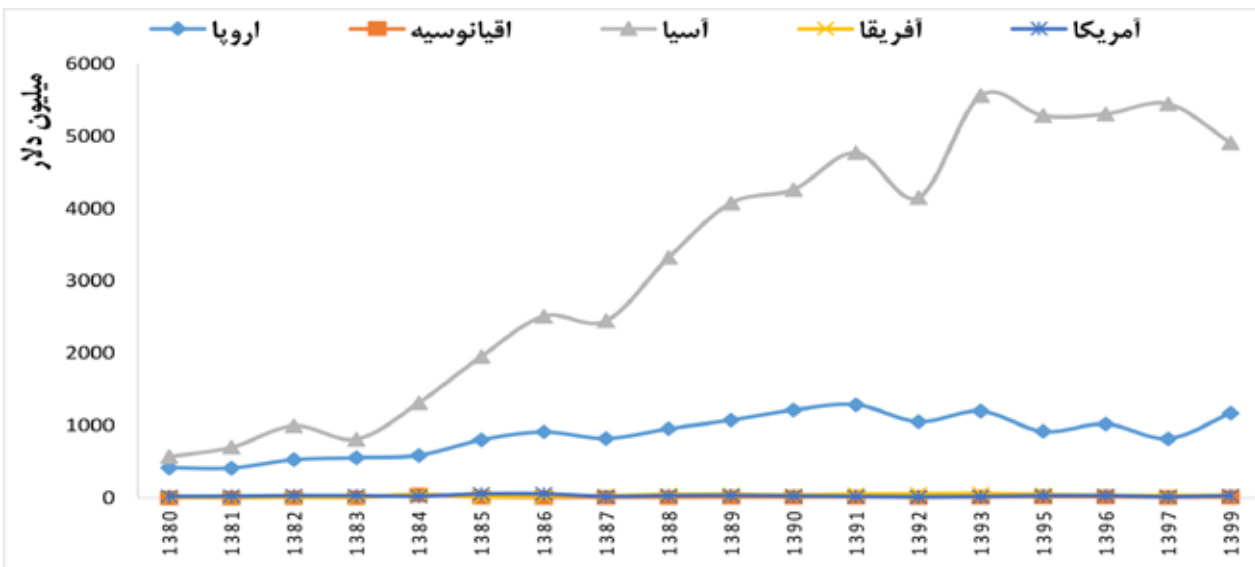

شکل ۳- سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی از کل صادرات غیرنفتی (منبع: محاسبات تحقیق)

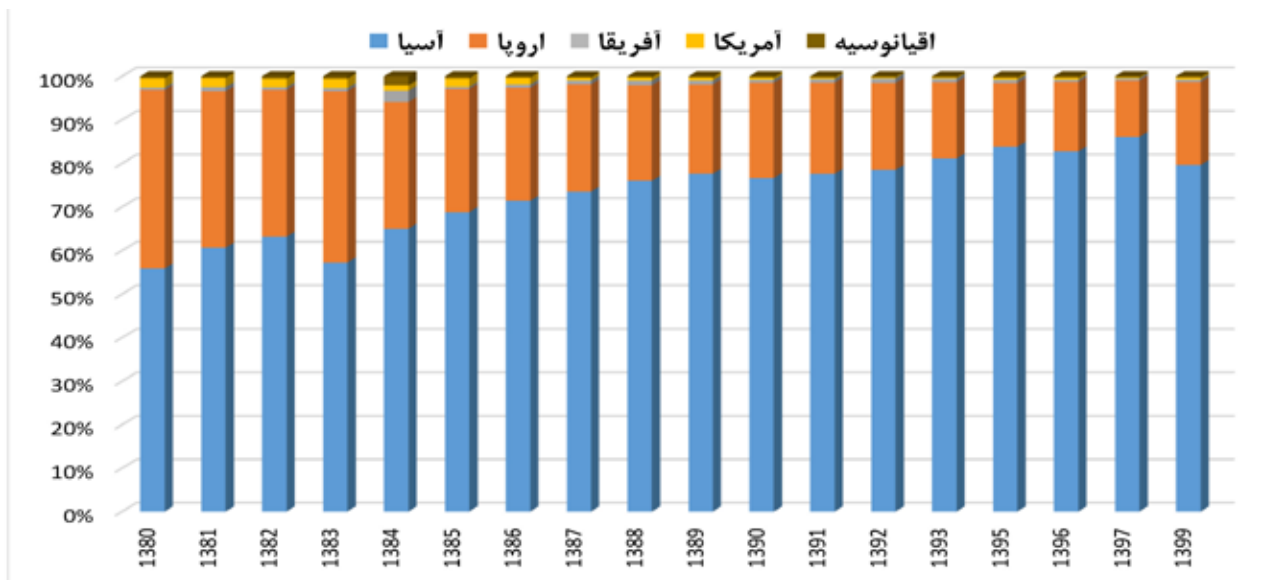
مقابل سهم قاره آسیا از ۵۶ درصد سال ۱۳۸۰ به ۸۰ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده است به عبارتی دروازه‌های صادراتی به اروپا برای ایران یکی پس از دیگری بسته شده است. بررسی منطقه ای صادرات محصولات کشاورزی نشان می‌دهد که صادرات محصولات کشاورزی به منطقه خاورمیانه در سال ۱۳۸۰ سهم بیشتری نسبت به کشورهای CIS و کشورهای همسایه داشته است به طوریکه سهم خاورمیانه از کل صادرات کشاورزی در سال ۱۳۸۰ حدود ۲۵ درصد بوده است که این سهم در طول زمان به ۱۳ درصد در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است. سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی کشورهای CIS از کل صادرات کشاورزی کشور در طول زمان تقریباً یکنواخت بوده و از ۷ درصد سال ۱۳۸۰ به ۱۰ درصد سال ۱۳۹۹ رسیده است اما در مقابل سهم کشورهای همسایه از ارزش صادرات محصولات کشاورزی بارشد چشم‌گیری روبرو بوده است به طوریکه از ۱۸ درصد سال ۱۳۸۰ تا ۵۲ درصد سال ۱۳۹۹ رسیده است. به عبارتی ۵۲ درصد ارزش صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای همسایه صورت می‌پذیرد که به خوبی محدود شدن مقاصد صادرات محصولات کشاورزی کشور را نمایان می‌کند. نکته قابل توجه محدود شدن صادرات محصولات کشاورزی به دو کشور عراق و افغانستان است به طوریکه سهم عراق و افغانستان از صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای همسایه از ۲۹ درصد سال ۱۳۸۰ تا ۷۷ درصد سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. در کل صادرات محصولات کشاورزی نیز ارزش صادرات محصولات کشاورزی به عراق و افغانستان از ۵ درصد سال ۱۳۸۰ تا ۴۰ درصد سال

به مرور زمان از این سهم کاسته شده و به ۱۹ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده است و در مقابل سهم قاره آسیا از ۵۶ درصد سال ۱۳۸۰ به ۸۰ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده است (شکل ۴، شکل ۵ و شکل ۶). به عبارتی دروازه‌های صادراتی به اروپا برای ایران یکی پس از دیگری بسته شده است. بررسی منطقه ای مقاصد صادراتی نتایج جالب توجه دیگری به دست خواهد داد.

بررسی قاره ای مقاصد صادراتی نشان می‌دهد که سهم صادرات به کشورهای آسیایی در طی دو دهه اخیر افزایش یافته است. بررسی سهم قاره‌ها از صادرات محصولات کشاورزی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۰، کشورهای اروپایی سهم ۴۱ درصدی داشته اند که به مرور زمان از این سهم کاسته شده و به ۱۹ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده است و در

شکل ۴- ارزش صادرات محصولات کشاورزی به تفکیک قاره‌ها (منبع: محاسبات تحقیق از اطلاعات گمرک)

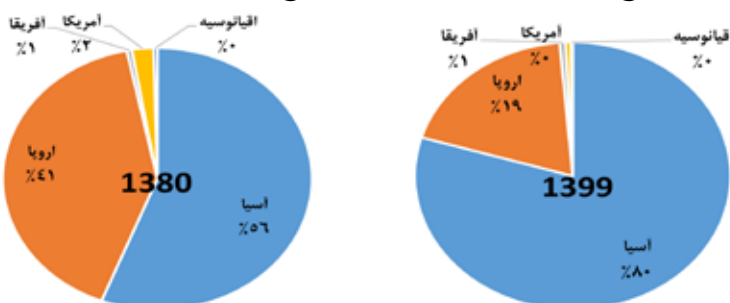
شکل ۵- سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی به قاره‌ها از کل صادرات کشاورزی (منبع: محاسبات تحقیق از اطلاعات گمرک)

صادرات به این کشور مواجه هستیم. صادرات به آلمان نیز در سال‌های اخیر با افت مواجه شده است و در مقابل صادرات به پاکستان افزایش یافته است. صادرات محصولات کشاورزی به هند نیز رونق یافته و از سال ۱۳۸۷ روند صادرات به هند افزایشی بوده است. جدول ۱، ده کشور اول مقصد صادراتی محصولات کشاورزی کشور را نشان می‌دهد. عوامل مختلفی به کاهش تنوع مقاصد صادراتی دامن می‌زند ولی نکته مهمی که وجود دارد، تلاش برای تنوع مقاصد صادراتی با محصولات متنوع است.

۱۳۹۹ رسیده است، به عبارتی حدود نیمی از ارزش صادرات محصولات کشاورزی کشور فقط به دو کشور عراق و افغانستان صورت می‌گیرد.

بررسی مقاصد صادراتی به تفکیک هر کشور نشان می‌دهد که سهم عراق از کل صادرات کشاورزی از ۳ درصد سال ۱۳۸۰ تا ۴۰ درصد سال ۱۳۹۹ رسیده است. عملاً نزدیک به نیمی از محصولات کشاورزی کشور به عراق صادر می‌شود.

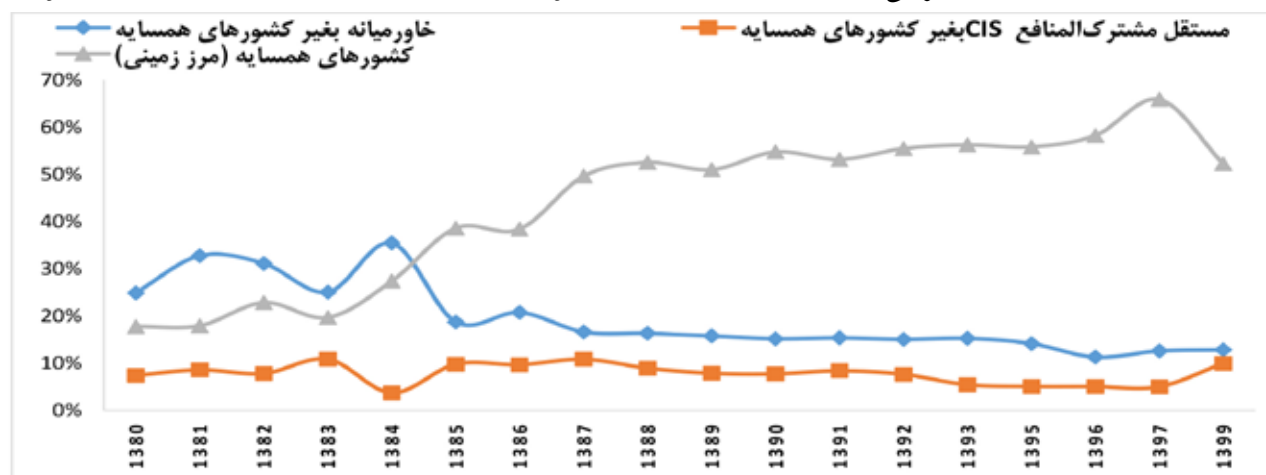
از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳، امارات دومین مقصد صادراتی محصولات کشاورزی بوده اما از سال ۱۳۹۳ به بعد افغانستان به عنوان دومین مقصد صادراتی محصولات کشاورزی تبدیل شده و امارات به رتبه سوم تنزل یافته است. روند صادرات به هنگ کنگ نیز از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳ روند صعودی بوده اما از سال ۱۳۹۳ به بعد با روند نزولی

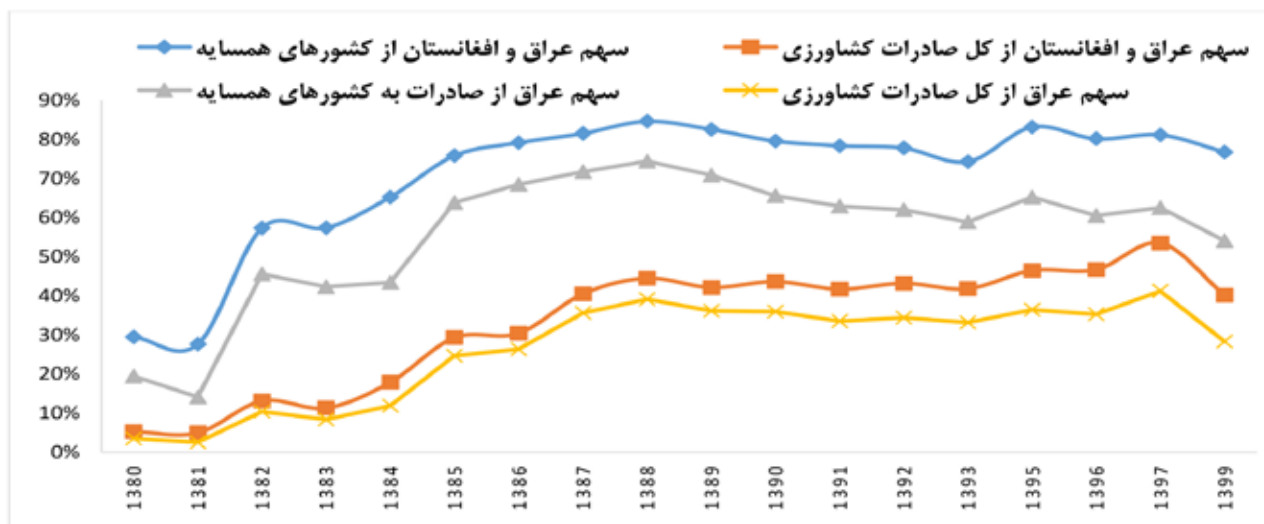
شکل ۶- سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی قاره‌ها از کل صادرات غیرنفتی (منبع: محاسبات تحقیق از اطلاعات گمرک)

بررسی مقاصد صادراتی محصولات کشاورزی کشور در طی دو دهه اخیر نشان می‌دهد که:

- روند رشد صادرات محصولات کشاورزی در مقایسه با روند رشد صادرات محصولات

شکل ۷- سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی به مناطق مختلف از کل صادرات کشاورزی کشور (منبع: محاسبات تحقیق از اطلاعات گمرک)

شکل ۸- سهم ارزش صادرات محصولات کشاورزی به عراق و افغانستان (منبع: محاسبات تحقیق از اطلاعات گمرک)

است.

عواملی مختلفی هستند که بر محدود شدن مقاصد صادرات محصولات کشاورزی اثرگذار هستند از جمله آنها می توان به اثرگذاری تحریم ها و محدودیت نقل و انتقال پول، بازگشت ارز صادراتی و تهیه حواله ارزی، بیمه صادراتی محصولات کشاورزی، هزینه بالای تولید محصولات کشاورزی در مقایسه با رقبای، تنازعات و مناسبات سیاسی با کشورهای همسایه و منطقه، بالا رفتن سطح استاندارد صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای توسعه یافته، از دست رفتن مزیت نسبی تولید محصولات کشاورزی، نبود توافقات تجاری دو یا چند جانبه با کشورهای و تعرفه بالای صادرات به آنها، فعالیت ضعیف رایزنان بازرگانی و حضور کم رنگ در نمایشگاه ها و مناسبات بین المللی، نبود ماشین آلات نگهداری، حمل و نقل متناسب (جادوهای، ریلی، دریایی و هوایی (با محصولات کشاورزی و زمانبر بودن ترخیص کالا از گمرکات داخلی و مقاصد صادراتی، بروز نشدن دانش صادرکنندگان محصولات کشاورزی از استانداردها و قوانین صادراتی به بازارهای هدف، عدم تولید محصولات صادرات محور و صادرات مازاد تولیدات داخلی، عدم توجه به ذائقه بازار هدف و ذائقه سازی در مقاصد صادراتی، نداشتن برند معتبر و عدم اخذ گواهینامه های بین المللی، فرآوری اندک محصولات صادراتی و صادرات محصولات خام کشاورزی، هدفمند نبودن حمایت و تشویق صادرات محصولات کشاورزی و ... اشاره نمود.

محدود شدن مقاصد صادراتی، منجر به ناپایداری صادرات شده و تاب آوری تجارت را به شدت کاهش می دهد نظیر این اتفاقات ممنوعیت صادرات سیب زمینی به عراق، ممنوعیت صادرات سبزی ها به روسیه و ... فراوان است. همچنین صادرات به کشورهای با درآمد پایین باعث شده است که محصولات کشاورزی به صورت خام صادر شود که این موضوع ارزش آوری بخش را با مشکل مواجه نموده است. در صورتی که صادرات محصولات فرآوری شده با ارزش بالاتری همراه خواهد بود. با توجه به مشکلات و چالش های پیش روی صادرات محصولات کشاورزی توصیه های ذیل جهت بهبود شرایط تجارت محصولات کشاورزی ارائه می گردد:

- تهیه راهبرد توسعه صادرات برای محصولات کشاورزی به صورت تخصصی برای هر محصول
- عادی سازی روابط تجاری با کشورهای منطقه و مشارکت فعال در عقد تفاهم نامه های دو یا چند جانبه اجرایی با کشورهای مقصد صادراتی و عضویت در پیمان های تجاری و پولی و مالی بین المللی
- تلاش برای عضویت در سازمان تجارت جهانی

بررسی مقاصد صادراتی به تفکیک هر کشور نشان می دهد که سهم عراق از کل صادرات کشاورزی از ۳ درصد سال ۱۳۸۰ تا ۴۰ درصد سال ۱۳۹۹ رسیده است. عملاً نزدیک به نیمی از محصولات کشاورزی کشور به عراق صادر می شود.

غیر نفتی کندتر بوده است.

- صادرات محصولات کشاورزی نسبت به صادرات محصولات نفتی در سال های اخیر از افت کمتری برخوردار بوده است.

- سهم صادرات محصولات کشاورزی از کل صادرات محصولات غیر نفتی کاهنده بوده است که زنگ خطری برای بازرگانی کشاورزی کشور است.

- در دهه ۸۰، صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای با درآمد بالا بوده و در دهه دوم کشورهای با درآمد پایین به مقاصد صادراتی اضافه شدند.

- تحولات سیاسی و مناسبات سیاسی بین ایران و کشورهای همسایه، اثرات قابل توجهی در الگوی صادراتی محصولات کشاورزی کشور داشته است.

- روند صعودی صادرات محصولات کشاورزی به اروپا در دهه ۸۰ با روند نزولی صادرات به این قاره در دهه ۹۰ تغییر مسیر داده است.

- صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای منطقه و مخصوصاً کشورهای همسایه و بالأخص به عراق محدود شده

جدول ۱- ده کشور اول مقصد صادراتی محصولات کشاورزی کشور- هزار دلار

ترکمنستان	ویتنام	ترکیه	پاکستان	روسیه	آلمان	هنگ کنگ	افغانستان	امارات	عراق	هزار دلار
۲۴۵۱۵	۱۰۶	۱۰۳۰۹	۳۸۶۴۷	۳۹۵۲۳	۱۳۴۳۴۵	۶۶۷۷۱	۱۸۱۷۱	۱۹۷۹۱۵	۳۵۲۷۴	۱۳۸۰
۲۲۹۲۸	۷۶۳۰	۱۹۸۱۰	۶۶۰۶۹	۵۳۶۶۰	۱۴۲۵۵۸	۵۸۲۶۱	۲۷۹۹۶	۳۰۴۱۳۳	۲۹۲۵۳	۱۳۸۱
۳۲۹۲۸	۲۷۰۲	۲۲۱۶۶	۴۹۷۸۶	۷۲۳۲۸	۱۹۷۵۵۳	۶۹۴۶۵	۴۲۲۶۹	۴۰۷۵۰۷	۱۶۴۳۹۱	۱۳۸۲
۱۹۳۹۱	۲۵۶۴	۲۴۳۷۶	۲۶۱۱۸	۱۰۷۰۴۸	۱۵۰۷۹۸	۱۰۵۰۹۰	۴۲۱۴۳	۲۷۱۸۸۵	۱۱۸۲۱۹	۱۳۸۳
۴۶۶۱۵	۵۴	۱۴۱۰۴	۵۷۴۹۶	۱۵۷۰۷	۱۸۷۴۴۷	۷۰۵	۱۲۱۵۶۱	۳۴۹۶۸۳	۲۴۰۷۱۷	۱۳۸۴
۳۸۱۱۵	۶۵۲۳۰	۵۴۰۷۸	۹۰۸۴۶	۱۸۲۰۹۶	۲۰۹۹۱۳	۲۰۸۵۰۳	۱۳۱۸۹۶	۳۷۷۰۸۸	۷۰۱۳۶۳	۱۳۸۵
۳۴۷۱۶	۶۱۰۲۱	۷۷۵۴۴	۸۵۷۲۸	۲۲۳۱۸۵	۲۵۷۳۱۵	۲۸۰۷۹۰	۱۴۴۰۳۹	۴۴۳۳۹۱	۹۲۶۱۶۶	۱۳۸۶
۹۱۸۲۹	۴۲۷۲۶	۴۱۷۲۸	۵۵۱۱۴	۲۲۴۶۲۸	۲۰۵۷۲۲	۱۴۲۸۳۰	۱۶۱۵۷۵	۳۱۰۷۶۲	۱۱۸۸۰۰۹	۱۳۸۷
۹۹۰۱۳	۴۹۷۸۶	۴۴۲۴۹	۸۶۴۸۶	۳۷۹۸۱۳	۲۲۷۰۱۳	۱۸۸۴۴۸	۲۳۴۱۹۷	۴۵۸۳۰۶	۱۷۱۰۹۹۵	۱۳۸۸
۱۱۳۵۰۸	۶۶۰۵۱	۸۰۹۹۷	۱۲۶۲۰۱	۲۹۵۱۴۴	۱۷۴۴۱۴	۴۳۱۶۵۴	۳۱۳۵۲۴	۵۷۳۱۵۰	۱۹۰۱۴۲۶	۱۳۸۹
۱۲۸۵۶۸	۱۱۲۵۹۱	۱۷۶۵۴۸	۱۴۷۳۸۰	۳۱۵۸۱۹	۲۲۶۳۴۶	۲۸۶۹۴۴	۴۲۷۶۳۳	۵۴۷۴۱۰	۲۰۰۰۲۰۹	۱۳۹۰
۲۱۴۱۵۷	۱۲۴۲۰۲	۲۱۱۳۳۱	۱۴۱۸۵۷	۳۵۳۷۳۱	۲۲۲۹۰۰	۴۲۵۲۸۲	۵۰۵۰۱۳	۶۹۵۶۷۶	۲۰۶۱۴۰۱	۱۳۹۱
۱۴۱۵۹۴	۱۴۷۳۱۵	۲۸۵۲۶۲	۱۲۲۵۶۸	۱۹۱۳۲۶	۲۲۰۵۰۴	۳۹۸۱۴۵۹	۴۶۲۹۵۸	۶۰۴۸۴۰	۱۸۲۱۲۸۵	۱۳۹۲
۲۱۳۴۸۱	۲۶۹۵۷۲	۴۲۳۷۷۶	۲۲۸۸۸۸	۱۷۱۱۷۲	۲۳۷۶۴۸	۵۳۸۰۹۰	۵۹۴۸۲۰	۶۸۴۶۴۹	۲۲۷۵۴۵۴	۱۳۹۳
۱۰۶۸۰۷	۳۵۵۷۳۹	۱۸۱۸۷۶	۲۴۶۶۸۸	۱۵۷۵۴۰	۲۱۴۸۰۱	۳۱۷۳۱۶	۶۳۰۲۲۲	۴۶۵۵۸۳	۲۲۹۸۸۲۸	۱۳۹۵
۱۲۵۶۲۶	۳۰۱۴۷۷	۲۰۶۹۰۰	۳۳۵۷۱۱	۱۸۷۲۰۱	۲۴۷۰۳۲	۳۷۷۲۴۷	۷۳۴۴۳۶	۳۸۸۷۵۳	۲۲۶۲۸۹۶	۱۳۹۶
۱۴۰۳۹۲	۱۴۵۶۲۳	۱۵۴۴۹۶	۳۹۹۵۹۶	۲۱۹۰۷۵	۱۲۸۰۹۹	۲۰۱۷۸۲	۷۷۶۱۱۵	۴۶۶۰۸۰	۲۶۱۰۲۴۵	۱۳۹۷
۷۸۱۴	۳۳۱۷۲	۲۵۰۳۷۵	۳۹۱۹۵۶	۴۲۷۵۹۵	۱۶۵۴۷۶	۱۰۵۶۸۱	۷۳۱۱۸۶	۴۸۵۲۷۲	۱۷۴۴۵۰۳	۱۳۹۹

اطلاعات سال ۱۳۹۴ و ۱۳۹۸ به تفکیک کشور در سایت گمرک دسترسی نمود

- ایجاد شناسه رهگیری و بارکد محصولات تولیدی کشاورزی منطبق با استانداردهای معتبر جهانی
 - تجهیز سیستم حمل و نقل کشور به ماشین آلات مناسب با محصولات کشاورزی مطابق با استانداردهای روز دنیا
 - تحقیق و توسعه تولید محصولات فرآوری شده و صنایع غذایی منطبق با نیازهای صادراتی
 - تشویق و حمایت هدفمند از صادرات محصولات کشاورزی به صورت تخصصی برای هر محصول صادراتی
 - تشویق به مشارکت اتحادیه ها و انجمن هادر توسعه صادرات محصولات کشاورزی در مناطق مختلف
 - نارسایی های توافقنامه های قرنطینه ای
 - تلاش برای برخورداری از گواهی استاندارد محصولات مختلف
 - عقد قراردادهای بلندمدت تجاری با کشورهای هدف صادرات.

- تربیت رایزن های متخصص بازاریابی، بازار سازی و مطالعه بازارهای مقصد صادراتی
 - مشارکت فعال در مناسبات بین المللی، نمایشگاه ها، تورهای تجاری و ... جهت معرفی محصولات صادراتی کشاورزی در کشورهای مختلف
 - برنامه ریزی، اصلاح تولید محصولات کشاورزی متناسب با استانداردها، ذائقه و سلیقه کشورهای مقصد صادراتی
 - سرمایه گذاری در ایجاد برند معتبر بین المللی، مشارکت با شرکت های صاحب برند و اخذ لیسانس شرکت های معتبر بین المللی

- تدوین استانداردهای تولید مطابق با استانداردهای بین المللی نظیر حد مجاز مصرف سم، آفت کش ها و ...

منبع:

اتاق بازرگانی تهران و ایران

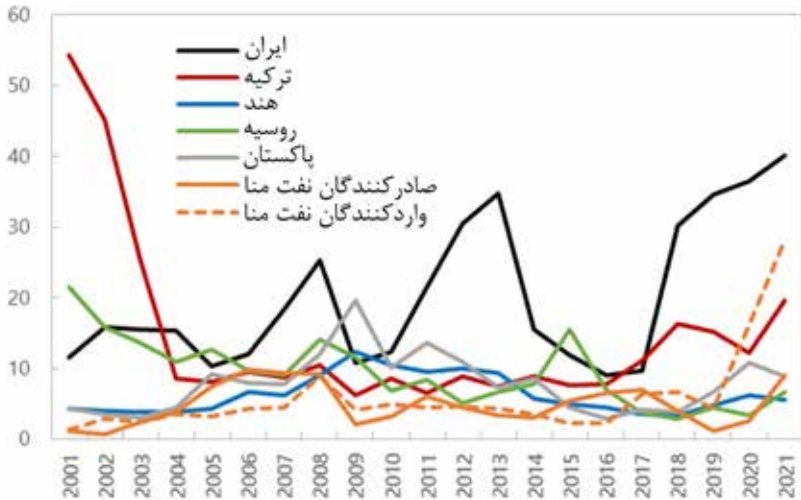
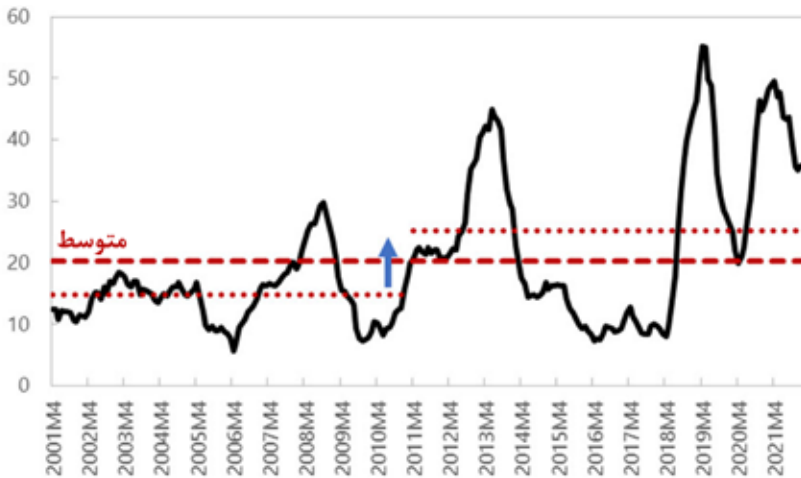
مرکز آمار

گمرک جمهوری اسلامی ایران

عوامل تعیین کننده تورم در ایران و نحوه مهار آن

زهرا پزشکی

این روزها بحث تورم بالا و پر تغییر ایران به خاطر تشدید افزایش فقر و تنش های اجتماعی به موضوعی بومی، اقتصادی و اجتماعی در این کشور مبدل شده است. لذا این گزارش با استفاده از داده های فصلی جمع آوری شده از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۲۱ و با مطالعه عوامل تعیین کننده آن در درازمدت و کوتاه مدت به درک علل این تورم و نحوه مهار آن توسط سیاستگذاران می پردازد. در این گزارش نشان داده می شود که رشد پول تنها در درازمدت باعث تورم می شود، در حالیکه کاهش ارزش پول، کسری بودجه و تحریم ها سبب رشد تورم در کوتاه مدت و درازمدت می شوند. در این گزارش آمده است که باید جلوی کسری بودجه که به تدریج جلوی بهبود تورم را می گیرد را گرفت و با تعیین چارچوبی هدف گذار برای آن به بهبود پایدار انتقال پول و مهار تورم کمک کرد.

شکل ۱. منظور از منا خاورمیانه و آفریقای شمالی است. (منبع: بانک مرکزی ایران، مرکز آمار ایران و صندوق بین المللی پول)

۱. مقدمه

طی دو دهه قبل، شاخص قیمت مصرف کننده یا همان شاخص تورم (CPI) ایران به شدت با حدوداً میانگین سالانه ۲۰ درصد در نوسان بوده است (شکل الف) که این مقدار خیلی بیشتر از تورم بازارهای نوظهور و هم‌تایان منطقه ای آن می باشد (شکل ب). با شیوع همه گیری کووید ۱۹، این بیماری نیز علاوه بر تحریم های تجاری و مالی ایالات متحده و محدودیت های صادراتی و وارداتی شدید به اقتصاد ضربه زد و مقدار تورم سالانه را تا پایان سال ۲۰۲۰ به ۵۰ درصد و تا پایان سال ۲۰۲۱ به طور متوسط ۴۰ درصد نزدیک ساخت. این افزایش تورم به خاطر رشد اقتصادی کم و بیکاری شدید، به اعتراضات گسترده در کشور دامن زده است و این در حالی است که دولت جدید پس از روی کار آمدن، مقابله با تورم را به عنوان اولویت اصلی اقتصادی خود معرفی نموده است.

در اینجا که از مدل تصحیح خطای برداری برای نمایش تأثیر کوتاه مدت و درازمدت عوامل مختلف داخلی و خارجی بر تورم استفاده شده است، داده های بین سه ماهه

بینی تورم با سناریوهای جایگزین و بحث پیرامون گزینه‌های سیاست‌گذاری به نتیجه گیری می پردازد.

۲. تورم در ایران طی دودهمه گذشته

سبب مصرفی در ایران عمدتاً از مواد غذایی و مسکن تشکیل شده است. در سال ۲۰۲۱-۲۰۲۲، غذا و نوشیدنی، آب و برق و گاز و حمل و نقل، ۴۰ درصد از این سبب مصرف را تشکیل داده اند، در حالی که ۶۰ درصد باقی این سبب با سایر اقلام اصلی که نیمی از آن مسکن بود، پر شده است (شکل ۲ الف). اگرچه بسیاری از اقلام غذایی (غذاها و نوشیدنی‌ها) و انرژی (آب و برق و گاز) در این کشور مشمول یارانه‌های زیادی هستند، ولی این اقلام به علاوه مسکن بیشترین سهم را در تورم داشته اند (شکل ۲ ب). تورم قیمت مواد غذایی در ایران به ویژه زمانی که تحریم‌های اقتصادی در اوایل و اواخر دهه ۲۰۱۰ تشدید شدند، به میزان قابل توجهی از سایر نقاط جهان، فراتر رفته است (شکل ۲ ج). قیمت‌های اجاره نیز طی سال‌های اخیر با قیمت‌های فروش مسکن افزایش یافته اند که هر چند مصرف کنندگان به ظاهر با این افزایش قیمت در برابر تورم سرمایه گذاری در مسکن محافظت می شوند، اما افزایش اجاره بها همچنان به بیشتر شدن تورم دامن می زند (شکل ۲ د).

عوامل داخلی مانند سیاست‌های مالی و پولی ضعیف نیز در این تورم دخیل بوده اند. کسری‌های مالی شدید و رشد سریع نقدینگی و تورم زیاد از اواسط دهه ۲۰۰۰ شروع شدند و با شروع تحریم‌ها و تشدید آن در اوایل و اواخر دهه ۲۰۱۰ و همین‌طور اخیراً به دلیل بحران کوید ۱۹ بیشتر گردیدند. نرخ بهره منفی واقعی و رشد تولید غیرنفتی نیز از دیگر عوامل افزایش تورم

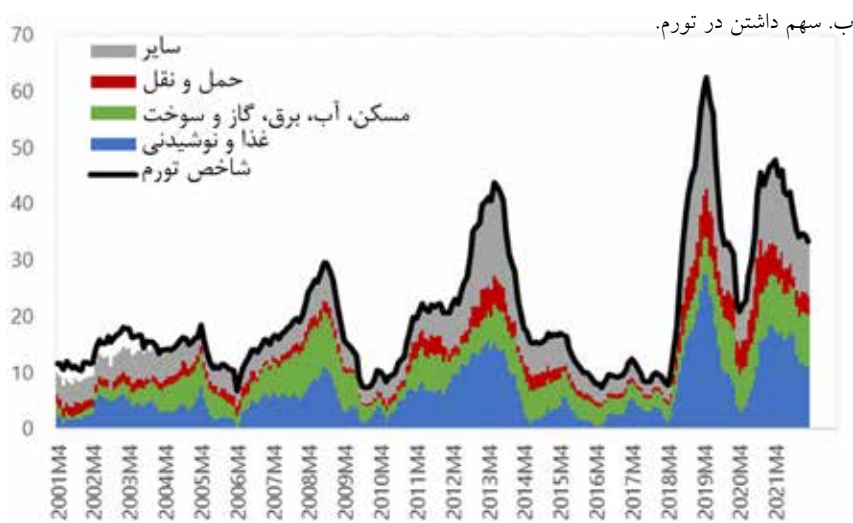
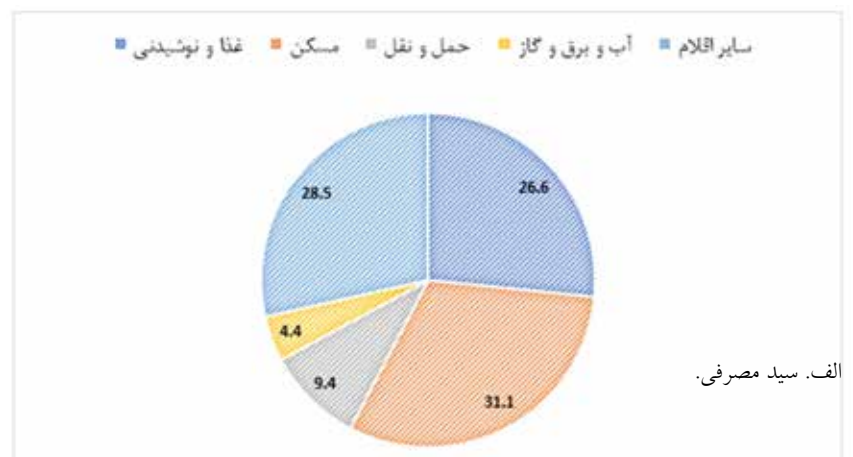
دوم ۲۰۰۴ و سه ماهه اول ۲۰۲۱ نشان داده می شوند. هر چند رشد ریال ایران، تورم را در درازمدت، کنترل نموده است، ولی کاهش ارزش اسمی آن در مقابل دلار آمریکا، بودجه جاری (عملیاتی)، کسری بودجه و حجم صادرات نفت از محرک‌های اصلی تورم در کوتاه مدت به شمار می آیند. طبق پیش‌بینی‌های به دست آمده بر اساس این داده‌ها، تورم دو سال آینده با افزایش کسری بودجه و ادامه کاهش ارزش ریال، ادامه خواهد یافت. با این حال، این تورم می تواند با محدودیت‌های مالی و پولی شدید و هزینه ناچیز برای تولید ناخالص داخلی غیرنفتی تا دو سال آینده به زیر ۲۰ درصد کاهش یابد. تثبیت نرخ ارز یا افزایش حجم صادرات نفت (مثلاً با دوبرابر شدن صادرات طی سال آینده) و برداشته شدن برخی تحریم‌ها، می تواند به میزان قابل توجهی از تورم کاسته و در عین حال از تولید ناخالص داخلی غیرنفتی حمایت نمایند.

ادبیات گسترده ای پیرامون محرک‌های تورم در ایران وجود دارد که دوره زمانی و متغیرهای آن به شرح تعریف می شوند:

(۱) تورم در ایران یک پدیده پولی کوتاه مدت و درازمدت است و کاهش آن طی سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ به خاطر ثبات نسبی نرخ ارز بازار موازی و در طول سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶ به خاطر تأخیر در کاهش رشد پول بوده است.

(۲) تورم در ایران یک پدیده پولی کوتاه مدت و درازمدت است که عوامل خارجی تعیین کننده آن در کنار تأمین نقدینگی عبارت از نرخ ارز، قیمت واردات و تشدید تحریم‌ها در درازمدت و نرخ ارز و تعرفه‌ها در کوتاه مدت، هستند. علاوه بر این، تحریم می تواند با سیاست‌گذاری‌های غلط پولی برای تعیین نرخ ارز و کسری بودجه بر تورم تأثیر بگذارد و قیمت انرژی، عرضه پول (به عنوان سهمی از تولید ناخالص داخلی)، افزایش نقدینگی و نرخ فروش ارز هم چهار عامل مهم ایجاد تورم محسوب می شوند.

در ادامه این گزارش، بخش ۲ به بررسی روند تورم در ایران طی دودهمه گذشته می پردازد، بخش ۳ از مدلی تجربی برای تعیین عوامل آن استفاده می کند و بخش ۴ به پیش

شکل ۲. منبع: بانک مرکزی ایران، مرکز آمار ایران و صندوق بین المللی پول، آوریل ۲۰۲۲.

بوده‌اند.

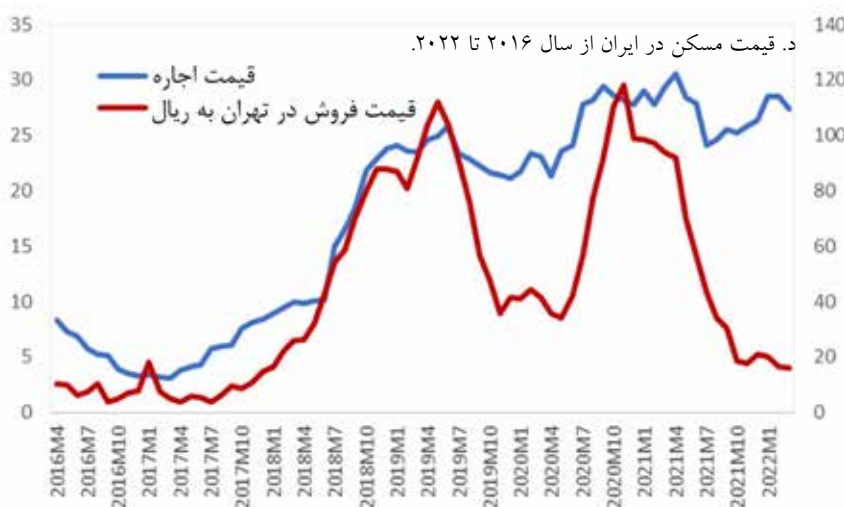
از عوامل خارجی، کاهش ارزش ریال ایران بوده است که تجدید تحریم‌ها و بحران کووید ۱۹، باعث افزایش نرخ ارز در بازار گردیده است. این کاهش با افزایش قیمت‌های وارداتی تشدید و به تورم بیشتر در داخل کشور منجر شده است. همین طور طبق آمار به نظر می‌رسد حجم واردات با تورم نسبت منفی داشته باشد، یعنی افزایش تورم باعث کاهش واردات می‌شود (شکل ۳).

۳. معرفی عوامل تعیین کننده تورم به

صورت تجربی

مدل تجربی این گزارش از شاخص تورم به عنوان متغیر وابسته، ارزش افزوده ناخالص واقعی مواد غیر نفتی برای ثبت اثرات جانبی تقاضا، پول اصلی برای ثبت تأثیر سیاست پولی، کسری بودجه جاری (عملیاتی) برای دریافت تأثیر سیاست مالی، نرخ ارز اسمی در بازار در برابر دلار آمریکا برای در نظر گرفتن عوامل خارجی، حجم صادرات نفتی به عنوان جایگزینی برای تحریم‌ها و قیمت نفت برای بخش نفت استفاده می‌کند. مخارج بودجه جاری، نقدینگی زیاد، نرخ ارز واقعی، ارزش افزوده ناخالص واقعی نفت، قیمت جهانی غذا و واردات واقعی کالاها و خدمات نیز در این مدل گنجانده شده‌اند.

تمامی متغیرها به جز کسری بودجه (که می‌تواند مثبت یا منفی باشد) به صورت لگاریتمی بیان می‌شوند. کسری بودجه سال جاری به تریلیون ریال است. عرضه پول، نرخ اسمی ارز و کسری بودجه، تأثیر مثبت و معناداری بر تورم دارند، در حالی که صادرات نفت، منفی است. طبق این مدل، افزایش یک درصدی ریال، تورم در درازمدت را به میزان ۰٫۲ تا ۰٫۵ درصد افزایش می‌دهد. به همین ترتیب، افزایش ۱۰۰ تریلیون ریالی کسری بودجه سال جاری، ۰٫۲ درصد بر تورم می‌افزاید. از سوی دیگر، تحریم‌های صادرات نفت، تأثیر منفی قابل توجهی بر تورم درازمدت دارند و افزایش یک درصدی حجم صادرات نفت از تورم درازمدت، ۰٫۳۵ درصد می‌کاهد. در عین حال که تأثیر درازمدت قیمت نفت بر تورم ناچیز است، تأثیر درازمدت تولید ناخالص

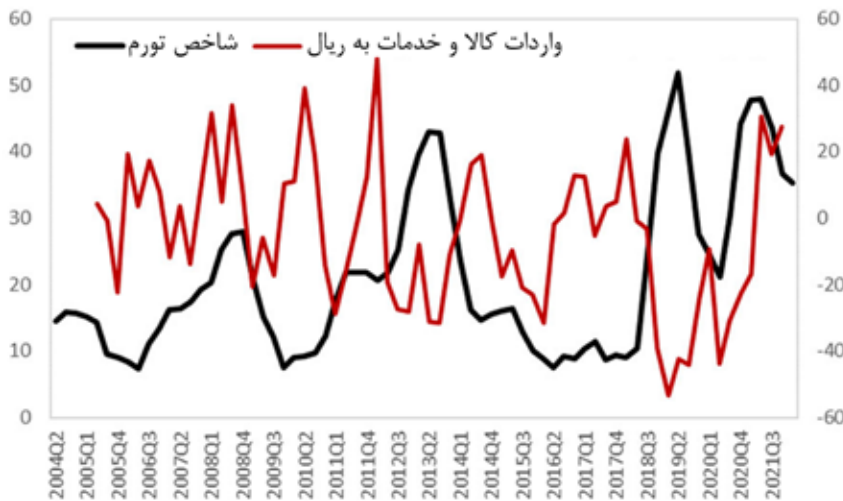

داخلی غیر نفتی واقعی بر تورم مثبت است که این احتمالاً به خاطر استفاده از ظرفیت پایین سرمایه‌گذاری مثلاً در فناوری‌های وارداتی می‌باشد.

۴. پیش‌بینی تورم در ایران با سناریوهای جایگزین و نتیجه‌گیری

بر اساس پیش‌بینی‌های پایه، تورم تا دو سال آینده همچنان در حال افزایش است و همراه با افزایش کسری بودجه و تداوم کاهش نرخ ارز، بالای ۵۰ درصد باقی خواهد ماند. با این حال، با اعمال محدودیت‌های مالی و صرف هزینه برای تولید ناخالص داخلی غیر نفتی، می‌توان تورم را به زیر ۲۰ درصد رساند.

به طور کلی تحریم مستقیماً به خاطر کمبود واردات و محدودیت‌های عرضه و به طور غیرمستقیم با کاهش نرخ ارز و کسری بیشتر بودجه دولت به دلیل کاهش صادرات نفت و دریافت ارز به افزایش تورم کمک می‌کند. فقدان منابع مالی خارجی به این معنی است که کسری بودجه دولت دائماً با وام بانکی و صندوق توسعه ملی ایران تأمین می‌شود که این کار باعث افزایش نقدینگی و عرضه پول شده است. سیاست‌های پولی و مالی انبساطی دولت هم مثل مانند اعتبارات ارزان برای شرکت‌های خصوصی و هزینه‌های بیشتر دولت در کنار تحریم‌ها بر تورم خواهند افزود که سبب کاهش بیشتر ارزش پول ملی و افزایش نرخ ارز خواهند شد. هر چند این رویه در کوتاه مدت به نوعی می‌تواند تورم را مهار نماید ولی تبعات آن در درازمدت به شدت به اقتصاد کشور ضربه خواهد زد. دولت در این چند ماه از طریق قیمت تضمینی برای تولیدکنندگان و نرخ ارز رایانه‌ای برای واردکنندگان که به شدت کاهش یافته به سمت سیاست‌های کنترل قیمت کالا و خدمات برای انرژی و مواد غذایی روی آورده

شکل ۳. حجم واردات و تورم.

آن از طریق افزایش رقابت کسب و کارها نیز می‌توانند به مهار تورم در درازمدت کمک نمایند. در ایران کنترل تورم به دلیل عدم استقلال بانک مرکزی و ضعف‌های موجود در نظام مالی کشور، قدری پیچیده شده است. این موضوع را می‌توان در عدم انعطاف پذیری نرخ ارز و دلاری بودن بازارها مشاهده کرد. از این رو، استقلال بانک مرکزی و تقویت ساختار آن به اجرای موفقیت آمیز فناوری اطلاعات در بخش مالی کشور، کمک خواهد کرد. استقلال عملیاتی و مالی بانک مرکزی و پاسخگویی و شفافیت آن، تعهد سیاسی این نهاد برای کاهش تسلط مالی آن را می‌طلبد. همچنین سایر ضعف‌ها در بخش بانکی کشور نیز باید با تقویت چارچوب‌ها برای تسهیل استفاده از پول به شکل وام بانرخ سود واقعی و درست و فروش اوراق قرضه دولتی برداشته شوند که این موضوع خود به جد جلوی اعتبارات بیش از حد بانکی را خواهد گرفت و به بهبود انتقال پول و کنترل تورم کمک خواهد کرد.

یکی از دلایل رشد تورم تاکنون، عدم توسعه بخش خصوصی به خاطر اقتصاد دولتی و وابستگی و اتکای بیش از حد کشور به نفت می‌باشد. هر چند پیشرفت‌هایی در بخش‌های غیرنفتی کشور مشاهده می‌شوند، ولی این پیشرفت‌ها زیاد چشمگیر نیستند. از طرفی هنوز بخش عمده‌ای از سبد مصرفی ایرانی‌ها وارداتی است و با کالاهای وارداتی تأمین می‌شود. مواد غذایی که با استفاده کودهای وارداتی و خوراک دام تولید می‌شوند نیز در این دسته قرار می‌گیرند. واردات کالا و خدمات، قیمت‌های داخلی را در برابر تغییرات قیمت خارجی و نرخ ارز آسیب‌پذیرتر می‌سازد. لذا اکنون به بعد باید به سمت تقویت حاکمیت قانون در این بخش با ترویج رقابت و نوآوری برای افزایش بهره‌وری و کاهش وابستگی به واردات، حرکت کنیم.

منابع:

International Monetary Fund, Sep. 2022

Laudati, Dario and M. Hashem Pesaran (2021). Identifying the Effects of Sanctions on the Iranian Economy using Newspaper Coverage. Working Paper, University of Southern California, July 27 2021

است. این سیاست که از آن به عنوان سیاست حمایت از مصرف‌کنندگان، کارگران، تولیدکنندگان و ارتقای بخش‌های هدفمند، نام برده می‌شود، باعث تضعیف سرمایه‌گذاری و رشد و تشدید فقر و نابرابری با تحمیل بار مالی زیاد به مردم گردیده است.

از این نظر، رفتن به سمت شبکه‌های ایمنی اجتماعی توسعه یافته به عنوان جایگزینی برای این سیاست و هدف‌گذاری بهتر در دستیابی به اهداف مدنی، مؤثرتر و کم‌هزینه‌تر خواهد بود. چراکه کاهش مداوم تورم، تغییر رویکرد اساسی در سیاست‌های اصلاح مالی، پولی، ساختاری و نرخ ارز را می‌طلبد که این اصلاحات به خاطر عدم رفع تحریم‌ها به شدت برای کشور ضروری بوده و باید به سرعت و کم‌کم به اجرا درآیند.

اولویت‌های کوتاه‌مدت

کاهش کسری بودجه و تشدید سیاست‌های پولی از جمله حذف قیمت‌های حبشی شکل و غیرواقعی انرژی و ارزش خارجی و کنترل نرخ سود همراه با حمایت بهتر از خانوارهای آسیب‌دیده، مؤثرترین سیاست در کوتاه مدت به شمار می‌رود. هزینه‌های فیزیکی و سرمایه‌انسانی مثل سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، آموزش و بهداشت نیز تا حد زیادی، غیرتورمی خواهند بود، چراکه بر بهره‌وری می‌افزایند. برای تثبیت نرخ ارز در بازار و کاهش تورم باید نرخ وام و سپرده‌ها افزایش یافته و نرخ ارز برای کل بازار و جلوگیری از رانت تثبیت شود. این یکسان‌سازی برای تثبیت بازار ارز باید با مهار رشد بیش از حد اعتبار و با توجه به افزایش نرخ وام و سپرده‌ها صورت پذیرد. سقف نرخ‌های وام بانکی و سپرده‌ها بسیار کمتر از نرخ تورم باعث از دست رفتن سودآوری بانک‌ها و افزایش بیشتر تورم می‌گردد که این سقف باید برداشته شود.

اصلاحات میان‌مدت

در میان مدت، تقویت چارچوب هدف‌گذاری برای تورم می‌تواند به بهبود اثربخشی سیاست پولی و کاهش پایدار تورم کمک نماید. اصلاحات ساختاری با ارتقای مشارکت بخش خصوصی و تنوع بخشی به

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری بررسی کرد

ریشه‌های نقدینگی و اثرات آن بر تورم

در بانک‌ها شد، در نتیجه رفته‌رفته درخواست نقدینگی بانک‌ها از بانک مرکزی در قالب ریپو افزایش یافت. سرعت انقباض نسبتاً شدید بود؛ به جز بازه‌ای در زمستان، به ویژه از اردیبهشت و هم‌زمان با ترس سیاستگذار از افزایش تورم به دلیل حذف ارز ترجیحی، سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی شدت یافت. به طوری که درصد پاسخ بانک مرکزی به نیاز بانک‌ها در خرداد و تیر، کمترین میزان خود طی یک سال اخیر بود. پس از آن، از مرداد تاکنون سطح سیاست‌های انقباضی ثابت مانده است.

با وجود این از مرداد ۱۴۰۰ تا مرداد ۱۴۰۱، نقدینگی ۳۸ درصد رشد کرده است (۲ تا ۳ درصد ناشی از افزایش پوشش آماری) و سمت و سوی این رشد نقدینگی به سمت پول بوده، به طوری که رشد پول معادل ۵۶ درصد و رشد شبه پول ۳۳ درصد بوده است. رشد بالای پول انعکاسی از تحولاتی در اقتصاد است و به گونه‌ای که افراد تمایل به افزایش معاملات داشته‌اند؛ بنابراین رشد پول افزایش یافته است. اما پرسش اصلی این است که نخست، چرا با وجود سیاست‌های انقباضی شدید و گذاشتن سقف بر ترازنامه بانک‌ها، همچنان رشد نقدینگی کاهش قابل ملاحظه‌ای نداشته و دوم اینکه، رشد ۵۶ درصدی پول از کجا آمده است؟ برای توضیح آنچه طی یک سال گذشته برای نقدینگی اتفاق افتاده است، باید به همان سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی بازگردیم. سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی عرضه پول را کاهش می‌دهد و باعث می‌شود تعداد بانک‌هایی که در انتهای روز تقاضاکننده نقدینگی می‌شوند، افزایش یافته و در نتیجه نرخ در بازار پول افزایش یابد. با بالا ماندن طولانی مدت نرخ در بازار پول، بانک‌ها ناگزیر می‌شوند نرخ سپرده را افزایش دهند و در نتیجه نرخ‌هایی که به مانده سپرده‌ها تعلق می‌گیرد، افزایش یافته و رشد شبه پول شدت می‌گیرد. این در شرایطی است که طی یک سال گذشته بازار پول با آن مواجه بوده است. از طرف دیگر، مردم که در سمت تقاضای پول هستند؛ چون در این مدت انتظارات تورمی بالایی داشته‌اند، تقاضای خود را از پول افزایش داده‌اند تا در معاملات گوناگون از آن استفاده کنند. این مساله نیز ماندگاری سپرده‌ها را کاهش داده و بانک‌ها را در مضیقه منابع قرار داده است. بنابراین، کاهش عرضه از سمت بانک مرکزی و افزایش تقاضای پول از سمت مردم، منجر به این شده است که بانک‌ها نرخ سپرده را افزایش دهند و این مساله به موتور رشد شبه پول تبدیل شود. اما این شبه پول به دلیل منفی بودن نرخ بهره حقیقی که خود نتیجه انتظارات تورمی بالاست، در بین راه و به صورت مداوم تبدیل به پول می‌شود. در مجموع اتفاقی که طی یک سال گذشته افتاده این است که سیاست‌های انقباضی و سلامت پایین ترازنامه بانک‌ها، شبه پول ایجاد کرده که منجر به ایجاد قدرت خرید برای عوامل

مساله تورم و نرخ بالای آن در دهه‌های گذشته اقتصاد ایران، یکی از مشکلات مزمن اقتصادی است که زندگی و معیشت شهروندان از اقشار مختلف جامعه را برای سال‌های متمادی تحت تاثیر قرار داده است. دیدگاه‌ها و نظریه‌های مختلفی در تبیین چگونگی ایجاد این مشکل در اقتصاد ایران ارائه شده و مورد تبادل نظر قرار گرفته است. جدای از دیدگاه‌ها و رویکردها در تبیین ریشه‌های تورم، آنچه وجه مشترک این دیدگاه‌هاست، تحلیل اجزای نقدینگی و اثرگذاری آنها بر میزان تورم در اقتصاد ایران است. آنچه متفاوت است، نحوه اثرگذاری اجزا و کانال‌های آن در شکل دادن تورم موجود در اقتصاد بوده و اینکه تحولات خود این اجزا تحت تاثیر چه عواملی است.

از آغاز به کار دولت سیزدهم، بانک مرکزی به جز زمستان گذشته، همواره سیاست‌های انقباضی در پیش گرفته است. ردپای این سیاست انقباضی را در عملیات بازار بانک مرکزی می‌توان یافت. از شهریور سال ۱۴۰۰ هم‌زمان با تلاش بانک مرکزی برای کاهش رشد پایه پولی و افزایش فروش اوراق به منظور پوشش کسری، نرخ در بازار بین‌بانکی افزایش یافت. از طرف دیگر بانک مرکزی برای کنترل تورم، تصمیم به انقباض پولی گرفت؛ از این رو نرخ ریپو را افزایش داد. این تحولات منجر به کاهش نقدینگی

اقتصادی شده است.

از طرف دیگر، افراد تلاش کرده اند این قدرت خرید را تحت شرایطی که انتظارات تورمی بالایی دارند، با خرید کالاها و خدمات و دارایی‌ها حفظ کنند؛ بنابراین شبه پول اضافه مدام تبدیل به پول شده و در معاملات مورد استفاده قرار گرفته و این تقاضای اضافی، منجر به تورم بالاتر شده است.

انتظارات تورمی بالا عامل منفی بودن نرخ بهره حقیقی و از کار افتادن سیاست انقباضی

طی یک سال گذشته، نااطمینانی‌های موجود در اقتصاد و همچنین فشار ناشی از تراز پرداخت که منجر به افزایش قیمت ارز شده، انتظارات تورمی را بالا نگه داشته است. در نتیجه به رغم سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی، همچنان نرخ بهره حقیقی منفی بوده است. با منفی بودن نرخ بهره حقیقی، سیاست‌های انقباضی به عکس خود تبدیل شده اند. در واقع در فضایی که انتظارات تورمی بالاست و بانک‌ها از سلامت کافی برخوردار نیستند، سیاست‌های انقباضی کارکرد خود را از دست می‌دهند؛ چرا که هدف سیاست پولی انقباضی، افزایش نرخ بهره اسمی است. با این هدف که در نهایت نرخ بهره حقیقی مثبت شده و افزایش یابد، تقاضا را در اقتصاد محبوس کند و از این طریق تورم را کاهش دهد. اما وقتی انتظارات تورمی بسیار فراتر از نرخ اسمی است، چنین هدفی با هر میزان افزایشی در نرخ اسمی محقق نمی‌شود و افزایش نرخ بهره اسمی تنها قدرت خرید سپرده‌گذاران را افزایش می‌دهد تا بتوانند در بازه چند ماه، آن را تبدیل به پول کرده و در معاملات مورد استفاده قرار داده و تورم را افزایش دهند. بر این اساس، طی یک سال گذشته با وجود سیاست‌های انقباضی، رشد پول به ۵۷ درصد افزایش یافته است. در واقع موتور بخشی از این رشد، به دلیل تبدیل شبه پولی بوده که در درون بانک‌ها در حال افزایش بوده است.

افزایش رشد پول ناشی از شوک قیمتی و اصلاح قیمتی

یکی دیگر از دلایل رشد پول در

اردیبهشت و خردادماه ۱۴۰۱ به بعد، افزایش قابل توجه سطح عمومی قیمت‌ها بوده است. در واقع این بخش نه ناشی از تصمیم افراد، بلکه یک اجبار است و افراد برای حفظ همان سبد قبلی ناگزیر بوده اند پول بیشتری را در معاملات استفاده کنند. در اینجا افزایش تقاضا و قدرت خریدی در کار نبوده است بلکه شوک قیمتی منجر شده که افراد در صد بیشتری از درآمد خود را در معاملات استفاده کنند. در نتیجه در اینجا نمی‌توان رابطه‌ای از سمت میزان معاملات (تقاضا) به افزایش قیمت‌ها متصور بود؛ بنابراین، نقش پول در تورم نیز منتفی است.

تسهیلات تکلیفی تبصره‌های ۱۶ و ۱۸ بودجه‌های سالانه و الزام بانک‌ها برای اعطای آن
یکی دیگر از مسائلی که موجب می‌شود تا پایه پولی در ترازنامه بانک مرکزی تحت تاثیر قرار گیرد، اعطای تسهیلات تکلیفی است که در تبصره‌های ۱۶ و ۱۸ بودجه‌های سالانه بابت تسهیل کسب و کارهای خانگی و ایجاد اشتغال و رونق تولید، به سیستم بانکی حکم شده تا انجام شود. در اغلب موارد، سیستم بانکی در اعطای این تسهیلات با محدودیت منابع مواجه بوده و به ناچار و با فشار دولت این تسهیلات را پرداخت می‌کند. این فشار مالی بر تراز بانک‌ها موجب ایجاد ناترازی در حساب‌های بانک‌ها و انتقال آن به بانک مرکزی و ورود آن به پایه پولی از محل بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی می‌شود که در نهایت منجر به افزایش نقدینگی در اقتصاد کشور شده است و بخشی از تورم به موجب این پدیده اتفاق می‌افتد.

بانک‌های خصوصی و اضافه برداشت آنها با عنوان خط اعتباری ۱۸ درصدی

دومین عامل اصلی در ایجاد نقدینگی و تحریک پایه پولی در اقتصاد ایران، وجود ساختار بانکداری خصوصی در نظام بانکی کشور است. اغلب بانک‌های خصوصی برای تامین مالی پروژه‌های خود که با عنوان پروژه‌های بنگاهداری بانک‌ها شناخته می‌شود، متوسل به اضافه برداشت از بانک مرکزی می‌شوند. در چالش قبل، نتیجه اقدامات دولت موجب افزایش بدهی دولت به بانک مرکزی می‌شد که از این محل پایه پولی را افزایش می‌داد؛ اما در اینجا اقدامات بانک‌ها، به ویژه بانک‌های خصوصی برای تامین مالی پروژه‌های خود موجب افزایش بدهی بانک‌ها، به خصوص بدهی بانک‌های غیردولتی به بانک مرکزی می‌شود که از این محل موجب افزایش پایه پولی در اقتصاد کشور شده و بالا رفتن نرخ تورم را تقویت می‌کند.

در شرایطی که نرخ تورم در سال‌ها، به ویژه در دهه اخیر بیشتر از ۲۰ درصد بوده است، این موقعیت موجب ترغیب بانک‌های خصوصی برای استفاده از خط اعتباری ۱۸ درصدی بانک مرکزی می‌شود. در واقع بانک‌های خصوصی با این کار منابع عظیمی از محل اضافه برداشت‌ها (از کانال خط اعتباری ۱۸ درصد) و سپرده‌های دیداری و غیردیداری مردم نزد بانک‌ها در اختیار گرفته و این منابع را صرف پروژه‌های بنگاهداری می‌کنند. با توجه به اختلاف نرخ تورم جامعه و نرخ بهره اعتبار ۱۸ درصدی، بانک‌ها از محل تورم نیز سود برده و منابع خود را تامین می‌کنند. آنچه در ترازنامه بانک مرکزی بر جای می‌ماند، اضافه برداشت بانک‌ها از بانک

شناسایی ۱۴ میلیارد دلار ذخایر جدید معدنی در کشور

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس هیأت عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) گفت: ۱۴ میلیارد دلار ذخایر قطعی معدنی جدید، که بیشتر شامل ذخایر فلزی مانند مس، طلا و آهن است، ۲ سال گذشته در کشور کشف و شناسایی شده است.

وجیه‌الله جعفری در حاشیه افتتاح چند واحد جدید در مجتمع فرو کروم جغتای خراسان رضوی افزود: این رقم، میزان قطعی دارایی معادن یادشده در داخل زمین است که پس از استخراج، شمش و محصول فلزی تا ۱۰ برابر ارزش عنوان شده ارزش خواهد داشت.

وی گفت: هم اینک در خراسان رضوی، پنج پهنه معدنی داریم که در حال شناسایی و ارتقای ذخایر آن هستیم و این روند در دیگر استان‌ها نیز تداوم دارد، برای نمونه پیش‌بینی می‌کنیم تا سال آینده ۱،۲ میلیارد تن ذخیره جدید مس در یک پهنه معدنی در سیستان و بلوچستان شناسایی شود.

جعفری با تأکید بر حمایت از بخش تولید و سرمایه‌گذاری در ایمیدرو، افزود: ایمیدرو و شرکت‌های تابعه تا امروز نزدیک به ۲۹ میلیارد دلار در حوزه معدنی سرمایه‌گذاری کرده‌اند و تا سال ۱۴۱۰ سرمایه‌گذاری ۱۲ میلیارد دلاری را برنامه‌ریزی کرده‌ایم، البته امسال ۱،۷ میلیارد دلار از این سرمایه‌گذاری‌ها بهره‌برداری می‌رسد که بخشی از اینها نیز زیرساختی است.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین به حمایت از شرکت‌ها و فعالیت‌های دانش‌بنیان اشاره کرد و گفت: در زنجیره تولید فولاد از سنگ آهن تا شمش، طرح‌های جامعی در ایمیدرو تعریف شده و از طرفی ما همچنان واردکننده ورق آهن هستیم.

جعفری افزود: ادعا می‌کنیم در بخش احیا در زنجیره تولید فولاد، در بخش طراحی فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان را شاهد هستیم و البته بیشتر قطعات در این زنجیره رانیز بومی‌سازی کرده‌ایم.

وی ادامه داد: فقط در بخش فولاد سامانه‌ای شامل سازندگان، مصرف‌کنندگان و شرکت‌های دانش‌بنیان ایجاد کرده‌ایم تا نیازهای طراحی و بومی‌سازی قطعات در آن شناسایی و اعلام شود.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار داشت: ۳۶ هزار قطعه در زنجیره تولید فولاد اعلام نیاز شده که تاکنون ۲۴ هزار قطعه در داخل ساخته شده است و همچنان برای بقیه نیازمندی‌ها در این زنجیره تولید، به طراحی و تولید دانش‌بنیان نیاز است.

جعفری بیان کرد: زنجیره تولید فولاد، طلا و مس شناخته شده است و ایمیدرو برای آنها طرح جامع دارد و برای بومی‌سازی و تولید قطعات از شرکت‌های دانش‌بنیان اعلام نیاز شده است.

مرکزی است که باعث افزایش بدهی بانک‌ها (به ویژه بانک‌های غیردولتی) به بانک مرکزی و افزایش پایه پولی می‌شود. براساس داده‌ها و آمار منتشر شده بانک مرکزی، به استثنای برخی سال‌های معدود از جمله سال ۱۳۹۹، در اغلب سال‌ها بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی بیشتر از بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی است. بنابراین به نظر می‌رسد سهم بانک‌ها و سیستم بانکی در خلق پایه پولی و افزایش نقدینگی بیشتر از سهم دولت است. به طوری که بانک‌های خصوصی یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد نرخ تورم، به ویژه در سال‌های ابتدایی دهه گذشته یعنی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ بوده‌اند.

پاشنه آشیل نظام بانکی ایران

پاشنه آشیل بانکداری خصوصی در نظام بانکی ایران، خلق اعتبارات بدون پشتوانه و اعطای آن برای بخش‌های غیرتولیدی و غیرمولد است که این خلق اعتبارات به دلیل ناتوانی برای بازگشت اعتبار به سیستم بانکی، منجر به اضافه‌برداشت از بانک مرکزی توسط بانک‌های اعتباردهنده شده است. بنابراین این پدیده از یک سمت، به موجب ایجاد اعتبارات بدون پشتوانه و تزریق آن به بخش‌های خدماتی و غیرتولیدی (یا در پروژه‌های بنگاهداری بدون توجیه اقتصادی بانک‌ها) باعث افزایش نقدینگی و انتظارات تورمی در کشور شده است. از سوی دیگر، با اضافه‌برداشت‌های انجام شده سبب افزایش پایه پولی و در نتیجه میزان نقدینگی و نرخ تورم در اقتصاد کشور می‌شود. به طور کلی، مجموعه عوامل دخیل در افزایش سطح قیمت‌ها طی یک سال اخیر، نخست نرخ بهره حقیقی منفی به دلیل انتظارات تورمی بالا؛ دوم، سیاست حذف ارز ترجیحی و سوم، افزایش شبه پول ناشی از سیاست‌های انقباضی که به دلیل خلق پول بانک‌ها بوده است که تنها مورد سوم، ریشه پولی این تورم خوانده می‌شود که با توجه به تبدیل آن به پول طی زمان، اندازه‌گیری وزن آن در تورم ممکن نیست. بالا بودن انتظارات تورمی، منجر به تبدیل شبه پول به پول می‌شود، اما به این معنا نیست که پول منجر به افزایش تورم شده است. اینها هر دو معلول افزایش تقاضا یا معاملات در اقتصاد هستند که ریشه آن نیز انتظارات تورمی بالاست. مساله حذف ارز ترجیحی نیز خود منجر به افزایش وزن پول در نقدینگی شده که در اینجا نیز افزایش پول معلول تورم بوده است، نه معلول افزایش تقاضا و معاملات. بنابراین، رشد ۵۷ درصدی پول هم به دلیل انتظارات تورمی بالا و هم به دلیل تورم اصلاح قیمتی بوده و این عبارت که گفته شود پول چقدر در تورم اثرگذار بوده است، عبارت دقیقی نیست.

با توجه به توضیحات بالا، نخست اینکه تفکیک اثر پول و شبه پول ایجاد شده در یک سال اخیر در تورم امکانپذیر نیست؛ چراکه هم در میانه راه، شبه پول به پول تبدیل می‌شود و میزان شبه پول ایجاد شده طی یک سال در رشد سالانه آن منعکس نیست. دوم، پول دو منبع برای افزایش داشته است: ۱- انتظارات تورمی بالا و ۲- سیاست حذف ترجیحی.

راهکارهایی برای تجارت موفق در سال ۲۰۲۳

اگر بازرگانان، مرجوعی کالا را به عنوان پایان یک رابطه با مشتری ببینند، نه به عنوان فرصتی برای ایجاد وفاداری مشتری، فرصت بزرگی را برای ایجاد سرمایه در گردش خود از دست می دهند. ۶۹ درصد از مصرف کنندگان خواهان امکان بازگرداندن اقلام خریداری شده به صورت آنلاین به یک فروشگاه فیزیکی هستند. سرمایه گذاری در طیف وسیعی به کسب و کار شما امکان می دهد تجربه خرید را ساده تر کرده و روابط با مشتری را حفظ کند. اگر مصرف کنندگان بدانند فرآیند بازگشت با نام تجاری شما آسان است، به احتمال زیاد در آینده با نام تجاری شما خرید خواهند کرد. در حالی که بسیاری از مصرف کنندگان از سر ناچاری به سمت خرید آنلاین گرایش دارند. اعلامیه اخیر متا (فیسبوک سابق) در مورد رشد متاورس هیچ چیز پیشگامانه ای را فاش نکرد. چیزی که ما اکنون «متاورس» می نامیم در واقع ترکیبی از فناوری هایی است که از قبل وجود داشته اند؛ واقعیت مجازی افزوده، شخصی سازی و تجارت اجتماعی.

این نوآوری ها، تجربه خرید آنلاین را در زمانی که کرونا، خرده فروشی حضوری را برای بسیاری از مصرف کنندگان غیرممکن یا دشوار می کرد، افزایش داد.

بیش از یک پنجم (۲۲ درصد) از مرجوعی ها به این دلیل است که محصول دریافت شده متفاوت با تصور مصرف کننده هنگام خرید است. واقعیت افزوده با ارائه شیوه متفاوتی از ارائه که تجارت الکترونیک معمولاً فاقد آن

ادامه در صفحه ۴۵

اگر فقط از یک چیز در مورد تجارت الکترونیک مطمئن باشیم، این است که انتظارات مصرف کنندگان دائماً در حال تغییر است و به خاطر همه گیری ویروس کرونا، چشم انداز تجارت الکترونیک هرگز مکانی پویا تر و همزمان رقابتی تر از امروز نبوده است.

خرده فروشان قدیمی که زمانی کاملاً به فروش در مکان های فیزیکی وابسته بودند، مجبورند سرمایه گذاری هنگفتی برای حضور آنلاین خود انجام دهند تا با موج تغییرات همگام بمانند. از تحویل یک روز به تا تجارت شبکه های اجتماعی، همه شیوه های قبلی در حال تغییر هستند؛ بنابراین این شرایط جدید فشار زیادی بر بازرگانان وارد کرده تا با انتظارات مصرف کننده همراه شوند.

مادر شریطی به استقبال سال ۲۰۲۳ می رویم که جریان های متلاطمی از بیماری و جنگ در سراسر دنیا موج می زنند و تبعاً بخش خرده فروشی فیزیکی را هم تهدید می کنند و مصرف کنندگان بار دیگر از سر ناچاری به سمت تجارت الکترونیک هجوم آورده اند. نتیجه نهایی؟ خدمات قابل انعطاف و قابل اعتماد در هر نقطه تماس با مشتری. اگر استراتژی های ذیل را به خوبی در عملیات لجستیک خود ادغام نکنید، بر آورده کردن انتظارات مشتری در سال ۲۰۲۳ دشوار خواهد بود. اگر هم اکنون شروع کنید، می توانید در سال جدید به کسب و کار خود مزیت رقابتی بدهید.

دیگر فقط پذیرش گزینه های استاندارد کارت بانکی کافی نیست. با گسترش قابلیت های خرید دیجیتال، تعداد گزینه های پرداخت در دسترس مصرف کنندگان نیز افزایش یافته است.

ظهور کیف پول های دیجیتال و ارز های دیجیتال به تغییرات عمده ای در رفتار خرید مصرف کننده منجر شده است. مطالعات نشان می دهند محبوبیت کارت های اعتباری هم در حال کاهش است. بر اساس گزارش ها، ۶۰ درصد از نسل جدید، کارت های اعتباری را «بیش از حد خطرناک» می دانند؛ نگرش هایی که بانک ها برای تشدید محدودیت های اعتباری در طول همه گیری به آن کمک نکرده اند.

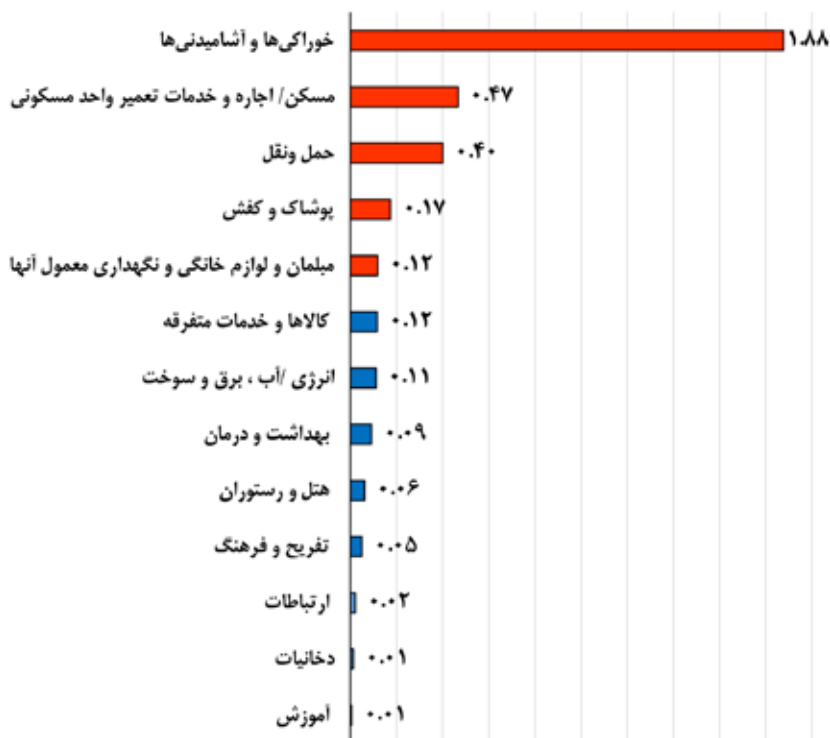
اگر می خواهید مصرف کنندگان جوان تر را جذب کنید، ارائه انواع گزینه های اعتباری بسیار مهم است. فقدان گزینه های پرداخت مطلوب یکی از بزرگ ترین دلایل رها شدن سبد خرید در تجارت الکترونیک است. اگر انتخاب بین شما و فروشنده دیگری است که خدمات BNPL ارائه می دهد، کاملاً واضح است که مصرف کنندگان چه کسانی را انتخاب می کنند.

با ارائه انعطاف پذیری و انتخاب به مصرف کنندگان در نحوه پرداخت، می توانید حداقل ها را به حداکثر برسانید و انتظارات مشتری را برای یک فرآیند پرداخت روان بر آورده کنید. دلایل مختلفی وجود دارد که مشتریان مایل به بازگرداندن اقلام هستند؛ از تغییر نظر تا مسائل پیچیده تر مانند کالاهای آسیب دیده یا معیوب. مسائل مربوط به زنجیره تأمین نقش مهمی در «احتکار» مصرف کنندگان محصولات به دلیل نگرانی در مورد دخالی شدن قفسه های فروشگاه ها دارد که به بازگشت بیش از حد سفارش ها منجر می شود. با توجه به اینکه در دسر های زنجیره تأمین برای مدتی ادامه خواهد داشت، مدیریت بازگشت یکی از مهم ترین استراتژی های مدیریت تجربه خرید خواهد بود.

وضعیت نرخ تورم در بهمن ماه

عوامل مشارکت کننده در افزایش ۳.۵ درصدی شاخص بهای کالاها و خدمات در بهمن ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل - واحد درصد

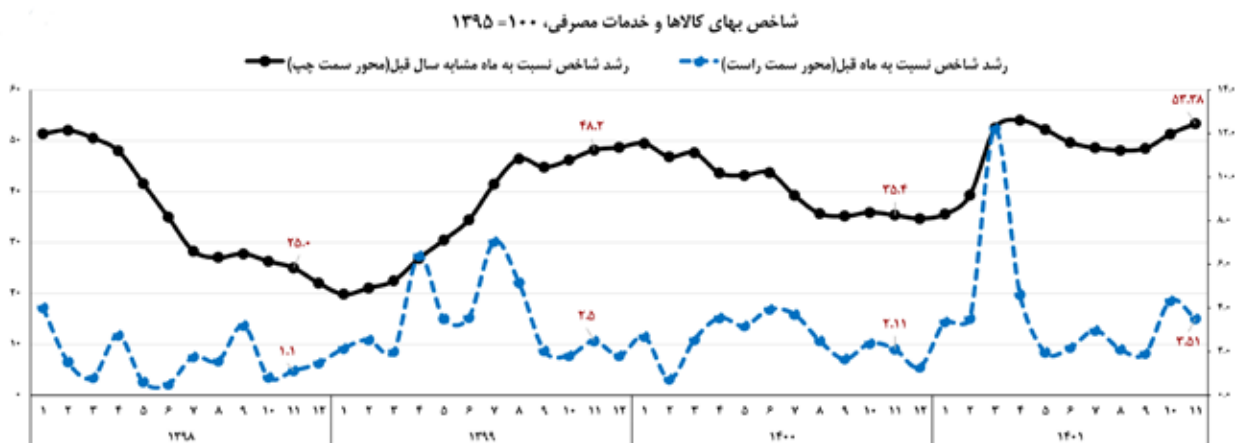

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی مرکز آمار ایران، منظور از نرخ تورم نقطه‌ای درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل است. نرخ تورم نقطه‌ای در بهمن ۱۴۰۱ به عدد ۵۳.۴ درصد رسیده است؛ یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین ۵۳.۴ درصد بیشتر از بهمن ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالا و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند.

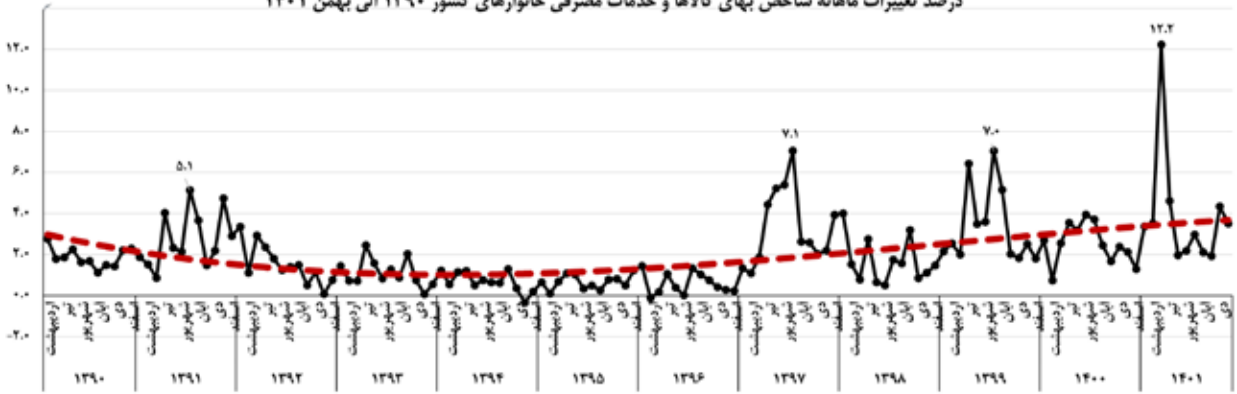
نرخ تورم نقطه‌ای بهمن ماه ۱۴۰۱ در مقایسه با ماه قبل ۲.۱ واحد درصد افزایش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات» با افزایش ۱.۳ واحد درصدی به ۷۰.۵ درصد رسیده و گروه «کالاها و غیر خوراکی و خدمات» با افزایش ۲.۳ واحد درصدی به ۴۳.۵ درصد رسیده است.

این در حالی است که نرخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۵۲.۷ درصد است که نسبت به ماه قبل ۲.۱ واحد درصد افزایش داشته است. همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۵۶.۷ درصد بوده که

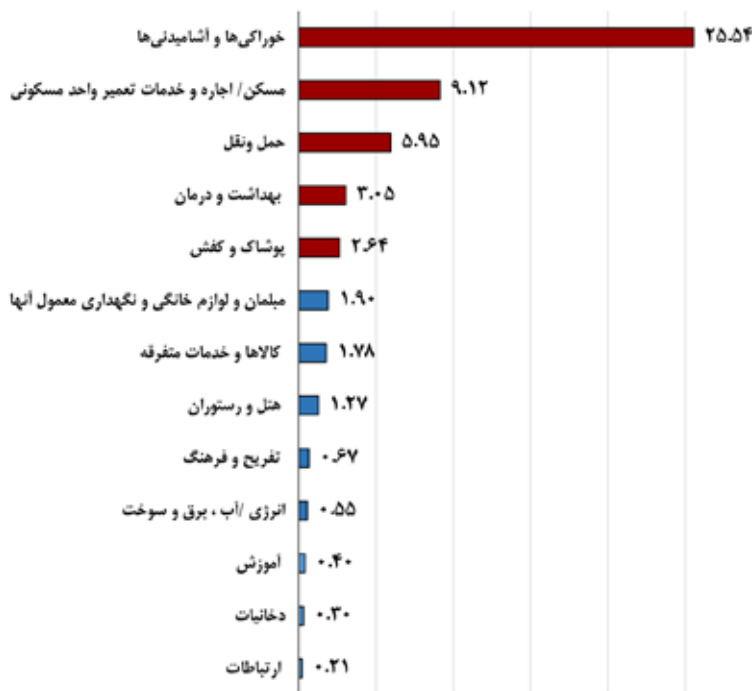
روند تغییر شاخص قیمت

درصد تغییرات ماهانه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور ۱۳۹۰ الی بهمن ۱۴۰۱

عوامل مشارکت‌کننده در افزایش ۵۳.۴ درصدی شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در بهمن ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل - واحد درصد

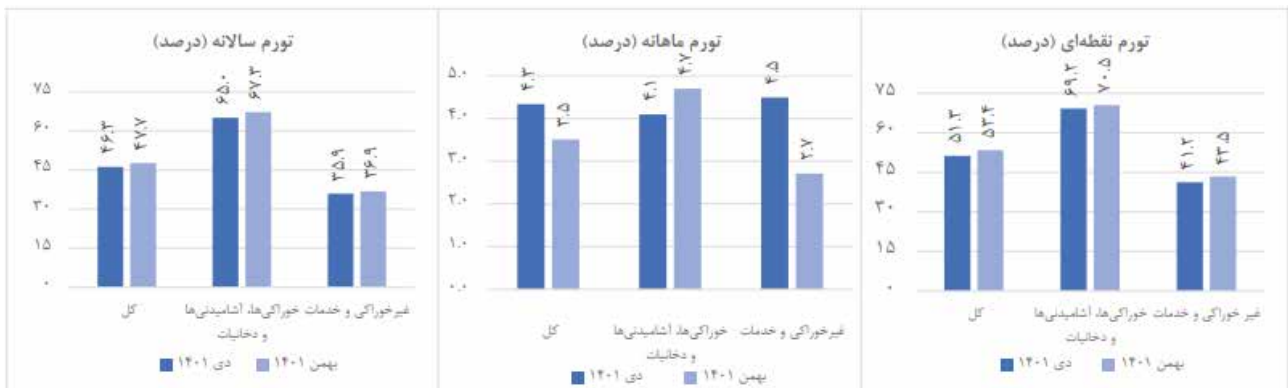

منبع داده‌ها: مرکز آمار ایران و محاسبات کارشناسی

روستایی، ۰.۳ واحد درصد کاهش داشته است.

افزایش نرخ تورم سالانه خانوارهای کشور

منظور از نرخ تورم سالانه درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی

نرخ تورم سالانه بهمن ۱۴۰۱ برای خانوارهای کشور به ۴۷/۷ درصد رسیده است که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۱/۴ واحد درصد افزایش را نشان می‌دهد.

نسبت به ماه قبل ۱۰.۸ واحد درصد افزایش داشته است.

کاهش نرخ تورم ماهانه خانوارهای کشور

منظور از نرخ تورم ماهانه درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه قبل است. نرخ تورم ماهانه بهمن ۱۴۰۱ به ۳۰.۵ درصد رسیده که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل، ۰.۸ واحد درصد کاهش داشته است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» ۴.۷ درصد و برای گروه عمده «کالاها و غیرخوراکی و خدمات» ۲.۷ درصد بوده است.

این در حالی است که نرخ تورم ماهانه برای خانوارهای شهری و روستایی به ترتیب ۳.۴ درصد و ۴.۰ درصد است که نسبت به ماه قبل برای خانوارهای شهری، ۰.۹ واحد درصد و برای خانوارهای

به ماه جاری نسبت به دوره مشابه قبل از آن است. نرخ تورم سالانه بهمن ۱۴۰۱ برای خانوارهای کشور به ۴۷،۷ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۱،۴ واحد درصد افزایش را نشان می‌دهد.

نرخ تورم سالانه برای خانوارهای شهری و روستایی به ترتیب به ۴۶،۹ درصد و ۵۱،۷ درصد است که برای خانوارهای شهری، ۱،۴ واحد درصد و برای خانوارهای روستایی، ۱،۷ واحد درصد افزایش داشته است.

تغییرات قیمت هادر ماه جاری

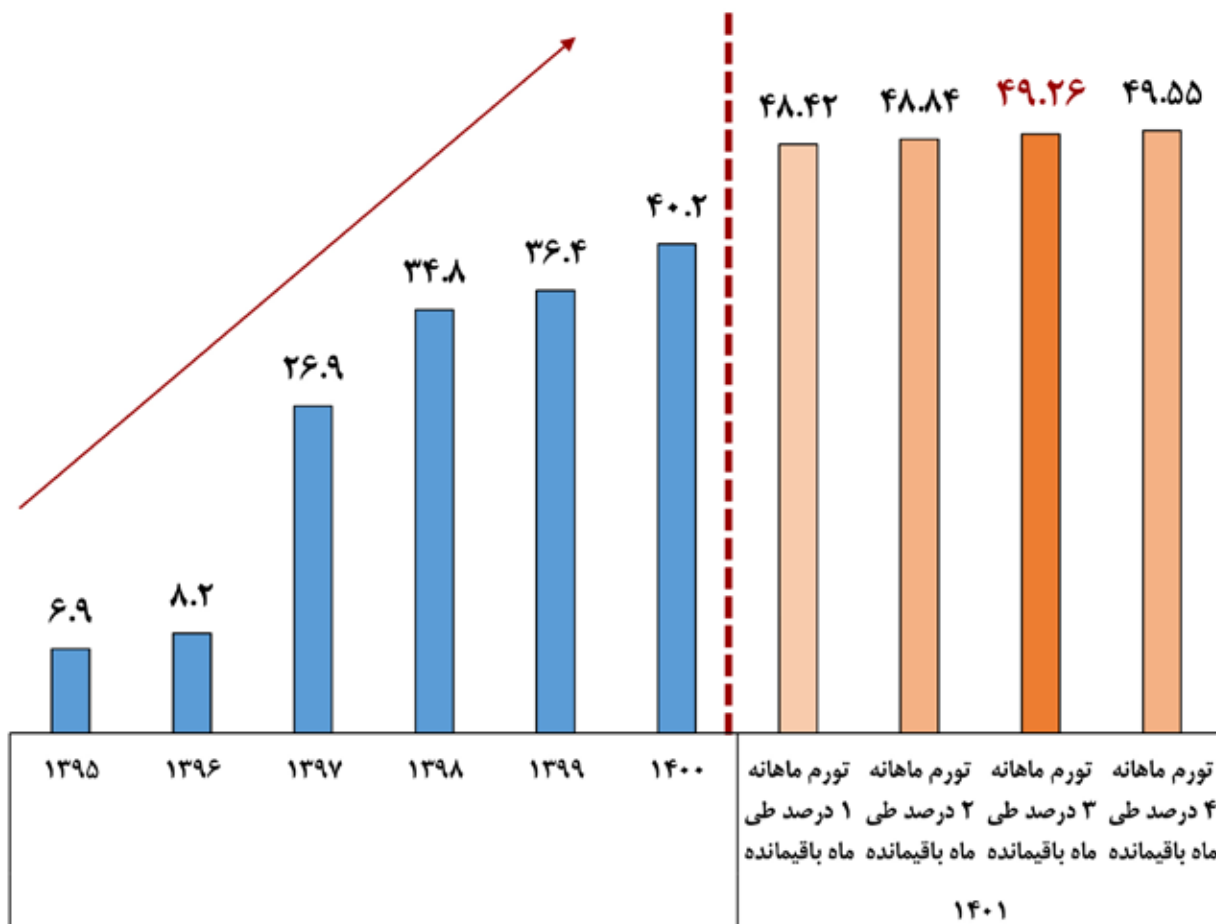
در گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل به گروه «سبزیجات» (فلفل دلمه‌ای، بادمجان و کاهو) و گروه «انواع گوشت» (گوشت گوسفند، گوشت گاو یا گوساله و انواع ماهی) مربوط است. در گروه عمده «کالاهای غیر خوراکی و خدمات»، گروه «حمل و نقل» (انواع خودروی سواری و لاستیک خودرو)، گروه «هتل و رستوران» (انواع غذاهای سرو شده در رستوران)

بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته است.

درصد تغییرات شاخص قیمت در دهک‌های هزینه‌ای کل کشور در ماه جاری

دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه در بهمن ماه ۱۴۰۱ برای دهک‌های مختلف هزینه‌ای از ۴۵،۱ درصد برای دهک دهم تا ۵۴،۹ درصد برای دهک اول است.

برآورد تورم ایران برای سال ۱۴۰۱ - درصد

رتبه‌بندی کشورهای جهان در سال ۲۰۲۲ از منظر شاخص «قدرت»

کارخانه‌ها و اداره‌های مختلف است.

هم‌زمان با پشت سر گذاشتن سال ۲۰۲۲ میلادی که مملو از چالش‌های مختلف از جمله جنگ بود، این بار نشریه «یواس نیوز آند ورلدریپورت» نگاهی به کشورهای جهان از شاخص «قدرت» (Power) انداخته است.

به گزارش ایسنا، این نشریه طی بررسی‌ها و ارزیابی‌های سالانه خود از میان ۸۵ کشور و همچنین براساس پاسخ‌های ۱۷ هزار شرکت‌کننده، فهرست ۲۵ مورد از قدرتمندترین‌ها در جهان را منتشر کرده است. از عوامل تاثیرگذار و شاخص‌ها در این رتبه‌بندی «قدرت» می‌توان به قدرت سیاسی، نفوذ اقتصادی، صادرات، ائتلاف‌های بین‌المللی و قدرت نظامی اشاره کرد. براساس این شاخص نام ایالات متحده آمریکا، چین و روسیه جزو قدرتمندترین کشورها به چشم می‌خورد.

شماره ۲۴: هلند

یواس نیوز کشور هلند را کشوری «پیشرو» توصیف کرده زیرا هلند جزو اولین کشورهای بوده که قوانین ازدواج را از حالت سنتی خارج کرده است. مقر دیوان بین‌المللی دادگستری و دیوان کیفری بین‌المللی در این کشور که عضو اتحادیه اروپا و ناتو است، قرار دارد. هلند همچنین تعداد زیادی از موزه‌ها را به خود اختصاص داده است. هلند در این رتبه‌بندی جدید به اندازه یک جایگاه جلو افتاده است.

شماره ۲۳: قطر

قطر با نفت و گاز طبیعی خود جزو «ثروتمندترین» کشورهای جهان به شمار می‌رود. این کشور که میزبان جام جهانی ۲۰۲۲ بود، جایگاه خود را در تحقیقات آکادمیک پیدا کرده و بسیاری از دانشگاه‌های برجسته آمریکایی شعبه‌هایی را در حومه شهر دو حه تاسیس کرده‌اند. اما با این حال، یواس نیوز به سابقه حقوق بشر این کشور از جمله مرگ و میر کارگران مهاجر اشاره کرده است. این کشور نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته با یک جایگاه افت مواجه شده است.

شماره ۲۲: سوئد

تعهد سوئد نسبت به «حقوق بشر، خدمات عمومی و تولید محصولات» که آسیبی به طبیعت وارد نمی‌کند، به این کشور کمک کرده تا به رهبری «قابل احترام» در امور بین‌المللی بدل شود. مراقبت‌های بهداشتی و تحصیلات مربوط به کالج رایگان هستند و مردمش بیشترین طول عمر را در جهان دارند. سوئد از نظر وسعت یکی از بزرگترین کشورهای اتحادیه اروپا محسوب می‌شود. این کشور به اندازه چهار جایگاه در مقایسه با نظر سنجی سال ۲۰۲۱ پیشرفت کرده است.

شماره ۲۱: برزیل

یواس نیوز این کشور آمریکای جنوبی را هم از نظر وسعت و هم از نظر جمعیت به عنوان «غول این قاره» معرفی کرد. برزیل منابع طبیعی غنی و صنعت گردشگری خوبی دارد، همچنین این کشور یکی از بهترین تولیدکنندگان قهوه است. براساس آمار صندوق بین‌المللی پول، برزیل هم‌اکنون یکی از بزرگترین اقتصادهای جهان را از نظر تولید ناخالص داخلی دارا می‌باشد.

شماره ۲۵: بلژیک

این کشور که عضوی از منطقه یورو، سازمان تجارت جهانی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی (OECD) می‌باشد، مقر ائتلاف نظامی ناتو و موسسه‌های اتحادیه اروپا مثل شورای اروپایی است. این کشور نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته به اندازه یک جایگاه افت پیدا کرده است.

یواس نیوز کشور بلژیک را کشوری «کوچک و بسیار پیشرفته» توصیف کرده که دارای امکانات شهری از جمله خانه‌ها،

خوبی دارد. این کشور همچنین دارای برنامه هسته‌ای است.

شماره ۱۷: ترکیه

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی انتظار دارد ترکیه ظرف چند سال آینده به یکی از اعضای که با سریع‌ترین سرعت در حال رشد است، تبدیل شود. ترکیه علاوه بر این سازمان، عضو ناتو و سازمان ملل متحد است. اما بر اساس گزارش یواس نیوز، ترکیه با مسئله تروریسم و بی‌ثباتی سیاسی مواجه است. ترکیه نسبت به رتبه‌بندی سال ۲۰۲۱ با سه جایگاه افت روبه‌رو شده است.

شماره ۱۶: استرالیا

استرالیا که کشوری ثروتمند است، میزان بالایی را در حوزه تولید ناخالص داخلی ثبت کرده است. یواس نیوز همچنین به همکاری بین‌المللی استرالیا از طریق سازمان‌های جهانی مثل گروه ۲۰ و کشورهای مشترک‌المنافع اشاره دارد.

شماره ۱۵: ایتالیا

ایتالیا با نفوذ بالای فرهنگی خود در خصوص شهرهای تاریخی، آشپزی‌های معروف و زیبایی جغرافیایی سالانه جمعیتی بالغ بر ۴۰ میلیون گردشگر را به خود جذب می‌کند. ایتالیا چهارمین اقتصاد منطقه یورو به حساب می‌آید.

شماره ۱۴: اوکراین

اوکراین که در فوریه ۲۰۲۲ مورد حمله روسیه قرار گرفت، عضو اصلی برخی سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل و سازمان تجارت جهانی است. خدمات، صنعت و کشاورزی جزو سه تا از بزرگترین بخش‌های اقتصادی اوکراین است. اوکراین در رتبه‌بندی سال ۲۰۲۲،

جنگل بارانی آمازون و عضویت این کشور در سازمان‌های بین‌المللی از دیگر نقاط قوت این کشور است اما برزیل با فقر و ادعاهایی مبنی بر فساد مالی مبارزه می‌کند. برزیل در این رتبه‌بندی جدید به اندازه دو جایگاه افت کرده است.

شماره ۲۰: سوئیس

اگرچه سوئیس کشوری کوچک است اما یکی از «ثروتمندترین» کشورهای دنیا محسوب می‌شود.

شهروندان سوئیسی دفعات زیادی جایزه نوبل را کسب کرده‌اند و سرانه ثبت اختراع در این کشور بالا است. سوئیس همچنین مقر کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و سازمان ملل متحد است. از دیگر نقاط قوت این کشور می‌توان به بخش بانکداری خصوصی، نرخ پایین بیکاری و صنعت تولید با فناوری بالا اشاره کرد. سوئیس نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته، سه جایگاه افت کرده است.

شماره ۱۹: اسپانیا

اسپانیا در سازمان‌های مختلفی از جمله اتحادیه اروپا، سازمان ملل متحد، ناتو، سازمان تجارت جهانی و سازمان توسعه و همکاری اقتصادی عضو است. همچنین اقتصاد این کشور پس از بحران اقتصادی سال ۲۰۰۸ در حال بهبود است. یواس نیوز ضمن اشاره به «تاریخ استعماری» این کشور، افزود که اسپانیا نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته یک جایگاه افت کرده است.

شماره ۱۸: ایران

ایران با جمعیتی حدود ۸۶ میلیون نفر، یکی از بزرگترین اقتصادهای خاورمیانه بر اساس میزان تولید ناخالص داخلی و سرانه محسوب می‌شود. این کشور به دلیل موقعیت استراتژیکش در خاورمیانه و فراوانی نفت و گاز و سایر منابع طبیعی جزو کشورهای بوده که مدتها مورد توجه قدرت‌های جهانی واقع شده است.

ایران که عضوی از اوپک و اعضای مؤسس آن است، حدود ۱۰ درصد ذخیره نفتی جهان را به خود اختصاص داده است و بخش‌های کشاورزی، صنعتی و نظامی

در جایگاه ۳۳ قرار داشت.

این کشور در برابر حمله روسیه، حمایت سیاسی و نظامی زیادی را از جانب آمریکا، اتحادیه اروپا و ناتو دریافت می‌کند اما از طرفی، جمعیت، شهرها و صنایع این کشور در پی حمله روسیه و به نابودی قرار گرفته است.

شماره ۱۳: هند

هند - «بزرگترین دموکراسی جهان» - اقتصادی رو به رشد به همراه نیروی انسانی گسترده و به مهارت دارد. هند دومین کشور پر جمعیت جهان و در عین حال یکی از فقیرترین کشورهای به شمار می‌رود. طبق یافته‌های یواس نیوز، این کشور به مرکز مهم سرویس‌های آی تی، بخش نرم‌افزار و منابع تجاری بدل شده است. هند نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته، شش جایگاه پیشرفت داشته است.

شماره ۱۲: کانادا

یواس نیوز، کانادا را کشوری خواند که صنعت و استانداردهای زندگی بالایی دارد و همچنین به روابط محکم سیاسی و تجاری این کشور با ایالات متحده اشاره کرد. کانادا رتبه سوم جهان را در ذخایر نفت دارد و چهارمین تولیدکننده بزرگ نفت جهان محسوب می‌شود. اگرچه کانادا پرتراکم نیست اما از نظر وسعت دومین کشور بزرگ جهان به شمار می‌رود و در عین حال عضوی از ناتو و سایر ائتلاف‌های بین‌المللی است.

شماره ۱۱: عربستان سعودی

طبق گزارش یواس نیوز، عربستان سعودی بزرگترین تولیدکننده نفت است و همین مسئله اقتصاد این کشور را به اوج رسانده است. این کشور عضو و از موسسان اوپک است. همچنین عربستان سعودی عضو سازمان تجارت جهانی و سایر سازمان‌های بین‌المللی می‌باشد. سوابق مربوط به سوءاستفاده از حقوق بشری در این کشور جزو مواردی است که غرب دائماً بر سر آن درگیری دارد. یواس نیوز به دلیل اهمیت این کشور برای مسلمانان (به خاطر وجود مکه)، عربستان سعودی را «غول خاورمیانه» نامیده است. این کشور نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته دو جایگاه افت کرده است.

شماره ۱۰: رژیم صهیونیستی

یواس نیوز اعلام کرده اسرائیل با وجود کوچک بودنش، «نقش بزرگی» در امور بین‌المللی ایفا کرده است. همچنین «اقتصادی قوی و اهمیتش برای مردم یهودی» از دیگر مواردی بوده که یواس نیوز به آن اشاره کرده است.

یواس نیوز در ادامه به درگیری دیرینه میان این رژیم و فلسطین و نقض حقوق بشر توسط اسرائیل اشاره کرده است. اسرائیل با این حال با «فناوری، اقتصاد و تجارت پیشرفته و تجهیزات دارویی و درمانی سطح بالا» جزو صادرکنندگان اصلی به حساب می‌آید.

شماره ۹: امارات متحده عربی

طبق فکت‌بوک جهانی سی‌آی‌ای، امروزه سرانه تولید ناخالص داخلی امارات با کشورهای پیشرو غربی هم‌تراز است. همچنین، مجمع جهانی اقتصاد این کشور را «بزرگترین رقیب اقتصادی» در دنیای عرب نامیده است.

یواس نیوز، علی‌رغم سوابق ضعیف حقوق بشری این کشور، به محبوبیت شهرهای دبی و ابوظبی در حوزه گردشگری پرداخته است. امارات متحده عربی نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته یک جایگاه رشد داشته است.

شماره ۸: ژاپن

یواس نیوز، ژاپن را یکی از کشورهای «بسیار باسواد و پیشرفته در حوزه فناوری» نامیده است. ژاپن سومین اقتصاد جهان است و از بزرگترین تولیدکننده‌های ماشین و موتور، تجهیزات الکترونیکی و فولاد به شمار می‌رود. این کشور نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته دو جایگاه افت داشته است.

شماره ۷: فرانسه

یواس نیوز، فرانسه را «کشوری ثروتمند و با درآمد» توصیف کرد و افزود که عراق در خصوص نفوذ جهانی این کشور «دشوار» است. این کشور یکی از قدیمی‌ترین کشورهای جهان است و علم، سیاست، اقتصاد و شاید بالاتر از همه فرهنگ این کشور، فرانسه را به چنین کشور غنی بدل کرده است.

فرانسه یکی از کشورهای است که تعداد زیادی بازدیدکننده را به خود اختصاص داده و از بزرگترین صادرکنندگان تسلیحات نیز به شمار می‌رود.

شماره ۶: کره جنوبی

یواس نیوز به اقتصاد بزرگ این کشور و فناوری پیشرفته آن اشاره کرد و افزود که کره جنوبی یکی از بزرگترین پس‌اندازهای ناخالص ملی و ذخایر سرمایه‌گذاری خارجی را در جهان دارد. کره جنوبی در رتبه‌بندی سال گذشته در جایگاه هشتم قرار داشت.

شماره ۵: انگلیس

یواس نیوز، انگلیس را «کشوری بسیار پیشرفته» توصیف کرد که نفوذ فرهنگی، علمی، سیاسی و اقتصادی قابل توجهی را در سطح بین‌المللی دارد. انگلیس جزوی از ائتلاف‌های تجاری و سیاسی جهان است اما تصمیم این کشور مبنی بر خروج از اتحادیه اروپا بدین معناست که نقش این کشور در صحنه جهانی با مسائل و سوالاتی مواجه شده است.

یواس نیوز به نقش عمده لندن در سیستم مالی جهانی و پیشینه تاریخی انگلیس در حوزه هنر و علوم اشاره کرده است. میراث

ادامه در صفحه ۳۸

۹ روند برتر تجارت الکترونیک برای سال ۲۰۲۳

نویسنده:

ماریافو کینایک متخصص روابط عمومی و محتوا

تجارت الکترونیک به چیزی بیش از یک کلمه رایج تبدیل شده است: جهان در سال های اخیر انقلاب واقعی تجارت الکترونیک را تجربه کرده است. و اگر تاریخ قضاوتی باشد، ۳ تا ۵ سال آینده ثابت خواهد کرد که از اینجا به بعد یک استاندارد صنعتی باقی خواهد ماند. بیا ببینیم به برخی از مهم ترین روندهای سال ۲۰۲۳ نگاه کنیم.

ماز اولین سفارش آنلاین آمازون که در سال ۱۹۹۵ برای یک کتاب جلد شومیز ثبت شد، راه زیادی را پیموده ایم. نیازها و ترجیحات خرید در جهان تغییر کرده است و تجارت الکترونیک کاملاً آنها را در خود جای داده است.

سال ۲۰۲۰ سرآغاز بیماری همه گیر و رک و پوست کنده، آغاز عصر جدید تجارت الکترونیک بود. اکنون، با نزدیک شدن به سال ۲۰۲۳، دنیای خرید آنلاین به دگرگونی ادامه خواهد داد.

اگر هنوز در تلاش هستید بفهمید که تجارت الکترونیک آینده است (و آینده اینجاست) ممکن است اشتباه کنید. تجارت الکترونیک در حال تکامل است و اینجاست که بماند.

با این حال، برخی از سوالات باقی می ماند.

سال ۲۰۲۳ چه چیزی را به دنیای تجارت الکترونیک خواهد آورد؟ تحولات اخیر چیست؟ چگونه در این عرصه رقابتی موفق شویم؟ جلوترش رو نگاه نکن! در زیر تمام مهم ترین روندهای تجارت الکترونیک را برای سال ۲۰۲۳ و بعد از آن مشاهده خواهید کرد. یاد بگیرید آنها چه هستند، فروش خود را به حداکثر برسانید، و کسب و کار خود را به سطح بعدی ببرید.

انفجار محتوا هستند، و دیر یا زود، صاحبان تجارت الکترونیک مجبور خواهند بود به این موضوع رسیدگی کنند. به عنوان مثال، ویدیوهای محصول با نمای نزدیک و نماهای ۳۶۰ درجه از محصول، پخش جریانی زنده، تأثیرگذاران ویدیویی که محصولات را در وبلاگ های روزانه خود قرار می دهند و موارد دیگر وجود دارد. ۲۰۲۳ سال برتری ویدیو خواهد بود و امیدوارم شما هم مانند ما هیجان زده باشید.

امروزه، مانند هرگز، مردم برای برندهایی که با آنها به یک زبان صحبت می کنند، ارزش قائل هستند. شخصی سازی، ارزش های مشابه، شفافیت و احترام به مشتری چیزهایی هستند که امروزه هیچ فروشگاه تجارت الکترونیک نمی تواند بدون آن انجام دهد. این منجر به افزایش محتوای تولید شده توسط کاربر برای تجارت الکترونیک شده است و به نظر می رسد که اینجا باقی مانده است.

محتوای تولید شده توسط کاربر، پست های رسانه های اجتماعی است که بر مبنای اشتراک گذاری تجربیات، نظرات و تصمیمات مربوط به محصولات خاص توسط مشتریان انجام می شود. متأسفانه، بسیاری از برندهای تجارت الکترونیک اجازه می دهند چنین محتوایی با به اشتراک گذاشتن آن از طریق کانال های خود هدر رود. این یک اشتباه بزرگ است.

این یک زمینه بزرگ برای کاوش است و تسلط بر محتوای تولید شده توسط کاربر مطمئناً در سال ۲۰۲۳ موفقیتی را برای فروشگاه های تجارت الکترونیک به ارمغان خواهد آورد. راه های استفاده از چنین محتوایی در سال ۲۰۲۳ چیست؟ برخی از اقدامات خوب شامل اختصاص

میزان محتوای ویدیویی که مردم امروزه مصرف می کنند بیش از هر زمان دیگری قابل توجه است. در سال ۲۰۲۲، یک کاربر به طور متوسط حدود ۱۰۰ دقیقه در روز را صرف تماشای ویدیو در TikTok می کند. علاوه بر پیامدهای منفی برای سلامت روان جامعه، چنین مصرف ویدیویی فرصت های زیادی را برای تجارت الکترونیک باز می کند.

خرید ویدیویی مفهومی است که استفاده از محتوای ویدیویی در بازاریابی و روابط عمومی را توضیح می دهد. خبر خوب این است که فرصت های تجاری زیادی را ارائه می دهد و محتوای شما نباید خسته کننده و تکراری باشد. برعکس، امکانات بی پایان هستند

پلتفرم های اشتراک گذاری ویدیو در حال

صفحه به محتوای تولید شده توسط کاربر، ادغام اینستاگرام با وب سایت شما، و راه اندازی رسانه های اجتماعی و کمپین های بازاریابی ایمیلی برای نشان دادن محتوای تولید شده توسط کاربر و تشویق مشتریان به ارسال بیشتر آن.

افزایش خریدهای مرتبط با آب و هوا

بر اساس تحقیقات انجام شده توسط PWC تقریباً از هر ده مصرف کننده، سه نفر می گویند که عوامل محیطی می تواند بر تصمیم آنها برای خرید چیزی تأثیر بگذارد. و این اعداد تنها با افزایش سرعت تغییرات آب و هوا و آگاهی بیشتر مردم نسبت به محیط زیست افزایش خواهند یافت.

بدون شک، برای موفقیت در تجارت الکترونیک در سال ۲۰۲۳، انجام اقدامات آگاهانه از نظر محیط زیست ضروری است. بازی خود را تقویت کنید و حداقل یک فعالیت دوستدار محیط زیست برای کسب و کار خود انجام دهید. به عنوان مثال، می توانید خرید را از سازمان های تجارت منصفانه شروع کنید یا به سازمان هایی که برای حفاظت از محیط زیست کار می کنند کمک مالی کنید.

در هر صورت مصرف گرایی سبز راه حلی است. اقدام واقعی انجام دهید و فراموش نکنید که در مورد آن اخبار را منتشر کنید - مشتریان شما از شما سپاسگزار خواهند بود و شما سهم خود را در حفاظت از محیط زیست انجام خواهید داد.

خدمات عالی به مشتریان ضروری است

این یکی واضح است: مشتریان در مورد خدمات به مشتری ضربه زنده و خواستار هستند. علاوه بر این، با توجه به آمار، پشتیبانی مشتری با کیفیت در هنگام خرید از یک مکان خاص به یک عامل تعیین کننده تبدیل شده است.

راه حل های مبتنی بر هوش مصنوعی برای تجارت الکترونیک وجود دارد، مانند چت بات ها، ابزارهای سلف سرویس، چت های زنده، سیستم های فروش بلیط، و بیشتر. بازار در حال انفجار است ابزارهای خودکار

خدمات مشتری به طوری که هر فروشگاه تجارت الکترونیکی بتواند چیزی مناسب پیدا کند. متناوباً، از سوی دیگر، انتقال داده های خدمات مشتری به یک راه حل مطلوب

ابزارهای یکپارچه سازی خدمات مشتری

پشتیبانی مشتری ستاره ای در حال تبدیل شدن به یک امر ضروری برای همه فروشگاه های تجارت الکترونیک است. این به تولید سرنخ، بهبود حفظ، کاهش کمک می کند ریزش مشتری و خریداران خود را به حامیان برند وفادار تبدیل کنید. بنابراین، اگر قبلاً این کار را انجام نداده اید، سال ۲۰۲۳ سالی است که خدمات مشتری را در اولویت خود قرار دهید.

تجارت موبایلی بزرگتر از همیشه شده است

مردم عادت کرده اند هر کاری از جمله خرید را با گوشی خود انجام دهند. جای تعجب نیست: راحت، سریع و قابل اعتماد است. در واقع، با توجه به برآوردها، تا سال ۲۰۲۵، فروش تلفن همراه باید تقریباً نیمی از کل فروش خرده فروشی تجارت الکترونیک ایالات متحده را تشکیل دهد.

صاحبان مشاغل نمی توانند این پیش بینی ها را نادیده بگیرند. هر فروشگاه تجارت الکترونیکی باید تلاش کند تا تجربه خرید کاربران با تلفن و تبلت را در هر مرحله از سفر خود بهینه کند.

وقتی صحبت از تجارت تلفن همراه می شود، عشق در جزئیات است. وب سایت، صفحات فروشگاه، گزینه های پرداخت، خبرنامه های ایمیل و سایر مواردی که برای تلفن های همراه و تبلت ها پیاده سازی می کنید، بهینه سازی کنید و در مسیر موفقیت قرار دارید. پیش بینی ها برای هزینه های مصرف کننده برای تلفن های همراه در سال ۲۰۲۳ رکوردشکنی خواهد بود، بنابراین شما نمی توانید این فرصت را از دست بدهید.

هوش مصنوعی بر هر جنبه ای از زندگی و تجارت تأثیر می گذارد و تجارت الکترونیک نیز از این قاعده مستثنی نیست. آمار نشان می دهد که ۹۰ درصد از سازمان ها در حال حاضر از هوش مصنوعی استفاده می کنند و قصد دارند به مقیاس خود ادامه دهند.

راه حل های هوش مصنوعی زیادی وجود دارد که می تواند در مورد فروشگاه های تجارت الکترونیک مفید باشد. از ربات های گفتگو گرفته تا ابزارهای آزمایشی مجازی گرفته تا گزینه های جستجوی بصری، هوش مصنوعی برای صاحبان فروشگاه ها و مشتریانانشان مفید است.

هوش مصنوعی در تجارت الکترونیک اینجا باقی مانده است و فروشگاه های تجارت الکترونیک باید بهترین استفاده را از آن داشته باشند. هم تجارت الکترونیک و هم هوش مصنوعی بسیاری از تجربیات ما را متحول می کنند. آنها با هم، یک دو تایی قدرتمند ایجاد می کنند که می تواند خرید را به سطح بعدی برساند.

رتبه‌بندی کشورهای

جهان ...

امپراتوری انگلیس همچنان در دنیای امروز نفوذ جهانی انگلیس را ارتقاء می‌دهد.

شماره ۴: آلمان

آلمان پرجمعیت‌ترین کشور اتحادیه اروپا است و یکی از بزرگترین اقتصادهای دنیا را شامل می‌شود. نقش این کشور در جامعه بین‌المللی از زمان اتحاد مجدد در سال ۱۹۹۰ رو به رشد بوده است. این کشور همچنین از پیشروهای صادرات و واردات به‌شمار می‌آید.

شماره ۳: روسیه

یواس نیوز به «وسعت پهناور» این کشور اشاره کرد و نوشت، به لطف نفت و تولید گاز، روسیه یکی از بزرگترین اقتصادها را دارد. این کشور همچنین عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد و عضو اصلی گروه‌های بین‌المللی از جمله گروه ۲۰ است.

شماره ۲: چین

یواس نیوز، چین را «دومین اقتصاد جهان» نامید. این گزارش با اشاره به جمعیت فزاینده این کشور به «نابرابری و سوابق ضعیف حقوق بشر» در چین اشاره کرد. اما با این حال، چین با عضویت خود در سازمان‌های بین‌المللی و با وجود تسلیحات هسته‌ای جزو «بانه‌فوذترین» کشورها در جهان است.

شماره ۱: ایالات متحده آمریکا

یواس نیوز، آمریکا را «قدرتمندترین» کشور جهان در اقتصاد و حوزه قدرت نظامی نامید و همچنین به محبوبیت فرهنگی آن در میان صنعت موسیقی، فیلم و تلویزیون پرداخت. اما با این حال این نشریه به ناآرامی‌هایی در کشور از جمله تبعیض نژادی و مرگ جورج فلوید، سیاهپوست آمریکایی به دست پلیس سفید پوست این کشور اشاره کرد. یواس نیوز همچنین نقش «پیشرو آمریکا» را در سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل و ناتو یادآور شد.

خرید متاورس و واقعیت مجازی

رامتاورس یک «رقص دیجیتال» زیباست که واقعیت فیزیکی، افزوده و مجازی را با هم ترکیب می‌کند. این محیط کامپیوتری امکانات زیادی برای تجارت الکترونیک دارد. در حالی که تجربی هستند، در موفقیت‌های آینده پیشگام خواهند بود.

تصاویر سه بعدی تجربه خرید را لذت بخش تر می‌کنند و VR و Metaverse با هم می‌توانند آن را به سطح بالاتری ببرند. تجربه دنیای دیجیتال از این نوع در ابتدا بسیاری از خریداران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با این حال، برندها نباید از این بترسند - زمان زیادی نمی‌گذرد که ممکن است به روش جدید مورد علاقه جامعه برای خرید تبدیل شود.

تحویل سریع یک عامل تعیین‌کننده است

هنگامی که COVID-19 به جهان رسید، امکان تحویل برای بسیاری از خریداران به عامل تعیین‌کننده تبدیل شد. در سال ۲۰۲۳، تقریباً سه سال بعد، بیش از تحویل مورد نیاز است - باید سریع باشد.

بسیاری از کاربران آماده هستند تا هنگام خرید از یک مکان خاص، تجربه مشتری را مقدم بر قیمت گذاری کنند. و در سال ۲۰۲۳، تجربه مشتری شامل تحویل سریع و راحت با گزینه‌های زیادی است که می‌توانید از بین آنها انتخاب کنید.

حقیقت این است که هرچه سریعتر بتوانید محصول خود را به دست مشتری برسانید، شانس خرید از شما بیشتر خواهد بود. اگر تا کنون این اولویت شما نبوده است، سال ۲۰۲۳ می‌تواند سالی باشد که روی گزینه‌های تحویل خود کار می‌کنید تا از رقبای خود تر باشید.

موفقیت تجارت الکترونیک (و صادفانه بگویم، هر تجارت) همیشه به ایجاد روابط خوب با مشتریان شما بستگی دارد. بدون این، شما به سختی می‌توانید مشتریان جدید را به دست آورید و مشتریان قدیمی دیگر بر نمی‌گردند و فروشگاه‌های دیگر را به جای خود انتخاب می‌کنند.

برای ایجاد روابط عالی با مشتریان خود، تجربه آنها را تا حد امکان شخصی سازی کنید. حتی جزئیات کوچک مهم است. وقتی مردم در مورد چیز بزرگی یاد می‌گیرند، این خبر به سرعت پخش می‌شود.

شخصی سازی به شما کمک می‌کند تا تصویر برند خود را بسازید، افزایش نرخ تبدیل، شهرت خود را به عنوان یک شرکت بزرگ ایجاد کنید و به مشتریان هدف خود کمک کنید تا عاشق برند شما شوند. ارزش زیادی دارد، به خصوص در سال ۲۰۲۳، زمانی که فروشگاه‌های تجارت الکترونیک فراوان هستند و برای هر مشتری رقابت می‌کنند.

روندهای تجارت الکترونیک برای سال ۲۰۲۳: نتیجه‌گیری

به طور کلی، سال ۲۰۲۳ به عنوان یک سال تاریخی برای تجارت الکترونیک شکل می‌گیرد. با پیشرفت‌های تکنولوژیک، تغییر اولویت‌ها و نفوذ رسانه‌های اجتماعی، توجه به این روندها برای ایجاد یک تجارت الکترونیک موفق بسیار مهم است.

محتوای تولید شده توسط کاربر، خرید ویدیویی، تصمیم‌گیری‌های آگاهانه از محیط زیست، بهینه‌سازی موبایل، استفاده از هوش مصنوعی، تحویل سریع، و سایر روندها می‌توانند به تغییراتی برای تجارت الکترونیک شما تبدیل شوند.

لازم نیست همه آن روندها را همزمان بپذیرید. با این حال، شما باید از آنها آگاه باشید و آماده باشید که برای ارائه بهترین تجربه برای مشتریان خود انعطاف پذیر باشید. به این ترتیب، سال ۲۰۲۳ یک سال واقعا موفق برای شما خواهد بود.

DIGITAL
TRANSFORMATION

چگونه می‌توان تحول دیجیتال را پیاده‌سازی کرد

محمدرضا غفوری
مشاور کسب و کار

تغییر دیجیتال چیست؟

تحول دیجیتال وسیله‌ای است که از طریق آن کسب و کارها پیشنهادات مشتری خود را با استفاده از فناوری و آخرین شیوه‌های کسب و کار برای پاسخ به فشارهای بازار دوباره اختراع می‌کنند یا تطبیق می‌دهند. این موضوع می‌تواند شامل یافتن راه‌های جدید برای تعامل با مشتری، فروش محصولات یا خدمات جدید (معمولاً دیجیتال)، یا خودکارسازی فرآیندهای داخلی برای بهبود تجربه مشتری باشد. به طور کلی، تحول دیجیتال می‌تواند از یک شرکت به شرکت دیگر بسیار متفاوت به نظر برسد، زیرا باید منحصر به ارزش‌ها، اهداف و پیشنهادات شرکت باشد. دگرگونی دیجیتال یک رویکرد یکسان نیست، بلکه یک نقشه راه یا سفری است که از شرکت‌ها می‌خواهد به درون نگاه کنند و فرصت‌های بهبود را در افراد، فرآیندها و فناوری خود شناسایی کنند.

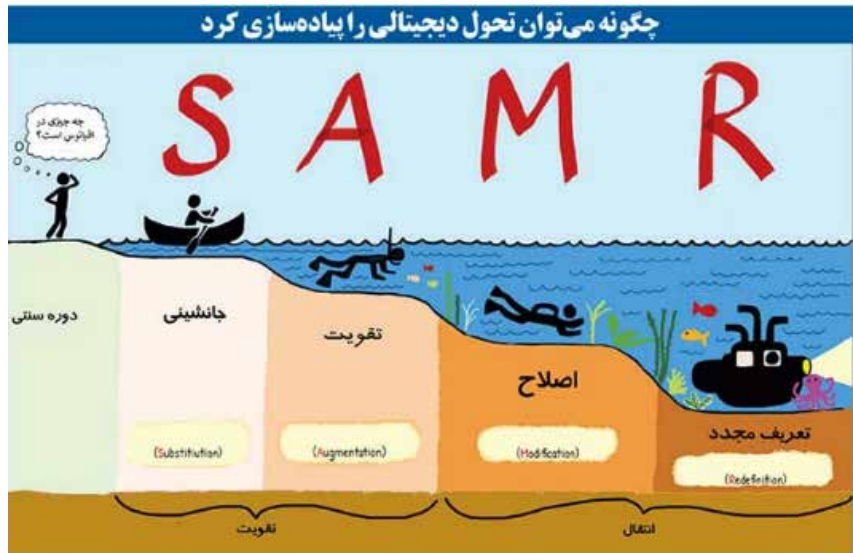
شروع با تحول دیجیتال

شرکت‌ها باید ابتدا چشم‌انداز خود را قبل از شروع یک تحول دیجیتال شناسایی کنند. برای شروع سرمایه‌گذاری فعال در این سفر، ابتدا باید بدانید که کسب و کار شما در حال حاضر کجاست و می‌خواهید کجا باشید. این به این معنی است که استراتژی و آرزوهای خود را ترسیم و نتایج را اولویت‌بندی کنید. چشم‌انداز شما باید یک نتیجه کلی و بزرگ‌تر را نشان دهد که در آن شرکت شما دارای فرهنگ توسعه مستمر و ابزارها و فرآیندهای مورد نیاز برای دستیابی به آن باشید. به کسب و کار خود از نظر افراد، فرآیندها و فناوری نگاه کنید و پرسید کسب و کار من برای دستیابی به چشم‌اندازم به چه استعدادها/مهارت‌های انسانی نیاز دارد؟ چه فرآیندهای دستی را می‌توان خودکار کرد؟ چه فرآیندهایی بیش از آنچه که از بین می‌برند موانعی ایجاد می‌کنند؟ چه ابزارهای فناوری در دسترس تیم من است؟ چگونه فناوری می‌تواند برای تیم و مشتریان من ارزش ایجاد کند؟ چه داده‌هایی را می‌توانیم برای اطلاع از تصمیمات استراتژیک جمع‌آوری کنیم؟ چگونه می‌توانیم از فناوری برای جمع‌آوری این داده‌ها استفاده کنیم؟ با داشتن یک استراتژی می‌توانید از یک چارچوب تحول دیجیتال قوی پیروی کنید. یک چارچوب قوی ساختاری را برای بررسی، تقویت و در نهایت تغییر قابلیت‌های کلیدی کسب و کار شما به موازات یکدیگر فراهم می‌کند. دو گام عملی که می‌توانید فوراً برای شروع تحول بردارید:

۱- فرصت‌های کاری از راه دور را در سازمان خود بررسی کنید. چه ابزارهایی در دسترس شماست؟ آیا افراد شما زیرساختی در خانه دارند که بتوانند از دورکاری پشتیبانی کنند؟ آیا می‌توانید عادت‌های روزمره (مانند ایستادن یا سایر گردهمایی‌ها) را طوری تغییر دهید که کاملاً مجازی باشند؟

تحول دیجیتال پاسخی حیاتی به اختلالات سریعی است که فناوری برای شرکت‌ها در سراسر جهان به ارمغان آورده است. برای اکثر کسب و کارها، تحول دیجیتال با فرصت‌های رشد تقویت شده است، در حالی که ۴۱ درصد به افزایش فشارهای رقابتی اشاره می‌کنند و ۳۸ درصد تغییر خود را به مقررات امنیت داده‌ها مانند GDPR نسبت می‌دهند. در حال حاضر و پس از همه‌گیری کووید ۱۹، تحول دیجیتال نه تنها به یک استراتژی برای کسب و کارهای رقابتی و آینده‌نگر، بلکه به یک نیاز اجباری و سریع برای بقا تبدیل شده است. ۷۰ درصد از شرکت‌ها سرمایه‌گذاری خود را در تحول دیجیتال در طول همه‌گیری با هدف تقویت انعطاف‌پذیری افزایش داده یا حفظ کرده‌اند. در حالی که تغییرات سریع ناشی از کووید ۱۹ بسیاری از مشاغل را در مسیر درست راه‌اندازی کرده است و این سازمان‌ها باید یک استراتژی تحول دیجیتال قوی را اجرا کنند تا از اختلالات آینده جلوتر بمانند.

یکی از محوری‌ترین موضوعات داووس ۲۰۲۳، دیجیتالی شدن و اهمیت آن بود که در اواخر دی ماه جاری مطرح و اعلام شد که تقسیم‌بندی کشورها از این به بعد به درصد دیجیتالی شدن جامعه و اقتصاد آنها ارتباط پیدا خواهد کرد. در این مسیر، چین، آمریکا، هند، آسیای شرقی، اروپا و کشورهای عربی خلیج فارس به ترتیب دیجیتالی‌ترین مناطق جهان هستند. بقیه کشورها با سرعت به مراتب کمتری این مسیر را طی می‌کنند.

۲- دوباره به اهداف کوتاه مدت و میان مدت سازمانی خود نگاه کنید. آیا هنوز هم می‌توانید آنها را در یک محیط همه گیر یا پس از همه گیری به دست آورید؟ ممکن است لازم باشد آنها را دوباره تعریف کنید.

قابلیت اول: افراد و نیرو

دو زمینه کلیدی برای پیشرفت در توسعه افراد وجود دارد: مدیریت استعداد و مدیریت تغییر. مدیریت استعداد با تعریف استعدادها و مشخصات مهارت‌های مورد نیاز در شرکت شما و بررسی مهارت‌هایی که از دست رفته اند شروع می‌شود. این منجر به شناسایی نامزدها برای توسعه حرفه‌ای، آموزش مهارت‌های دیجیتال در سطح شرکت و فرصت‌هایی برای ایجاد نقش جدید می‌شود. در نهایت، هدف ایجاد استعداد‌های با کیفیت بالا در سراسر شرکت و ایجاد رهبران دیجیتال در پست‌های مدیریتی کلیدی است. مدیریت تغییر در عین حال، مدیریت تغییر برای رسیدگی فعالانه به پاسخ‌های منفی یا واکنش‌های درونی به تحول در کسب و کار ضروری است. همانطور که نقش‌های جدید را معرفی می‌کنید، توسعه حرفه‌ای را اختصاص می‌دهید، فرآیندها را دوباره اختراع می‌کنید و فناوری‌های جدید را به کار می‌گیرید، این احتمال وجود دارد که افراد درون شرکت شما با ترس، سردرگمی یا عدم اطمینان پاسخ دهند. مدیریت تغییر مستلزم ارتباط مستمر و توانمندسازی افراد برای تقویت روش‌های جدید کار است. افراد شما باید بدانند تحول دیجیتال در مورد تکامل و افزایش توانایی‌های انسانی است نه جایگزینی آنها. به گفته مک کینزی، تقریباً دو برابر تعداد سازمان‌هایی که شیوه‌های نیروی کار و استعداد زیر را اتخاذ کرده‌اند، در تحول دیجیتالی خود موفق بوده‌اند، در مقایسه با سازمان‌هایی که موفق به این کار نشده‌اند، برنامه‌های توسعه رهبری را با تمرکز بر تیم‌های بین عملکردی پیشرو ارائه دهید. برنامه‌هایی را برای توسعه مهارت‌های مربیگری دیگران در شیوه‌های جدید کار ارائه دهید. شناسایی مهارت‌های مورد نیاز برای ارائه محصولات و خدمات دیجیتال در مجموعه سازمان. اهداف استخدام را بر اساس نیازهای مهارتی خاص تعیین کنید. از طریق مدیریت استعداد و تغییر، می‌توانید فرهنگ بهبود مستمر را ایجاد کنید؛ جایی که کارکنان به جای ترس از تغییر، هیجان زده هستند.

گام‌های عملی برای تغییر افراد: با تعریف نقش‌ها و مسوولیت‌های مورد نیاز جدید شروع کنید. مهارت‌های دیجیتال را در تیم رهبری خود ارتقا دهید. با سرمایه‌گذاری در ارتقای مهارت در قابلیت‌های دیجیتال، افراد خود را برای کار به روش‌های جدید توانمند کنید. افراد خود را به استفاده از ابزارهای دیجیتال ارتقا یافته برای کارهای روزمره راهنمایی کنید. به طور مکرر در مورد تغییرات از طریق روش‌های سنتی و دیجیتالی ارتباط برقرار کنید.

قابلیت دوم: فرآیند

فرآیندهای شما کارایی و ناکارآمدی شرکت شما را کنترل می‌کنند. ورودی‌ها و خروجی‌های یک فرآیند ساده را در نظر بگیرید: آیا درخواست برای خرید جزئی یا فاکتور نیاز به تاییدیه‌های بی‌شماری از بخش مالی شما دارد؟ آیا مقدار کار با ارزش نتیجه نامتناسب است؟ شرکت‌ها باید یک مدل بهینه‌سازی فرآیند را اتخاذ کنند که هدف آن تبدیل فرآیندهای استاندارد به فرآیندهای تطبیقی است. این امر مستلزم ارزیابی مجدد دائمی فرآیندها در طول مراحل دیجیتال است. به فرآیندهای موجود شرکت دقت کنید، به ورودی‌ها و خروجی‌های مورد انتظار و نحوه ارتباط فرآیندها در سراسر شرکت نگاه کنید. از طریق این مدل، می‌توانید مناطقی را برای بهبود شناسایی کنید که در آنها فرآیندها، ناکارآمد یا بیش از حد پیچیده هستند. هدف این است که بفهمیم چه چیزی را می‌توان خودکار کرد و کجا فرآیندها را می‌توان برای کارایی بیشتر به هم متصل کرد. همچنین مهم است بدانیم ابزارها در کجا می‌توانند در فرآیندها برای بهبود فعالیت‌های عملیاتی ادغام شوند. مراحل عملی برای تغییر فرآیندهای خود: با شناسایی و درک فرآیندهای موجود خود شروع کنید. شروع به اتخاذ روش‌های چابک برای بهبود سازگاری و استحکام نمایید. توسعه مدل‌های عملیاتی مبتنی بر پلتفرم با پشتیبانی فناوری را در دستور کار قرار دهید.

قابلیت سوم: فناوری

وقتی به فناوری فکر می‌کنید، مانند هر قابلیت دیگری شروع کنید: آنچه را که در حال حاضر وجود دارد ارزیابی کنید و فضای بهبود را مشخص کنید. بسته به بلوغ شرکت شما، ممکن است فناوری موجود را داشته باشید یا از ابزارهای بدون مشکل مانند صفحات گسترده متفاوت یا حتی حسابداری دستی استفاده کنید. بخش اصلی توسعه قابلیت فناوری شما نیازمند جست‌وجو برای پیشرفت‌های تکنولوژیکی مناسب برای فرآیندها و ارزش پیشنهادی شما است. بپرسید چه فناوری ارزش سریع ایجاد و در عین حال از دیدگاه شما برای

تحول دیجیتال پشتیبانی می‌کند. ابزارهای مثال عبارتند از راه‌حل‌های ابری، روباتیک، فناوری‌های موبایل و وب، ساخت سه‌بعدی و اتوماسیون.

استفاده از SAMR برای شناسایی: فناوری مناسب مدل SAMR به سازمان‌ها کمک می‌کند تا پلتفرم‌های IT مناسبی را که برای کسب و کار کاربردی هستند شناسایی و آنها را بدون شکستن زنجیره افراد و فرآیندهای شما یکپارچه کنند، بنابراین SAMR به چه معناست؟

- جانشینی: (Substitution) در این مرحله، فناوری مستقیماً جایگزین کارهای سنتی تر می‌شود. این یک جایگزینی ساده و شفاف است. فناوری در جریان کار ادغام شده و به عنوان جایگزینی برای حجم کار عملیاتی عمل می‌کند.

- تقویت: (Augmentation) فناوری را در این مرحله جایگزین روش‌های سنتی کرده‌ایم و باید روش‌های توسعه این کار را تقویت کنیم. کاربران شروع به کار با فناوری می‌کنند و متوجه پیشرفت‌های عملکردی در فعالیت‌های روزمره خود و شرکت می‌شوند.

- اصلاح: (Modification) تشخیص دهید که مدل کسب و کار شما باید تغییر کند. برای شروع ارائه محصولات یا خدمات خود به صورت دیجیتال، فناوری را معرفی کنید. با معرفی محصولات یا خدمات اضافی، پیشنهاد دیجیتال خود را بیشتر توسعه دهید.

- تعریف مجدد: (Redefinition) اتوماسیون کامل / گردش کار دیجیتال با فناوری که امکان ایجاد وظایف جدید را فراهم می‌کند به دست آمده است. نشانگر اوج چگونگی تغییر و تحول فناورانه در تجربه کاربران است. در این حالت، از خود می‌پرسید که آیا ابزارهای فناوری به مدیران اجازه می‌دهند تا یک کار سنتی را به گونه‌ای تعریف کنند که بدون فناوری امکان‌پذیر نباشد و یک تجربه جدید ایجاد کنند.

قابلیت چهارم: هوش مصنوعی و علم داده

در حالی که هوش مصنوعی و علم داده بر ارائه فرصت‌های تکامل مستمر برای شرکت

شما متمرکز است که توسط علم داده پشتیبانی می‌شود و از (AI Artificial intelligence) به عنوان یک ابزار پشتیبانی می‌شود. با فناوری‌های AI که داده‌های کلیدی، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌کند، می‌توانید فرصت‌های جدیدی را برای کسب و کار خود کشف کنید که شاید قبلاً تصورش را هم نمی‌کردید. علاوه بر شناسایی روندهای بازار و تجزیه و تحلیل رفتار مشتری، AI می‌تواند پیش‌بینی‌هایی ایجاد کند، بنابراین مسیر کسب و کار و مشتریان خود را ببینید. از آنجایی که می‌توانید تقاضای مشتری را پیش‌بینی کنید و تصمیمات و شراکت‌های استراتژیک تجاری را بهتر اطلاع دهید.

مرحله عملی برای ادغام هوش مصنوعی و علم داده در شرکت شما:

- مجموعه داده‌های مورد نیاز شرکت خود را جمع‌آوری و آماده کنید.

- ایجاد مدل‌های داده و اطلاع‌رسانی به یادگیری ماشین.

- پلتفرم‌های هوش مصنوعی را ایجاد کنید که قادر به ارائه پیش‌بینی‌های تجاری دقیق باشد. چه زمانی تغییر شکل دیجیتالی به پایان می‌رسد؟

پاسخ کوتاه به این سوال این است که اینطور نیست. تعیین تاریخ پایان برای تحول دیجیتال شما اساساً مانند توقف کامل آن است. در حالی که ممکن است شما پایه‌های اساسی ایجاد یک کسب و کار دیجیتال را پشت سر گذاشته باشید، تحول دیجیتال خود با فرهنگ بهبود مستمر تعریف می‌شود.

برای دستیابی به دگرگونی دیجیتال واقعی، باید آماده سازگاری، تکامل و رشد باشید، زیرا تقاضاهای بازار تغییر می‌کند و داده‌ها فرصت‌های جدیدی را نشان می‌دهند. به یاد داشته باشید، زمانی که تصمیم می‌گیرید تحول دیجیتال را «متوقف» کنید، بقیه جهان و رقبای شما همچنان پاسخگو تر، مشتری محور تر و در نهایت رقابتی تر رشد می‌کنند. عقب نمانید و با توسعه قابلیت‌های کلیدی تان و هوش مصنوعی که بیش مبتنی بر داده‌ها را در مورد مسیر کسب و کار تان ارائه می‌کند، باید آماده باشید که به طور نامحدود به پیشبرد کسب و کار تان در آینده ادامه دهید.

گام بعدی را برای تحول دیجیتالی واقعی بردارید. رقابت ماندن فقط در مرحله یک تصمیم هوشمندانه نیست. از بسیاری جهات، این تنها تصمیم است. در دیجیتال، مادرک می‌کنیم که تحول دیجیتال فرآیندی است که نیاز به رهبری قاطع، برنامه‌ریزی استراتژیک و چشم‌اندازی روشن دارد.

از نزدیک با شرکت‌ها کار می‌کنیم تا سفرهای مشتریان‌شان را سازماندهی کنیم و قابلیت‌های دیجیتالی آنها را برای رقابت با بومی‌های دیجیتال توسعه دهیم و رهبری آنها را با چارچوب و ابزارهایی برای رشد مداوم تجهیز کنیم.

در نهایت شاید در ابتدا بسیاری از صاحبان کسب و کارها و مدیران شرکت‌ها با شنیدن اصطلاح تحول دیجیتال یا دیجیتالی شدن این ذهنیت را دارند که تنها قرار است از فناوری‌ها، نرم‌افزارها و فرآیندهای جدید که کارآمدتر از شیوه‌های قدیمی و سنتی هستند، در کسب و کار خود استفاده کنند و با به کارگیری تصادفی فناوری‌های نوظهور یکی می‌دانند اما واقعیت این است که دیجیتالی شدن راهکار جدید و نوآورانه است.

در هر حال تحول دیجیتال چیزی فراتر از استفاده از ابزارهای نوین است.

تحول دیجیتال بازسازی اساسی فرآیندهای کسب و کار است که برای افزایش کارایی و پیشینه‌سازی سود با استفاده بهینه از فناوری‌های قدیمی و نوین انجام می‌شود.

زمانی که شما تصمیم می‌گیرید کسب و کار تان را به سمت تحول دیجیتال هدایت کنید، حتماً به خاطر داشته باشید که قرار است بسیاری از تفکرات، فرآیندها، اقدامات، ارزش‌ها، اهداف و... را با استفاده از یک تفکر دیجیتال مناسب متحول کنید که این مهم در نهایت روی خروجی کار شرکت شما، هزینه‌ها، زمان و روابطی که با مشتریان خود دارید تاثیر مستقیم خواهد داشت. قطعاً در ارزیابی‌های بعدی شرکت‌های برتر سال یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اثرگذار دیجیتالی شدن شرکت‌ها و حرکت در این مسیر خواهد بود.

"Cooperation in a Fragmented World"

16-20 January 2023

دکتر سریع القلم مباحث اجلاس داووس ۲۰۲۳ را روایت کرد

گزارشی از آینده جهان

با توجه به ۲۵ ماهواره‌ای که برای اتصالات 5G خود در اختیار دارند خارج از اینترنت موجود جهانی عمل می‌کنند. دیجیتالی شدن جهان در حدی اهمیت پیدا کرده که بعضی معتقدند اهمیت ردیابی اطلاعات کمتر از تسلیحات در سر نوشت جنگ اوکراین نخواهد بود. در تحقق دیجیتالی شدن Digitalization، شرکت‌ها با شدت بیشتری از گذشته در حال تعامل، یادگیری و انجام پروژه‌های مشترک هستند

یک وزیر اسبق خزانه‌داری آمریکا در این رابطه گفت: اشتباه بزرگی است که دولت آمریکا با فکر امنیت ملی در صدد کاهش نرخ رشد اقتصادی کشور چین برآید. همکاری فناوری با چین به نفع کل جهان است. همینطور در داووس مطرح شد که اگر طی چند دهه گذشته به واسطه کارگران، کالاها و خدمات چینی به موجب جهانی شدن در اختیار همه قرار نگرفته بود، مصرف کنندگان در جهان امروز با تورم بسیار بالاتری روبرو بودند.

آمریکا از طریق Chip Act، محدودیت‌هایی را برای برخی تعاملات فناوری به ویژه در تولید تراشه برای شهروندان خود اعمال کرده است. از هر ۱۰ نفر رییس شرکت در آمریکا، سه نفر از کمبود نیروی کار در حوزه IT و مهندسی نرم افزار شکایت می‌کنند. در حالی که در دوره کرونا، بیکاری در آمریکا به ۱۴ درصد رسیده بود، هم اکنون به ۳٫۵ درصد کاهش پیدا کرده و تعداد کار از متقاضیان بیشتر شده است. آلمان، کانادا و آمریکا در مهندسی و پزشکی به شدت به نیروی کار نیازمند شده‌اند تا بتوانند در شرایط پس از کرونا به نرخ رشد اقتصادی

محمود سریع القلم، پژوهشگر حوزه توسعه، علوم سیاسی و تاریخ معاصر ایران در گزارشی خواندنی، مباحث تازه‌ترین اجلاس داووس را روایت کرده است. دکتر سریع القلم طی سال‌های اخیر همواره در این اجلاس شرکت داشته است و به خوبی با فضای آن آشنا است. افزون بر این، نگاه توسعه‌ای و نکته‌بین او همواره این امکان را فراهم آورده است تا از این زاویه، مسائل و رویدادها تجزیه و تحلیل شوند. از این منظر، گزارش پیش رو، نه تنها تصویری از اجلاس داووس سال جاری است که شمه‌ای از تحولات آتی جهان را ترسیم کرده است. این گزارش را می‌خوانید:

طی چهار روز از ۲۷ تا ۳۰ دی ماه ۱۴۰۱، اجلاس سالانه مجمع جهانی اقتصاد با ۳۷۲ میزگرد و سخنرانی تشکیل شد. گزارش زیر به مباحثی که پیرامون توسعه یافتگی در این اجلاس مطرح شدند می‌پردازد. شاید با اطمینان کامل می‌توان بیان کرد که در عموم چند صد میزگرد و سخنرانی، یک واژه هزاران بار تکرار شد: اهمیت اتصال و تعامل میان کشورها (Connectivity).

جهانی زدایی (Deglobalization) با توجه به انقلاب دیجیتالی، دیگر غیر قابل تصور و بازگشت ناپذیر است. در مقابل، طراحی‌های جدید برای جهانی تر شدن در راه است. تقسیم بندی کشورها از این به بعد به درصد دیجیتالی شدن جامعه و اقتصاد آنها ارتباط پیدا خواهد کرد. در این مسیر، چین، آمریکا، هند، آسیای شرقی، اروپا و کشورهای عربی خلیج فارس به ترتیب دیجیتالی ترین مناطق جهان هستند. بقیه جهان با سرعت به مراتب کمتری این مسیر را طی می‌کند.

حدود ۴۰ درصد ارتباطات در جهان، ارتباط میان Dataها است و ماشین‌ها با هم تعامل دارند. با عمومی شدن و تجاری شدن محاسبات کوانتومی، سرعت کار در پزشکی، مهندسی، کشاورزی و بازارهای مالی، به صورت غیر قابل تصویری تصاعدی خواهند بود. در آینده‌ای نه چندان دور، تبادل (Trade) دیجیتالی به مراتب وسیع تر از تبادل کالا خواهد شد. هوش مصنوعی جای بسیاری از کارهایی که پزشکان امروز انجام می‌دهند را خواهد گرفت. رابطه میان تولید کننده خودرو و مصرف کننده آن از حالت یک طرفه و خطی به رابطه دورانی و تعامل دائمی میان تولید کننده و مصرف کننده بر بسته‌بر (Cloud) انجام خواهد گرفت. این امکان وجود خواهد داشت که افراد با فناوری درون خودرو، بتوانند در جلسه شرکت کنند. احتمال دارد تمام کار بردهای تلفن هوشمند در عینک طراحی شود تا افراد مجبور به حمل گوشی نباشند. خودروهای کاملاً هوشمند برای تحویل کالا به زودی به بازار خواهند آمد (شرکت Qualcomm در آمریکا).

۲۰۰ ماهواره با دقت ۵۰ سانتی متر می‌توانند ۱۰ بار در روز از کل کره زمین عکسبرداری کنند. کیفیت عکسبرداری از طریق ماهواره نسبت به جلیک‌ها، خاک کشاورزی، حیات وحش و وضعیت آب، فقط در دو سال گذشته ۱۰ برابر شده است و این سطح از Data، زمینه کشف مشکلات زیست محیطی را فراهم کرده است. به عنوان مثال، از طریق این عکسبرداری‌های ماهواره‌ای، محققان متوجه شده‌اند که فقط در سال ۲۰۲۲، به اندازه مساحت کشور هلند در کره زمین جنگل زدایی شده است.

حدود ۲۵ درصد تبادلات اینترنتی کل جهان در اختیار شرکت Cloudflare است. تنها چینی‌ها

بر اساس پیش بینی صندوق بین المللی پول اقتصاد ایران در سال جدید میلادی ۹۱ میلیارد دلار بزرگ تر خواهد شد و برای نخستین بار به مرز یک هزار و ۷۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید

بالای ۳ درصد دست یابد. از این رو، جنبش گسترده‌ای در اروپا و آمریکا برای آموزش‌های جدید، تجدید مهارت و کسب مهارت‌های جدید (Reskilling & Upskilling) آغاز شده است.

این در حالی است که آسیا، مشکل نیروی کار ندارد و با بازگشایی و بازگشت چین به تولید و بازارهای جهانی، پیش بینی می‌شود جایگاه آسیا از تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی از ۳۵ درصد فعلی به ۴۵ درصد در سال ۲۰۲۷ افزایش یابد. هر چند نرخ تورم در دو ماه گذشته در سطح جهانی نسبت به اوایل ۲۰۲۲ کاهش یافته، ولی انتظار می‌رود با گسترش فعالیت‌های اقتصادی به خصوص در آسیا، جهان شاهد افزایش تورم ۲-۱ درصد در سال ۲۰۲۳ باشد.

گفته می‌شود سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاری به وفور یافت می‌شود، اما در شمال آمریکا، غرب اروپا و شرق آسیا به مراتب سهل‌تر قابل دسترسی است تا در کشورهای جهان سوم؛ به طوری که نرخ بهره بانک‌های غربی برای بسیاری از کشورهای جنوب تا ۷ برابر افزایش می‌یابد.

امنیت انرژی در جهان آینده

شاید نزدیک به یک سوم از میزگردهای داووس ۲۰۲۳ مربوط به موضوع انرژی، امنیت انرژی و انرژی‌های تجدیدپذیر بود. آلمانی‌ها در کمتر از یک سال، چندین ترینال LNG که معمولاً چندین سال طول می‌کشد را تکمیل کرده‌اند. آلمان تا سال ۲۰۳۰، چهار صد میلیارد یورو در انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری خواهد کرد به طوری که ۸۰ درصد برق مورد نیاز خود را از این طریق تولید خواهد کرد. به موجب قطع گاز روسیه به اروپا و فوریت تامین انرژی برای صنعت آلمان، نهاد سه سال آینده ۱۸۰ میلیارد یورو در انرژی‌های تجدیدپذیر سرمایه‌گذاری خواهد شد. دولت بایدن موفق شد با تصویب لایحه

کاهش تورم (Inflation Reduction Act) در کنگره آمریکا، ۳۶۰ میلیارد دلار به تخفیف‌های مالیاتی و سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر اختصاص دهد. تحول گسترده‌ای در جهان برای تولید باتری در حال شکل‌گیری است. چینی‌ها از ۱۰ سال پیش متوجه این موضوع شدند و هم‌اکنون در ۵۰ درصد از فلزات مورد نیاز تولید باتری سرمایه‌گذاری کرده و انحصار ایجاد کرده‌اند. جهان به شدت به کره جنوبی و چین در صنعت باتری وابسته است. در عین حال با مشخص شدن سقف ۲۰۳۵ برای کربن زدایی (Decarbonization) در خودروهایی اروپا، چینی‌ها از چند سال پیش سرمایه‌گذاری گسترده‌ای را در معیارستان برای تولید باتری شروع کرده‌اند تا بازار اروپا را طی دهه آینده در دست گیرند. با گسترده‌گی مصرف باتری در خودروها و کامیون‌ها، تقاضای قابل توجهی بر استخراج فلزات مورد نیاز در آفریقا و استرالیا شروع خواهد شد و هر دو منطقه طرح‌های وسیعی را با شرکت‌های به خصوص چینی و اروپایی استخراج معادن آغاز کرده‌اند.

سرمایه‌گذاری در انرژی خورشیدی به طور وسیعی در جهان در حال گسترش است و پیش بینی می‌شود برخلاف گذشته که سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر بسیار بالا بود، به تدریج کاهش یابد، به طوری که اگر چه در گذشته چندین دور، هزینه یک کیلو گرم پانل خورشیدی تا ۱۰ دلار بود، هم‌اکنون به زیر ۱۰ دلار رسیده است. سرمایه‌گذاری در انرژی هسته‌ای و هیدروژن نیز در آسیا، اروپا و شمال آمریکا به صورت تصاعدی در حال افزایش است.

غربی‌ها سال ۲۰۵۰ و چینی‌ها ۲۰۶۰ را زمان تحقق کربن زدایی تعیین کرده‌اند. در این چارچوب، قرار است یک تریلیون درخت در جهان کاشته شود که ۶۵ میلیارد آن در چین خواهد بود، زیرا ۳۰ درصد اکسید کربن در اتمسفر را چین، ۱۱ درصد آمریکا، و ۷ درصد اروپا تولید می‌کنند. قاره آفریقا در مجموع تنها ۳ درصد اکسید کربن کره زمین را تولید می‌کند، ولی با توجه به افزایش جمعیت آن از ۱٫۳ میلیارد نفر فعلی به ۲ میلیارد نفر تا سال ۲۰۵۰، پیش بینی می‌شود این درصد به شدت رشد کند. پیش بینی می‌شود جمعیت نیجریه تا ۳۰ سال آینده به بالای ۵۰۰ میلیون نفر برسد. از این رو، آمریکا ۱۰ میلیارد دلار برای انتقال از مصرف ذغال سنگ به انرژی‌های تجدیدپذیر و گاز طبیعی در اختیار کشورهای آفریقایی قرار خواهد داد.

حفظ صلح و تعامل رقابتی

بازگشت چین به بازار و کالا در جهان، موتور رشد اقتصادی در ۲۰۲۳ و بعد از آن خواهد بود. یکی از دقیق‌ترین سخنرانی‌های داووس ۲۰۲۳ به «لیو هی» (Liu He) معاون نخست وزیر چین بر می‌گردد. او با صراحت در واژه‌ها، مفاهیم و سیاست‌گذاری‌های پیش روی دولت و حاکمیت چین را بیان کرد. او سه بار بر اهمیت حفظ صلح جهانی تاکید کرد و رقابت را مبنای تعاملات جهانی دانست. او بازار را مبنای توسعه دانسته و هدف میان مدت حاکمیت چین را رفاه مشترک و عمومی (Common Prosperity) قلمداد کرد و گفت: تأثیرات ملی تولید نشود، رفاه عمومی تحقق پیدا نمی‌کند. او بر افزایش مصرف داخلی، سرمایه‌گذاری سبز برای انرژی‌های تجدیدپذیر (Green Financing)، مالکیت بخش خصوصی، دست باز بخش خصوصی برای فعالیت اقتصادی، مدل‌های پیشرفته Business، نوآوری داخلی و تعامل با خارجی‌ها، ثبات مالی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه مردم، اهمیت ویژه به مسکن و مستغلات که ۴۰ درصد وام بانکی را به خود اختصاص داده و همین‌طور مدرنیزه کردن و دیجیتالی کردن اقتصاد کشور و در نهایت ایجاد فضای مستعد برای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (Foreign Direct Investment) تاکید کرد.

۳ کشوری که در داووس درخشیدند

در کنار سخنران بسیار شمرده هیران آلمان و چین، سه کشور در داووس ۲۰۲۳ بسیار درخشیدند: هند، عربستان و امارات. روحیه مثبت در میان هندی‌ها برای رشد و توسعه و صف ناپذیر است و تمام سخنرانان هندی آن را مدیون تشخیص و برنامه‌ریزی و مدیریت دولت می‌دانند. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی FDI در هند طی چند سال گذشته دو برابر شده است. در صنعت تراشه، هندی‌ها سرمایه‌گذاری عظیمی را با حمایت تلویحی آمریکا برای شکستن انحصار چین آغاز کرده‌اند. دولت هند به ۸۰۰ میلیون نفر غذای رایگان می‌دهد. هندی‌های مشغول به کار در خارج از کشور

حدود ۱۰۰ میلیارد دلار به هند می فرستند (Remittances).

تحرك بسیاری از نسل جوان برای پیوستن به نیروی کار آغاز شده و دولت هند برای تحصیل، آموزش و بهداشت ۳۲۰ میلیون هندی بین سنین ۱۶ تا ۶ سال برنامه ریزی های گسترده ای انجام داده است. هندی های آتی به اقتصاد سوم جهان ارتقا یافته و ژاپن را پشت سر خواهد گذاشت. انسجام فکری و سیاستگذاری در میان نخبگان (Elite) هندی تحسین آمیز است و دولت به طور همه جانبه ای از رشد و ثروت مند شدن بخش خصوصی با سیاستگذاری های مناسب حمایت می کند. دولت هند همه شرکت ها را موظف کرده تا ۲ درصد از درآمد خود را صرف مسوولیت های اجتماعی و رشد عمومی کنند.

برای شهر و ندان ایجاد خواهد شد. بسیاری از شرکت ها به این نتیجه رسیده اند که با چهار روز کار، بهره وری کارمندان به مراتب افزایش پیدامی کند. با دنیای جدید دیجیتال که اولین مظهر تبلور آن در بهداشت و تغذیه خواهد بود، امید به زندگی در غرب به حدود ۱۲۰ سال و در کشورهای نوظهور اقتصادی به حدود ۱۰۰ سال خواهد رسید.

در این رابطه مارتین ولف، اقتصاددان Financial Times اظهار داشت که وقتی حوزه سیاست مسیر اشتباهی برود، رشد اقتصادی و توزیع صحیح منابع تحقق پیدامی کند. او در جلسه ای در تبیین بحث اصلی کتاب خود تحت عنوان بحران سرمایه داری دموکراتیک (Crisis of Democratic Capitalism)، اظهار داشت که غرب در جلوگیری از انحصار ثروت و کنترل سیاست توسط ثروتمندان باید اقدامات جدی انجام دهد و نمی تواند با این در جه از اختلاف طبقاتی پیش برود زیرا این باعث خواهد شد تا نظریه «حامی» (Protector) افلاطونی تحقق یابد و سیاستمداران دست راستی قشری (Demagogic) در غرب به قدرت برسند. هر چند غرب آنقدر ثروتمند است که گردش زندگی در آن صورت می پذیرد ولی فاصله ها به تدریج قابل تحمل نخواهند بود.

علاوه بر این، مدیران اظهار داشتند که دولت ها به تنهایی نمی توانند مسائل کشورشان را حل کنند و مشارکت با داخل و خارج (Partnership) فرمول تجربه شده جهانی است. یکی از مشکلات فزاینده در جهان، گسترش اطلاعات غلط (Misinformation) است و صرفاً با همکاری کشورها و تفاهم میان آنان این مشکل قابل حل است. بدون دسترسی به اطلاعات و آگاهی از دیگران، در رقابت های هوش مصنوعی، کشورها به جای نخواستند سیدزیرا هر که Database بیشتری داشته باشد، هم از فناوری بهتری استفاده می کند و هم به عمق مسائل بهتری می برد (Big Data Leadsto Big insights).

شاقول سنجش ظرفیت حکمرانی

ظرفیت حکمرانی دولت ها با این شاقول سنجیده می شود که چگونه با شوک های اقتصادی و سیاسی برخورد می کنند و چقدر در پیش بینی آنها توانایی و مهارت دارند. یک مقام از سازمان ملل اشاره داشت که در کشورهای آمریکای مرکزی، آنقدر افراد دولتی به فکر حفظ سمت و مقام خود فکر و تلاش می کنند و مافیای اقتصادی و سیاسی درست کرده اند که هر چه افراد با استعداد و با مهارت (The Talented) هستند از سیستم دولتی و تصمیم سازی دور می مانند و دولتی هادر مدار های انحصار و فساد مالی خود، کشورهای آمریکای مرکزی را در فقر و جمود حفظ کرده اند.

چندین سخنران به موفقیت تیم فوتبال مراکش در جام جهانی اشاره کردند که به همت دولت این کشور با برنامه ریزی از سال ۲۰۱۰ و با مشارکت فوتبالیست های مراکشی مقیم خارج، تیمی توانمند با استفاده از تجربیات جهانی و مربی مراکشی و نزدیک به ۱۲ سال سرمایه گذاری به چنین جایگاهی رسید. دولتی که برای آینده خود با مشارکت داخلی و خارجی سرمایه گذاری نکند، با چالش های جدی زیست محیطی، اشتغال، فناوری، ارایه خدمات عمومی و در نهایت امنیت اجتماعی و ملی

عربستان در انرژی های تجدید پذیر به خصوص خورشیدی و هیدروژنی، ۴۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری کرده و در پروژه های ۱۴ کشور نیز سهم مهمی دارد. عربستان و امارات با صدها پروژه مشترک با آمریکا، اروپا، چین و کره جنوبی در حال مدرنیزه کردن، دیجیتالی کردن، صرفه جویی در مصرف انرژی و طرح های تولیدی اشتغال زادر مسیر تحولات عظیم اقتصادی، ثروت یابی و کسب رضایت شهر و ندان خود هستند عموم مدیران و سیاستمداران کشورهای در حال توسعه در داووس تاکید داشتند که بدون مشارکت مالی، فن آوری و دانشی نمی توان وضعیت کشور را بهبود بخشید. دیجیتالی شدن جهان باعث شده که دولت ها دیگر نتوانند نا کارآمدی خود را مخفی کنند. بی توجهی به بهره وری و نیاز های عامه در نهایت به بی ثباتی های اجتماعی منجر می شود. ثبات در سیاستگذاری و دولت های همکار با بخش خصوصی، به روشی جهان شمول تبدیل شده است. اگر کشورها ساختار دیجیتالی خود را سازند، نه چندان دور از صحنه رقابت و بهره وری در جهان عقب خواهند ماند (Digital Infrastructure).

افزایش امید به زندگی اروپاییان به ۱۲۰ سال!

هر چند اتوماسیون به تعطیلی برخی از مشاغل خواهد انجامید، اما با کسب مهارت های جدید در جهان دیجیتال، شغل های جدیدی

راهکارهایی برای تجارت ...

است، بازی را تغییر داده و به مصرف کنندگان اجازه می دهد محصولات را از قبل امتحان کرده و ظاهر آنها را تجسم کنند. همراه با مکالمات آنی با پرسنل خدمات مشتری از طریق گفت و گو، چنین تکنیک هایی تا حد زیادی به کاهش نرخ بازگشت کمک می کنند.

این ابزارها به زودی رایج می شوند و عدم پذیرش قابلیت های آنها باعث می شود برند شما از قافله عقب بماند. هر چه تجربه خرید شما جذاب تر باشد، احتمال اینکه بازدید کنندگان به مشتری و نهایتاً مشتری وفادار شما تبدیل شوند، بیشتر است.

ما در شرایطی هستیم که به دست آوردن مشتریان جدید تا پیش از این هرگز چنین دشوار تر و گران تر نبوده است.

بر اساس نظرسنجی فیس بوک، ۸۱ درصد از افراد مورد بررسی گفته اند به طور منظم از فیس بوک و اینستاگرام برای تحقیق در مورد محصولات استفاده می کنند. علاوه بر این، تقریباً دو سوم مصرف کنندگان می گویند اگر بتوانند به طور کامل در یک پلتفرم اجتماعی خرید کنند، احتمال بیشتری برای خرید محصولات از یک برند خواهند داشت.

مزیت تجارت اجتماعی این است که دیگر نیازی به بیرون فرستادن مشتری از محیط نرم افزار خود برای خرید نیست.

اگر می خواهید در تجارت اجتماعی سرمایه گذاری کنید، باید با آنچه مشتریان از برند شما می خواهند، هماهنگ باشید. سطوح بالای ثبات اجتماعی برای تقویت اعتماد مصرف کننده و تمایل به خرید از برند شما ضروری است؛ به این معنی که در تعامل با مشتریان خود در بیشتر پلتفرم ها فعال باشید. پاسخ به نظرات، درخواست بازخورد در مورد محصولات جدید و شناسایی مشکلات در تجربه خرید، همگی راهبردهایی برای پرورش دنبال کنندگان شما در مسیر خرید هستند. /منبع CNN

حذف کامل روسیه از داووس

در داووس ۲۰۲۳ جلسات اندکی پیرامون مسائل ژئوپولیتیک بر گزار شد، اما حذف کامل روسیه در مباحث و میز گرد ها مشهود بود. در اجلاس امسال، نه نویسندگان نه سیاستمداران و نه کار آفرینان روسی هیچ کدام به داووس دعوت نشده بودند. تصویر بسیار منفی از سیاست ها، نیات و عملکرد روسیه در میز گرد ها موج می زد. «فضای حمایتی از اوکراین» در مباحث و سخنرانی ها، حضور قابل توجهی داشت. این فضا، توانایی و قدرت نرم غرب را در به حاشیه راندن و تضعیف روسیه به نمایش می گذارد.

اروپایی ها حفظ اوکراین و حمایت های همه جانبه خود را با اعتقاد راسخ بیان کردند. کشورهای کوچک تر اروپای شرقی و مرکزی به مراتب ضد روسی تر از کشورهای غرب اروپا خود را نشان می دادند و پرسش های فراوانی را مطرح می کردند: آینده روابط اروپا و روسیه چیست؟ چگونه می توان تحریم های ثانویه علیه مسکو تنظیم کرد؟ به چه صورت می توان همکاری کشورهای آمریکای لاتین و آسیا را روسیه محدود کرد؟ آیا اروپایی ها باید خودشان را به یک جنگ فرسایشی عادت دهند؟ تا چه میزان اروپایی ها باید برای تقویت بنیه نظامی خود سرمایه گذاری کنند؟

یک مقام نظامی اروپایی اظهار داشت که اعضای ناتو به شدت از طرف آمریکایی ها تحت فشار هستند تا توانمندی های نظامی خود را به صورت تصاعدی افزایش دهند. او همچنین به یک نکته مهم سیاسی و چه بسا علمی - حقوقی اشاره کرد: فعال کردن ماده پنج اساسنامه ناتو منوط به یک تصمیم سیاسی است و نه ضرورتاً شرایط نظامی. عموم افرا به کشانده شدن جنگ اوکراین به ابعاد هسته ای بسیار نگران بودند.

اما فارغ از این فضای حمایتی و مثبت روانی نسبت به اوکراین، واقعیت این است که بازسازی به خصوص ساختار عمرانی اوکراین حدود یک تریلیون دلار هزینه دارد و این در صورتی است که تهاجم پیش بینی شده بهار آینده روسیه تحقق نپذیرد. آمریکا و اروپا تا به حال حدود ۱۰۰ میلیارد دلار هزینه کرده و قرار است طی دو سال آینده هزینه کنند. اوکراین به مهم ترین موضوع ژئوپولیتیک جهانی تبدیل شده و نگرانی ها و بی ثباتی های فراوانی را به وجود آورده است ضمن اینکه چهره روسیه در اروپا برای دراز مدت تخریب شده است. دو پرسش کانونی در این میان در مباحث داووس قابل شناسایی بود: آینده مردم اوکراین چیست؟ با این سطح از تحریم و انزوا، آینده روسیه و حاکمیت فعلی آن چه خواهد بود؟

حضور پررنگ کار آفرینان آسیایی و آفریقایی

در داووس ۲۰۲۳ نسبت به گذشته، کار آفرینان و سیاستمداران آفریقایی و آسیایی حضور پررنگ تری داشتند. در سال ۲۰۲۰، ۸۳ درصد جمعیت جهان در آسیا و آفریقا خواهد بود و رشد آنها محرکه ای برای کل جهان محسوب می شود. تفاهم آمریکا و چین نیز در مباحث داووس برای کاهش تنش و همکاری قابل مشاهده بود.

با توجه به اینکه ۲۶ درصد مردم جهان به آب آشامیدنی سالم دسترسی ندارند و ۳۲۰ میلیون نفر به کمک های فوری بشر دوستانه نیاز مندند، در کل، تاکید اصلی داووس بر فناوری های جدید برای حل این گونه مشکلات انسانی و زیست محیطی بود. به موازات جنگ اوکراین، امید به فعالیت های تصاعدی اقتصادی در سال ۲۰۲۳، گسترش شبکه سازی های دیجیتال، افزایش اهمیت «تشخیص» دولت ها در تنظیم اولویت ها و هدایت برنامه ریزی ها به طور احتیاط آمیزی اجلاس را به پایان رساند. اما شوقی که چینی ها، هندی ها، عربستانی ها و اماراتی ها نسبت به آینده نشان می دادند، از همه بیشتر بود. به نظر می رسد دلیل این شوق، ظرفیت هر ۴ کشور در تولید ثروت است. آشنایی با موضوعات جهانی، مهارت های تحلیلی و تسلط به زبان انگلیسی کار آفرینان و سیاستمداران این کشورها تحسین آمیز بود. آنچه در بیان و زبان بدن آنها مشهود بود اعتماد به نفس و حس تعلق به کشورشان بود که به صورت جمعی برای آینده آن تلاش می کند/تعادل.

خیز عربستان برای اقتصاد بدون نفت

۲۰۲۰ مهم ترین شرکای صادراتی عربستان امارات متحده عربی با سهم ۴/۸ درصد، چین با ۴/۴۱ درصد، هند با ۱/۶۷ درصد، سنگاپور با ۱/۵۵ درصد و بحرین با ۱ درصد هستند. پنج شریک اول وارداتی عربستان نیز شامل چین با سهمی بالغ بر ۲۰/۱۹ درصد، ایالات متحده با ۱۰/۷۴ درصد، امارات متحده عربی با ۶/۴۸ درصد، آلمان با ۵/۱۹ درصد و هند با ۴/۸۵ درصد است.

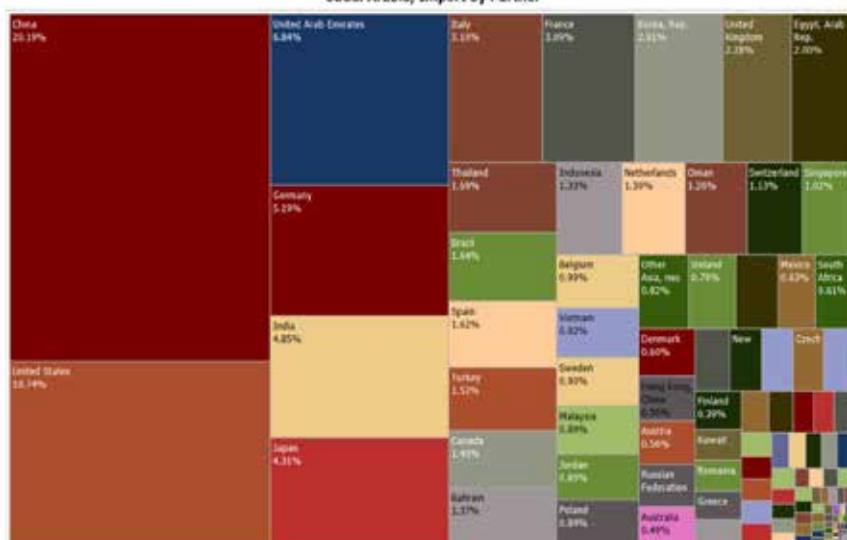
در حوزه تجارت خدمات عربستان سعودی واردکننده خدمات با کسری میانگین ۶۱ میلیارد دلار در سال طی سال های ۲۰۱۵-۲۰۱۹ است که در سال ۲۰۱۵ به نقطه اوج و به ۷۳/۶ میلیارد دلار رسیده است. با این حال، صادرات خدمات به طور قابل توجهی در مدت مشابه افزایش یافت و از ۱۴/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ به ۲۴/۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ رسید. عربستان کشوری کلیدی در گردشگری مذهبی است و میلیون ها نفر سالانه به این کشور برای ادای حج سفر می کنند. در بخش واردات، خدمات مرتبط با دولت تقریباً یک سوم واردات خدمات را تشکیل می دهند و پس از آن حمل و نقل (۲۲/۵ درصد در سال ۲۰۱۹) و مسافرت (۱۹/۲ درصد در سال ۲۰۱۹) هستند.

ساختار نهادی دیپلماسی اقتصادی

عربستان در راستای تحقق چشم انداز ۲۰۳۰ تغییراتی در ساختار نهادی دیپلماسی اقتصادی خود ایجاد کرده است. در این راستا ساختار جدید پایش جذب سرمایه خارجی ایجاد شده است. افزون بر این تغییر ساختار وزارت نیرو، صنعت و منابع معدنی به وزارت نیرو و وزارت صنعت و منابع معدنی تبدیل سازمان سرمایه گذاری عمومی عربستان سعودی به وزارت سرمایه گذاری و ایجاد اداره کل حفاظت از مالکیت معنوی را می توان به عنوان نمونه های دیگر ذکر کرد. اشاره شد که در سال های اخیر تغییرات قابل توجهی در چارچوب نهادی تدوین و اجرای سیاست تجاری عربستان سعودی رخ داد. در این راستا اداره تجارت خارجی (GAFT) در ژانویه ۲۰۱۹ به عنوان یک نهاد عمومی جداگانه تاسیس شد تا کلیه مسوولیت های مربوط به تجارت

مهمترین شرکای وارداتی عربستان سعودی در سال ۲۰۲۰

Saudi Arabia, Import by Partner

Source: WITS World Bank <http://wits.worldbank.org>

مرکز پژوهش های اتاق ایران در گزارشی ابعاد مختلف دیپلماسی اقتصادی عربستان را زیر ذره بین برده است. از آنجا که دیپلماسی اقتصادی عربستان در پیامد طراحی و اجرای چشم انداز ۲۰۳۰ در مسیر دگرگونی قرار دارد، ارتقای موقعیت عربستان به عنوان هاب جهانی تجارت و سرمایه گذاری و کشوری برخوردار از موقعیت برتر در جهان اسلام به اهداف کلیدی دیپلماسی اقتصادی بدل شده اند. افزون بر این سند جدید توسعه صنعتی این کشور که بر پایه کاهش نقش نفت در اقتصاد این کشور و همراهی به انقلاب چهارم صنعتی طراحی شده است نیز در شکل دهی به دیپلماسی اقتصادی نقش آفرین است. در راستای تحقق چشم انداز ۲۰۳۰، ساختار نهادی دیپلماسی اقتصادی عربستان در سال های اخیر در راستای تمرکزگرایی و افزایش اختیارات نهاد های بوروکراتیک متحول شده است. شورای همکاری خلیج فارس همچنان در قانون دیپلماسی اقتصادی عربستان قرار دارد و این کشور از مسیر شورای همکاری مذاکرات آزادسازی تجاری را به پیش می برد. در حوزه سرمایه گذاری عربستان کوشیده تا اصلاحات بنیادینی در راستای جذب سرمایه خارجی صورت دهد. از دیگر سو تلاش می کند تا مازاد درآمدهای نفتی را در بخش های جذاب و آینده دار زنجیره های ارزش سرمایه گذاری کند. از نگاه این گزارش، شناخت دیپلماسی اقتصادی عربستان به عنوان مهم ترین رقیب ایران و کشوری که ممکن است در صورت فرجام یافتن مذاکرات ایران با آن، به بازاری مهم در محیط همسایگی بدل شود، ضرورت دارد.

روابط تجاری عربستان

بر مبنای آمارهای ارائه شده از سوی بانک جهانی در حوزه تجارت کالایی، در سال

صادرات عربستان، ۲- تقویت تولیدات داخلی از طریق سیاست‌های تجاری متناسب، ۳- توسعه قابلیت شرکت‌ها برای تجارت خارجی. تشکیل سازمان توسعه صادرات عربستان به عنوان یک نهاد مستقل ملی یکی دیگر از تحولات مهم در ساختار نهادی دیپلماسی اقتصادی این کشور است. این نهاد از سه طریق به تنوع بخشی به صادرات عربستان کمک می‌کند:

۱- کمک به افزایش آمادگی صادراتی شرکت‌های کوچک و متوسط، ۲- ایجاد فرصت برای کسب و کارهایی که آمادگی صادرات کالا یا خدمات دارند، ۳- افزایش کارآمدی اکوسیستم تجاری و تسهیل دسترسی به بازارهای بین‌المللی.

دیپلماسی اقتصادی عربستان: توسعه و تسهیل تجارت

عربستان در راستای پیشبرد دیپلماسی اقتصادی خود در سال‌های اخیر کوشیده تا ساختارهای سخت و نرم تسهیل کننده تجارت خارجی را توسعه بخشد. این کشور در حوزه رویه‌های گمرکی در سال‌های اخیر اصلاحات مهمی را صورت داده است، به گونه‌ای که جایگاه آن در شاخص تجارت فرامرزی به عنوان یکی از شاخص‌های کلیدی گزارش فضای کسب و کار بانک جهانی از رتبه ۱۵۰ در سال ۲۰۱۶ به رتبه ۸۶ در سال ۲۰۲۰ ارتقا یافته است.

در این دوره به ویژه زمان و هزینه واردات به عربستان سعودی و صادرات از این کشور نسبت به میانگین منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا کمتر شده است که تحولی قابل توجه نسبت به گذشته در رویه‌های گمرکی عربستان محسوب می‌شود. در سطح کلان از زمان اجرایی شدن اتحادیه گمرکی شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۰۳ رویه‌های گمرکی میان کشورهای عضو شورای همکاری از جمله عربستان سعودی یکسان بوده است. البته هر کشوری ممکن است فهرست خود را از محصولات ممنوعه و محدودیت‌های وارداتی تعیین کند، اما اعضای اتحادیه یک لیست مشترک از محصولات ممنوعه یا محدودیت‌های وارداتی اند. به لحاظ اعمال تعرفه‌ها بر واردات، عربستان به عنوان عضو سازمان تجارت جهانی و عضوی از موافقتنامه تجارت آزاد کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در قالب قواعد این نهادان رخ‌های تعرفه را اعمال می‌کند.

یکی دیگر از اقداماتی که در سال‌های اخیر و در راستای توسعه اقتصاد غیر نفتی در دیپلماسی اقتصادی عربستان مورد توجه قرار گرفته است ارائه مشوق‌ها و حمایت‌های صادراتی است. در این راستا بانک صادرات و واردات عربستان (EXIM) توسط شورای وزیران در سال ۲۰۱۹ ایجاد شد و در سال ۲۰۲۰ با سرمایه ۳۰ میلیارد ریال سعودی برای تقویت صادرات و حمایت از پروژه‌های صنعتی و معدنی عملیاتی شد. در فوریه ۲۰۲۰ هیات وزیران آیین‌نامه EXIM بانک را تصویب کرد. در قالب این آیین‌نامه اهداف بانک به صورت ذیل دسته‌بندی شده‌اند:

۱- توسعه صادرات عربستان سعودی همراه با تنوع و رقابت پذیری آنها، ۲- تامین مالی صادرات ارائه ضمانت‌های صادراتی ارائه خدمات بیمه اعتباری بر مبنای نرخ‌های تجاری، ۳- افزایش اعتماد به صادرات عربستان سعودی، حمایت از نفوذ آنها به بازارهای جدید و

خارجی را که پیش از این توسط وزارت بازرگانی انجام می‌شد بر عهده بگیرد. این نهاد در حال حاضر مسوول تمام امور مربوط به سیاست تجاری، از جمله مذاکره در مورد توافقنامه‌های تجاری بین‌المللی، اطمینان از پایبندی عربستان سعودی به تعهدات خود در سازمان تجارت جهانی و نمایندگی پادشاهی در سازمان تجارت جهانی و سایر سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی است. در تدوین سیاست تجاری، نهاد تجارت خارجی با وزارتخانه‌ها و آژانس‌های مربوطه هماهنگ می‌شود. هیات مدیره GAFI به ریاست وزیر بازرگانی و شامل نمایندگان از وزارت امور خارجه، وزارت سرمایه گذاری، وزارت حمل و نقل، وزارت دارایی، وزارت محیط زیست آب و کشاورزی، وزارت نیرو، وزارت صنعت و منابع معدنی وزارت اقتصاد و برنامه ریزی و سازمان غذا و داروی عربستان است. GAFI تیم مذاکره کننده سعودی را در مذاکرات تجارت خارجی، از جمله موضوعات مرتبط با سازمان تجارت جهانی، رهبری می‌کند.

این تیم متشکل از روسای تیم‌های مذاکره کننده فنی در حوزه‌های کالا، خدمات، سرمایه گذاری، قواعد مبادا، تجارت الکترونیک، مقررات عمومی، حقوق مالکیت معنوی و خرید دولتی است. نهاد تازه تاسیس اداره کل تجارت خارجی در حال بررسی و تدوین سیاست‌های جدید در حوزه تجارت خارجی است و در این راستا با بخش خصوصی ارتباطی تنگاتنگ دارد.

اداره تجارت خارجی در راستای چشم‌انداز ۲۰۳۰، در تلاش است تا تجارت خارجی عربستان سعودی را در جهت تسهیل دسترسی صادرکنندگان به بازارهای خارجی سوق دهد. گشودن بازارهای جدید برای محصولات ملی، توسعه قابلیت‌ها در تجارت خارجی با همکاری بخش‌های دولتی و خصوصی و به حداکثر رساندن نقش بخش خصوصی به عنوان یک شریک اساسی در جهت تقویت این مشارکت و توسعه قابلیت‌ها در دستور کار این نهاد قرار دارد. در این راستا سه هدف استراتژیک برای سیاست تجاری عربستان تعریف شده است: ۱- گشودن بازارهای جدید به روی

سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در عربستان رو به کاهش بوده است. افزایش سرمایه‌گذاری خصوصی، چه خارجی و چه داخلی، یکی از بخش‌های کلیدی استراتژی کلان عربستان سعودی برای تنوع بخشی به اقتصاد، ایجاد اشتغال و دستیابی به توسعه پایدار است. یکی از اهداف کلیدی چشم‌انداز ۲۰۳۰ افزایش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشور از ۳/۸ درصد تولید ناخالص داخلی در ۲۰۲۱ به ۵/۷ درصد در ۲۰۳۰ است. از این رو دولت فعالانه به دنبال جذب پروژه‌های سرمایه‌گذاری است که موجب توسعه بخش‌های غیرنفتی انتقال فناوری و تخصص خارجی، ایجاد مشاغل جدید و افزایش صادرات می‌شود. چندین بخش از جمله حمل و نقل و لجستیک، فناوری اطلاعات و ارتباطات، بهداشت و بیوتکنولوژی آموزش گردشگری، سرگرمی، صنعت و معدن به عنوان حوزه‌های اولویت‌دار برای سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی تعیین شده است.

از همین رو طی سال‌های گذشته در قالب بخشی از برنامه اصلاحات گسترده‌تر، عربستان سعودی بخش‌های جدیدی را به روی سرمایه‌گذاری خارجی گشود. اعمال تغییرات قانونی و نهادی برای بهبود فضای کسب و کار و تسهیل سرمایه‌گذاری از جمله ساده‌سازی رویه‌های صدور مجوز ارائه خدمات و کمک به سرمایه‌گذاران و مذاکرات معاهدات سرمایه‌گذاری دو جانبه را دنبال کرده است. علاوه بر این، در سال ۲۰۱۹، عربستان سعودی مجموعه‌ای از اصول راهنما برای سیاست‌گذاری سرمایه‌گذاری، از جمله عدم تبعیض، حمایت از سرمایه‌گذاری، پایداری سرمایه‌گذاری، افزایش شفافیت در ارائه مشوق‌ها، سهولت ورود و فعالیت کارکنان شرکت‌های سرمایه‌گذار و انتقال دانش و فناوری را به تصویب رساند.

عربستان همچنین در راستای تسهیل فرآیند جذب سرمایه خارجی در رژیم سرمایه‌گذاری خود تغییراتی ایجاد کرده است. بر اساس قانون سرمایه‌گذاری خارجی این کشور، سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند به عنوان سهامدار در شرکتی که متعلق به یک تبعه عربستانی است سرمایه‌گذاری کند یا یک شرکت ۱۰۰ درصد با مالکیت خارجی (غیر از حوزه‌های محدودی که مستثنی شده‌اند) تاسیس کند. در هر دو مورد، سرمایه‌گذار خارجی بالقوه باید مجوز سرمایه‌گذاری را از وزارت سرمایه‌گذاری خارجی دریافت کند. رویه‌های صدور مجوز برای سرمایه‌گذاری‌های خارجی در سال‌های اخیر ساده و تسریع شده است. مجوزهای ضروری به دو سند کاهش یافته و ظرف ۳ ساعت صادر می‌شوند. پیش از این صدور چنین مجوزهایی حداقل ۲۰ ساعت به طول می‌انجامید. شیوه‌ای جدید برای تمدید فوری مجوزها راه‌اندازی شده و اعتبار مجوزها از یک سال به پنج سال افزایش یافته است.

سرمایه‌گذاران خارجی ملزم به پیروی از سیاست موسوم به سعودی سازی نیروی کار هستند.

کاهش ریسک عدم پرداخت، ۴- تسهیلات اعتبار صادراتی.

یکی دیگر از اقدامات دیپلماسی اقتصادی عربستان در راستای توسعه تجارت این کشور با جهان خارج، برنامه صادرات عربستان سعودی (SEP) است که هدف آن تنوع بخشیدن به صادرات غیرنفتی از طریق تامین مالی برای صادرکنندگان یا واردکنندگان سعودی کالاهای غیرنفتی است. برنامه صادرات عربستان سعودی معاملات تجاری را از طریق بانک‌های داخلی و خارجی تسهیل می‌کند و ارزیابی و طبقه‌بندی خود را از ریسک سیاسی و تجاری بازارها ارائه می‌دهد. تامین مالی ارائه شده توسط برنامه صادرات سعودی شامل امور مالی و خدمات بیمه اعتباری است. برنامه صادرات عربستان ممکن است تا ۱۰۰ درصد ارزش معامله را تسهیلات مالی ارائه کند. حداکثر دوره بازپرداخت تسهیلات برای کالاهای مصرفی و مواد اولیه دو سال برای کالاهای مصرفی بادوام و نیمه سرمایه‌ای هفت سال و برای کالاهای سرمایه‌ای و بادوام یا سایر طرح‌های بلندمدت ۱۵ سال است. علاوه بر برنامه صادرات عربستان، شرکت اسلامی برای بیمه سرمایه‌گذاری و اعتبار صادراتی (ICIEC) خدمات بیمه اعتبار صادراتی را به کشورهای عضو از جمله عربستان ارائه می‌دهد.

سرمایه‌گذاری خارجی و دیپلماسی اقتصادی

در حوزه جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نیز عربستان در سال‌های اخیر تحولات مهمی به خود دیده است. یکی از اهداف کلیدی چشم‌انداز ۲۰۳۰ ترویج و تسهیل سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش سهم آن در تولید ناخالص داخلی از ۳/۸ درصد در ۲۰۲۱ به ۵/۷ درصد در ۲۰۳۰ است. میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به طور متوسط ۵/۱ میلیارد دلار در سال طی سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۵ بوده است. این رقم طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ سالانه ۱۸/۲ میلیارد دلار بوده است. مجموع سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در عربستان تا سال ۲۰۱۹ به ۲۳۶ میلیارد دلار رسید. در

جدول ۱- روند تحول در تجارت خدمات عربستان طی سال های ۲۰۱۹-۲۰۱۵

(USD billion, %)

	2015	2016 ^a	2017 ^a	2018 ^a	2019 ^b
Trade balance (USD billion)	-73.6	-53.0	-60.4	-63.4	-54.4
Exports (USD billion)	14.5	17.3	18.1	20.5	24.2
	(% of total exports)				
Transport	19.7	25.4	23.7	22.0	19.6
Passenger	7.3	13.6	16.3	15.5	14.1
Freight	6.3	5.6	4.5	4.0	2.7
Other	6.2	6.3	2.9	2.4	2.7
Travel	70.0	64.3	66.5	67.2	67.8
Construction	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Insurance and pension services	2.1	1.3	0.3	0.4	0.3
Financial services	1.7	3.3	3.7	1.5	2.5
Telecommunications	1.7	1.6	1.9	5.6	6.5
Other business services	0.1	0.1	0.1	0.1	0.4
Government goods and services	4.6	4.0	3.8	3.3	2.9
Imports (USD billion)	88.0	70.3	78.6	84.0	78.7
	(% of total exports)				
Transport	22.8	23.3	20.1	18.7	22.5
Passenger	1.2	1.4	1.9	1.5	1.6
Freight	20.9	19.8	16.6	15.9	18.9
Other	0.8	2.1	1.5	1.3	1.9
Travel	22.0	23.7	22.3	19.8	19.2
Construction	5.6	7.9	7.1	7.6	9.0
Insurance and pension services	2.4	2.2	1.9	2.0	2.3
Financial services	0.9	1.3	1.9	3.0	2.4
Telecommunications	3.3	3.9	3.7	2.0	2.2
Other business services	6.2	8.9	12.0	12.4	12.7
Government goods and services	36.7	28.7	30.9	34.4	29.8

الزامات مجوز سرمایه گذاری خارجی بسته به بخش و نوع سرمایه گذاری متفاوت است. اما در سال های اخیر طیفی از الزامات کاهش یا حذف شدند. بر مبنای چشم انداز ۲۰۳۰، یکی از ابزارهای دستیابی به اهداف استراتژیک رشد و تنوع بخشیدن به اقتصاد، بازگشایی پتانسیل بخش های غیر نفتی از جمله بخش های معدن و انرژی است. در این راستا در سال ۲۰۱۷ شورای وزیران راهبرد جامع معدن و صنایع معدنی را تصویب کردند که هدف آن رسیدگی به چندین چالش پیش روی این بخش است. دولت سعودی می کوشد تا سال ۲۰۳۰ بخش معدن را به سومین ستون اصلی اقتصاد عربستان در کنار نفت و پتروشیمی تبدیل کند. در این راستا بیش از سه برابر کردن سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی کاهش واردات تا حدود ۳۷ میلیارد ریال سعودی ایجاد بیش از ۲۰۰ هزار شغل مستقیم و غیر مستقیم و تقریباً برابر کردن سهم این بخش در درآمد دولت در این برنامه به عنوان اهداف کلیدی تعریف شده است. در مجموع چشم انداز ۲۰۳۰ و دیپلماسی اقتصادی طراحی شده بر مبنای آن نمادهای کوشش محمد بن سلمان برای شکل دهی به عربستان جدید است؛ عربستانی که در ژئواکونومی منطقه از موقعیت برتر برخوردار باشد و در پهنه جهانی به یکی از قطب های اقتصادی بدل شود.

اهداف دیپلماسی اقتصادی عربستان

پادشاهی عربستان سعودی نوعی نظام سلطنتی در معنای سنتی و خاندانی آن است. پادشاه رهبر حکومت، دولت، قوه قضاییه و فرمانده کل نیروهای نظامی است. افزون بر این پادشاه در نقش نخست وزیر، ریاست شورای وزیران را بر عهده دارد که دارای وظایف اجرایی و قانون گذاری است. شورای وزیران از ۳۸ وزیر تشکیل شده است. از سال ۲۰۱۵ بن سلمان فرزند پادشاه و ولیعهد طبق انتصاب پادشاه به عنوان معاون رئیس الوزرا و بعدها به عنوان رهبر واقعی کشور قدرت را در دست گرفته است. شورای مشورتی (مجلس الشورا) یک نهاد شبه قانون گذاری تک مجلسی است که قدرت پیشنهاد قانون همراه با شورای وزیران را برای تصویب پادشاه دارد. شورای مشورتی متشکل از ۱۵۰ عضو است که همه آنها

سعودی سازی نیروی کار برنامه ای است بلندمدت از سوی دولت عربستان سعودی که با هدف افزایش نسبت کارمندان به ویژه زنان در فعالیت های اقتصادی و به ویژه در نیروی کار شرکت های سرمایه گذار خارجی طراحی شده است. بر این مبنای بر اساس ماهیت کسب و کار خارجی ها در این کشور، شرایط کاری و در دسترس بودن کارمندان سعودی، بین ۵ تا ۷۵ درصد از نیروی کار شرکت ها را باید شهروندان سعودی تشکیل دهند. شرکت های خارجی در هنگام ارائه طرح های سرمایه گذاری خود کسب مجوز از مقامات سعودی باید سطوح سعودی سازی نیروی کار خود را نیز مشخص کنند.

افزون بر این محدودیت هایی برای تعداد ویزا جهت کارگران خارجی شرکت ها وجود دارد. دولت عربستان در سال های اخیر محدودیت های جدیدی برای کارگران خارجی و به سود به کارگیری نیروی کار عربستانی اعمال کرده است.

سرمایه گذاری خارجی عملاً در همه بخش های اقتصادی جز برخی از فعالیت های مشخص شده در لیست منفی مجاز است.

توسط پادشاه منصوب می شوند. این شورا از سال ۲۰۱۳، ۳۰ عضو زن را شامل می شود. احزاب سیاسی در این کشور وجود ندارند. به بیان دیگر ساختار سیاسی بسیار سنتی و سلسله مراتبی است و دیپلماسی اقتصادی در این قالب طراحی و اجرا می شود. در قالب این ساختار سیاسی چشم انداز ۲۰۳۰ در سال ۲۰۱۶ تصویب شد و به رویکرد کلان اقتصادی عربستان شکل داد. این سند همچنان مبنای سیاستگذاری های کلان دیپلماسی اقتصادی عربستان است. این سند در واقع یک طرح استراتژیک بلندپروازانه است که برای مدرن سازی و تنوع بخشیدن به اقتصاد عربستان، عمدتاً از طریق کاهش وابستگی به نفت، توسعه منابع درآمدی جایگزین و افزایش مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد طراحی شده است. افزون بر این بهبود کارآمدی نهاد دولت و تبدیل جامعه سعودی به جامعه مدرن و فراگیرتر از دیگر اهداف این چشم انداز است. این طرح کلان دارای سه رکن اصلی است:

ارتقای جایگاه عربستان سعودی به عنوان «قلب جهان عرب و اسلام»؛ تبدیل شدن به یک کانون جهانی جذب سرمایه و سرمایه گذاری و همچنین تبدیل شدن به هابی که آسیا، اروپا و آفریقا را به هم متصل می کند. این طرح اهداف و برنامه های قابل سنجش مشخصی را تعیین می کند که تا سال ۲۰۳۰ این کشور باید به آنها دست یابد. در حوزه اقتصادی که در کانون این طرح قرار دارد ابتکارات متعددی تعریف شده است: ایجاد مشاغل بیشتر در بخش خصوصی برای اتباع سعودی، افزایش مشارکت زنان در نیروی کار، حمایت از شرکت های کوچک و متوسط، افزایش سرمایه گذاری در بخش های غیرنفتی مانند انرژی های تجدیدپذیر، صنایع پیشرفته، گردشگری اوقات فراغت خرده فروشی اقتصاد دیجیتال و خدمات مالی، افزایش محتوای داخلی در تولیدات صنعتی، خصوصی سازی شرکت های دولتی و خدمات دولتی مانند بهداشت، آموزش، و مسکن، مقررات زدایی از بازار انرژی و همچنین کاهش یارانه انرژی. افزون بر این در قالب استراتژی کلان

موسوم به چشم انداز ۲۰۳۰ بهبود فضای کسب و کار برای جذب سرمایه گذاری خارجی و داخلی از جمله از طریق اعمال دقیق مقررات تجاری بین المللی، تسهیل تجارت ساده سازی رویه های گمرکی و ایجاد مناطق ویژه برای فعالیت های لجستیکی گردشگری و صنعتی و مالی نیز در اولویت قرار گرفته اند. با توجه به جهت گیری کلی سیاست تجاری عربستان سعودی جنبه های برجسته سیاست های تجاری و اقتصادی اخیر پادشاهی، از جمله ساده سازی رویه های گمرکی، سطح پایین تعرفه های وارداتی، حذف محدودیت های سرمایه گذاری خارجی و معرفی ابزارهای سیاستی جدید برای ارتقای صادرات، نشان می دهد که باز بودن برای تجارت بین المللی و سرمایه گذاری خارجی از نظر حکومت نقش اساسی در تحول اقتصادی این کشور در افق ۲۰۳۰ ایفا می کند. اهداف سیاست تجاری عربستان در راستای چشم انداز ۲۰۳۰ تعریف شده اند. بر این اساس، به حداکثر رساندن سهم پادشاهی در تجارت بین المللی به منظور تقویت اقتصاد ملی مهم ترین هدف محسوب می شود. این کشور به دنبال دستیابی به این هدف از طریق افزایش دسترسی به بازارهای بین المللی برای صادرات کالاها و خدمات غیرنفتی و حمایت از کالاها و خدمات ملی در برابر اقدامات تجاری ناعادلانه در خارج از کشور است. افزون بر این حمایت از مشارکت بیشتر بخش خصوصی در تجارت خارجی نیز از اهداف کلیدی در افق ۲۰۳۰ است.

جمع بندی

بر مبنای آنچه آمد می توان گفت که دیپلماسی اقتصادی عربستان سعودی در سال های اخیر در راستای تحقق استراتژی کلان موسوم به چشم انداز ۲۰۳۰ متحول شده است. عربستان سعودی کشوری پادشاهی با نظام تصمیم گیری متمرکز در سال های اخیر تصمیم گرفته است تا به دولتی توسعه گرا بدل شود، توسعه اقتصادی را در کانون استراتژی کلان خود و مهمترین ابزار مشروعیت بخشی نظام سیاسی قرار دهد. این تغییر راهبرد در قالب چشم انداز ۲۰۳۰ متجلی شده است، استراتژی کلانی به شدت بلند پروازانه و اقتصاد محور که در قالب آن عربستان امیدوار است نه تنها به مهمترین کشور در حال توسعه در جهان اسلام بلکه به هاب جهانی تجارت و سرمایه گذاری بدل شود. این کشور در قالب چشم انداز موسوم به ۲۰۳۰ می کوشد تا خود را از وابستگی به نفت نجات دهد و متنوع سازی اقتصادی را به پیش برد. چشم انداز ۲۰۳۰ و استراتژی توسعه صنعتی مشترک با دیپلماسی اقتصادی عربستان شکل داده اند.

در دیپلماسی اقتصادی نوین عربستان اتصال به زنجیره های جهانی ارزش، بهبود محیط برای جذب سرمایه و توسعه تجارت در کانون قرار گرفته اند. از لحاظ جغرافیایی شورای همکاری خلیج فارس همچنان مهمترین اولویت عربستان سعودی در دیپلماسی اقتصادی محسوب می شود و این کشور می کوشد تا ضمن حفظ نقش رهبری در این شورا فرآیند گسترش اتصالات با کشورهای و مناطق دیگر در چارچوب موافقتنامه های تجارت آزاد را از طریق این شورا به پیش برد. افزون بر این بهره گیری از موقعیت ژئواکونومیک عربستان به عنوان حلقه وصل جریان های تجاری جهانی نیز در دیپلماسی اقتصادی این کشور اولویت یافته است.

چشم انداز ۲۰۳۰ دیپلماسی اقتصادی طراحی شده بر مبنای آن نمادهای کوشش محمد بن سلمان برای شکل دهی به عربستان جدید است، عربستانی که در ژئواکونومی منطقه از موقعیت برتر برخوردار باشد و در پهنه جهانی به یکی از قطب های اقتصادی بدل شود.

رئیس سازمان توسعه تجارت خبر داد

عبور صادرات غیرنفتی از ۵۲ میلیارد دلار برای نخستین بار

افزایش ۱۴ درصدی صادرات صنعتی کشور

علیرضا پیمان پاک در نشست خبری با بیان اینکه یکی از موضوعات مهم و مورد تأکید دولت سیزدهم فعال کردن دیپلماسی اقتصادی و تجاری بوده است، تصریح کرد: خوشبختانه در ماه‌های گذشته اقدامات بسیار خوبی در حوزه توسعه صادرات ایران انجام شده که بخشی از آنها تاکنون تأثیر خود را نشان داده و بخشی دیگر در سال‌های آینده در آمار نهایی صادرات ما معلوم خواهد شد.

او با بیان اینکه سال گذشته شاهد رشد ۴۰ درصدی صادرات غیرنفتی بودیم، خاطر نشان کرد: تا پایان دی ماه میزان صادرات ایران از مرز ۴۵ میلیارد دلار عبور کرده است لذا در صورتی که ما بتوانیم همین روند را تا پایان سال ادامه دهیم قطعاً صادرات ما از ۵۲ میلیارد دلار عبور خواهد کرد. در این مدت صادرات صنعتی کشور حدوداً ۱۴ درصد افزایش یافته اما در حوزه معدن کاهش حدوداً پنج درصدی را به ثبت رسانده‌ایم.

رئیس سازمان توسعه تجارت خاطر نشان کرد: خوشبختانه با وجود تداوم تحریم‌ها و رشد کشورهایی که تحت تأثیر تحریم‌های ما توانستند در بازار فعال شوند و علی‌رغم اتفاقات اخیر در کشور آمار صادراتی ایران همچنان رو به رشد است و این روند تا پایان سال ادامه خواهد داشت. همچنین برآورد ما این است که با شرایط فراهم شده در سال آینده نیز امکان بالا رفتن بیشتر آمارهای صادراتی فراهم شود.

پیمان پاک تأکید کرد: با وجود مشکلات فراوان مانند آزادسازی نرخ ارز، حذف ارز ترجیحی، معضل کمبود انرژی و قطعی برق صنایع، جنگ روسیه و اوکراین، کاهش قیمت محصولات فلزی و اختلال در سفر هیأت‌های تجاری به دنبال اغتشاشات ماه‌های اخیر، صادرات غیرنفتی با همراهی تجار و فعالان اقتصادی پیشرفت داشت و آمارها امیدوارکننده بوده است.

او تصریح کرد: سازمان توسعه تجارت عهده‌دار رفع موانع، ایجاد زیرساخت‌ها و تسهیلگری است که در یک سال گذشته در زمینه توسعه بازار و فعال کردن ظرفیت‌های مختلف فعال شده و برگزاری نمایشگاه‌ها رویه خوبی بود که در این مدت رخ داد.

۶۰ درصد تجارت کشور با چین، عراق، ترکیه، امارات و هند

رئیس کل سازمان توسعه تجارت با اشاره به شناسایی بازارها بر اساس تنوع بخشی به صادرات کشور، تصریح کرد: پنج بازار چین، عراق، ترکیه، امارات و هند ۶۰ درصد تجارت کشور را به خود اختصاص داده‌اند که با تمرکز بر ظرفیت بازارهای قاره آفریقا، امریکای لاتین و شرق آسیا می‌توانیم تنوعی در بازارهای هدف ایجاد کنیم تا آمار تجاری افزایش گسترده‌تری داشته باشد.

او افزود: ظرفیت‌هایی با کشورهای هدف شامل بازارهایی که در تقابل سیاسی با ایران نیستند و آمادگی و ظرفیت تأمین نیازهای دو طرف وجود داشته باشد مورد توجه قرار گرفته است، پیش از این، این گونه بازارها مغفول واقع شده بودند.

معاون وزیر صمت با اشاره به برخی تغییرات صورت گرفته در تجارت کشور توضیح داد: یکی از اصلی‌ترین رویکردهای ما استفاده از بازارهای بکر صادراتی در کشورهایی بود که تاکنون کمتر به آن توجه می‌شد. در این حوزه همایش تجارت به آفریقا و الزام هیأت‌های تجاری به کشورهای مختلف این قاره در دستور کار قرار گرفت و پیش‌بینی می‌کنیم که دو میلیارد دلار قرارداد و توافقنامه میان ایران و کشورهای غرب آفریقا نهایی شود.

رئیس سازمان توسعه تجارت ادامه داد: در کنار آن هشت مرکز تجاری نیز در آفریقا فعال شده همچنین سه رایزن بازرگانی ایران نیز در کنیا، آفریقای جنوبی و الجزایر مستقر شدند. در کنار آن صادرات خدمات

تا پایان دی ماه میزان صادرات ایران از مرز ۴۵ میلیارد دلار عبور کرده است لذا در صورتی که ما بتوانیم همین روند را تا پایان سال ادامه دهیم، قطعاً صادرات ما از ۵۲ میلیارد دلار عبور خواهد کرد. در این مدت صادرات صنعتی کشور حدوداً ۱۴ درصد افزایش یافته است

خوشبختانه با نهایی شدن تجارت آزاد میان ایران و اوراسیا صادرکنندگان ما می توانند از حمایت های تعرفه ای بهره مند شوند و سهم خود را در این بازار افزایش دهند

جدید، همراهی بیشتری خواهیم داشت، زیرا اتاق های مشترک بازرگانی با زوی سازمان توسعه تجارت برای بهبود راندمان مبادلات هستند.

پیمان پاک با اشاره به همکاری تنگاتنگ گمرک با سازمان توسعه تجارت، اظهار داشت: این حمایت را می توان در رسیدگی به موضوع آستارا دید که با وجود افزایش حجم ۲۴ درصدی در وزن و ۲۵ درصدی در ارزش کالاهای وارداتی و صادراتی در این مرز و نبود ظرفیت لازم، گمرک به صورت شبانه روزی فعالیت های خود را افزایش داد تا از ترافیک به وجود آمده بکاهد.

امضای موافقتنامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

او با بیان اینکه ایجاد بازارهای جدید نیاز به فراهم ساختن زیرساخت های لازم دارد که زمان بر است، تأکید کرد: امضای موافقتنامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا که اولین قرارداد تجارت چندملیتی ایران بود می تواند آمار تجاری ایران را صعودی کند. او با بیان اینکه صادرات ایران وقتی رونق جدی می گیرد که کالاهای ایرانی امکان رقابت با کالاهای خارجی را پیدا کنند، تشریح کرد: برای مثال در حوزه اوراسیا میزان تجارت حدود ۷۰۰ میلیارد دلار است اما هنوز سهم ما در این بازار محدود باقی مانده است. یکی از دلایل آن این است که هزینه صادرات با توجه به برخی تعرفه ها و شرایط گمرکی برای فعالان اقتصادی ایران بالا می رود؛ این در حالی است که ما رقبای جدی مانند چین و ترکیه را در این منطقه داریم.

رئیس سازمان توسعه تجارت ادامه داد: خوشبختانه با نهایی شدن تجارت آزاد میان ایران و اوراسیا صادرکنندگان ما می توانند از حمایت های تعرفه ای بهره مند شوند و سهم خود را در این بازار افزایش دهند.

تجارت ایرات با پاکستان، اندونزی، ونزوئلا و غرب آفریقا

به گفته پیمان پاک، تجارت ترجیحی با پاکستان و همچنین مقدمات تجارت ترجیحی با اندونزی نیز فراهم شده که شانس تجار ایرانی در این بازار را نیز افزایش می دهد و به دنبال توافقاتی مبنی بر تجارت آزاد با ونزوئلا و غرب آفریقا هستیم.

او با اشاره به برخی اقدامات تسهیل کننده سازمان توسعه تجارت در ماه های گذشته تأکید کرد: در شرایط فعلی ما امکان آنکه پیمان سپاری ارزی را حذف کنیم نداریم اما تلاش شده شرایط به شکلی فراهم شود که صادرکنندگان ایرانی بتوانند با کمترین دغدغه تجارت خود را انجام داده و تعهد خود را نهایی کنند. در کنار آن ارتباط بانکی با روسیه می تواند به گشایشی جدید در این حوزه تبدیل شود و سازمان توسعه تجارت نیز در حوزه هایی مانند رایزنی بازرگانی و تضامین صادراتی سهم حمایتی خود را اجرایی خواهد کرد.

او با اشاره به غفلت از توسعه برند حلال تأکید کرد: می توان از این ظرفیت استفاده بیشتری کرد؛ زیرا بازار این محصول بالغ بر یک هزار میلیارد دلار در سال است.

استفاده از رمزارز در تجارت تا پایان سال

او با بیان اینکه یکی از سیاست های دولت سیزدهم ایجاد زیرساخت برای استفاده از رمزارز بود، تصریح کرد: حل مشکل قانونی و ایجاد زیرساخت آبی تی مشابه سامانه نیما چند ماه زمان برد؛ اما امروز به انجام استفاده از رمزارز برای واردات دست یافته ایم، بر همین اساس با مشارکت اتاق بازرگانی ظرفیت لازم ایجاد شده و منتظر اختصاص حساب ریالی از سوی بانک مرکزی هستیم تا به صورت رسمی با رمزارز واردات انجام شود.

او افزود: تاکنون حدود ۵۰ میلیون دلار به صورت پایلوت با استفاده از رمزارز با همکاری بانک مرکزی واردات انجام شده تا با تأیید این مسیر آزمایش شده، بتوانیم فعالیت آن را آغاز کنیم.

به گفته پیمان پاک، با تأیید حساب ریالی از سوی بانک مرکزی تا سه هفته آینده، فرایند

فنی و مهندسی ایران نیز در سال جاری به آفریقا حدوداً ۶۰۰ درصد افزایش یافته است. پیمان پاک با اشاره به برنامه ریزی برای برگزاری نمایشگاه های داخلی و خارجی، اظهار داشت: از دیگر راهکارهای توسعه تجارت کشور اعزام و پذیرش هدفمند هیأت های تجاری بود که با ۶۰ هیأت تجاری از کشورهای آفریقایی با همکاری اتاق های بازرگانی به اهداف رسید. همچنین برقراری ارتباط میان پلتفرم های ایران با کشورهای مقصد، با معرفی تجار به یکدیگر توسعه تجارت را رقم می زند که این روند اکنون در ارتباط با فعالان اقتصادی چین، روسیه، عمان و اروپای شرقی برقرار شده که نتایج خوبی داشته است و در آینده بیشتر هم می شود.

راه اندازی مراکز تجاری در کشورهای

هدف

رئیس کل سازمان توسعه تجارت با اشاره به راه اندازی مراکز تجاری در کشورهای هدف، تأکید کرد: پیش از این انتقادهایی مبنی بر نادیده گرفتن بخش خصوصی در جایگاه رایزن بازرگانی وجود داشت، اما طی یک سال گذشته با صدور پروانه موقت تجاری این مهم نیز به سرانجام رسید که عملکرد هر کدام نیز پایش می شود.

او در خصوص انتخابات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران گفت: ثبت نام ها نسبت به دوره های قبل بیشتر بوده است، با برگزاری انتخابات با شرایط

افزایش ۱۷.۶۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل

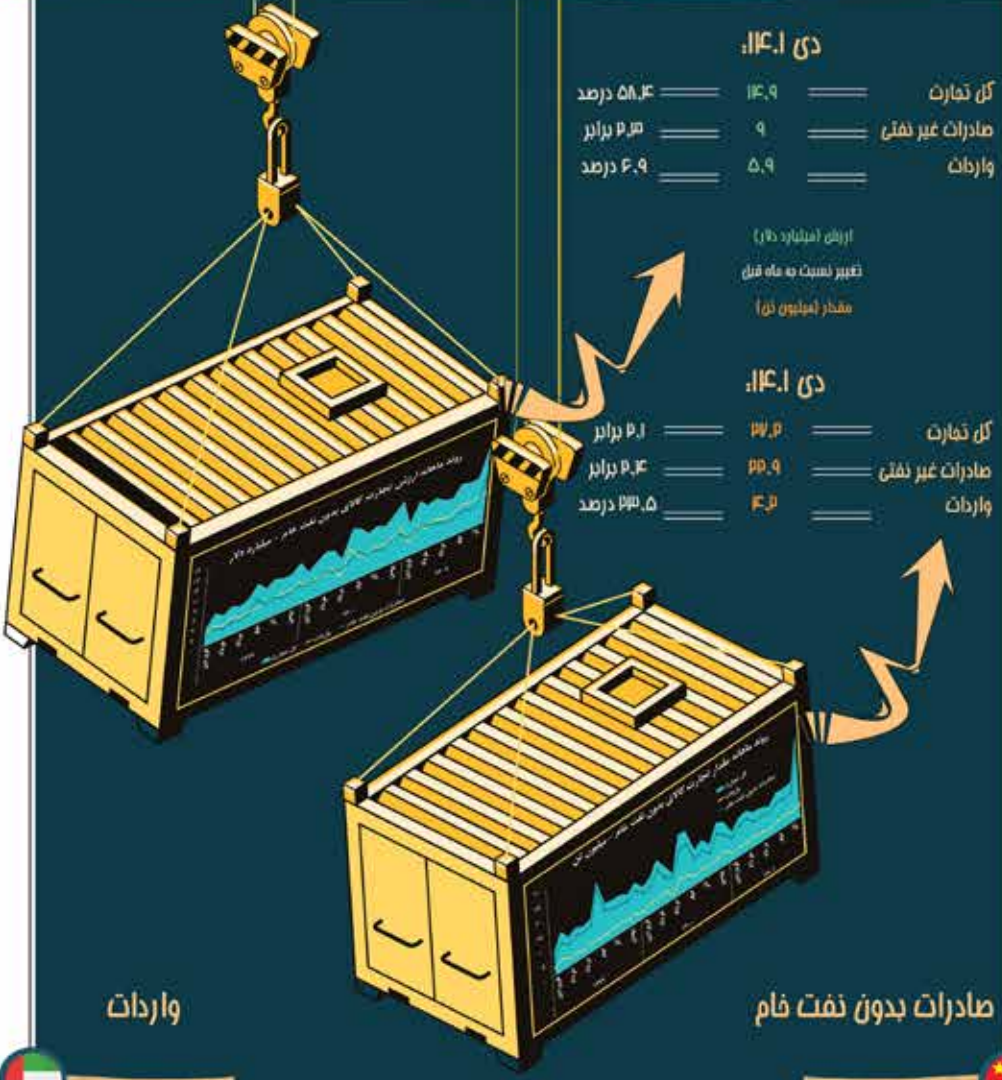
افزایش ۲.۹۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل

ارزش (میلیارد دلار) و (میلیون تن)

افزایش ۱۶.۸۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل
کاهش ۷.۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل

مروری بر تجارت کالایی ایران طی ۱۰ ماهه نخست ۱۴۰۱

بهره‌برداری از رمز ارز در تجارت تا پایان سال به صورت رسمی آغاز می‌شود.

او با بیان اینکه در دولت سیزدهم به جز یکی دو مورد در حوزه دام ممنوعیت صادراتی دیگر نداشته‌ایم، بیان داشت: ما از عوارض صادراتی برای تنظیم بازار استفاده می‌کنیم و به دنبال ممنوعیت صادرات نیستیم اما تا زمانی که طرز فکر این گونه باشد که مازاد تولید باید صادر شود همچنان با مشکل مواجه خواهیم بود.

برگشت ۸۰ درصد از صادراتی

معاون وزیر صمت به مسائل و مشکلات مربوط به لجستیک اشاره کرد و گفت: در بخش حمل و نقل دریایی نیز مشکلاتی وجود دارد و متأسفانه در دریای خزر با کمبود ناوگان حمل و نقل روبه‌رو هستیم. برای رفع این مسائل نیز با استفاده از تسهیلات و همکاری بانک‌ها با بخش خصوصی اقداماتی صورت گرفته است.

او افزود: صندوق ضمانت صادرات ایران با بیش از ۱۰ کشور مقصد قرارداد تعهدآور امضا کرده است و بنابراین با تأییدیه صندوق ضمانت بیمه‌نامه و ضمانت‌نامه برای کالاهای ایرانی و بالعکس صادر می‌شود. لذا ریسک صندوق کاهش و گستره فعالیت‌های صندوق نیز افزایش یافته است.

رئیس سازمان توسعه تجارت در رابطه با بازگشت ارز صادراتی گفت: سال گذشته که فاصله بین نرخ ارز نیمایی و بازار آزاد زیاد نبود براساس اعلام بانک مرکزی بیش از ۸۰ درصد ارز حاصل از صادرات به کشور برگشت.

واردات

صادرات بدون نفت خام

شرکای عمده تجاری ایران طی ۱۰ ماهه نخست ۱۴۰۱

فشار بودجه ۱۴۰۲ بر دوش بخش خصوصی

دریافت «مالیات تورمی»، توان تجهیز واقعی بنگاه‌های اقتصادی را کاهش خواهد داد و این مورد در کنار افزایش قیمت نهاده‌های وارداتی (به دلیل افزایش قیمت ارز) و افزایش قیمت نهاده‌های داخلی (به دلیل تورم)، کاهش توان تولیدی بنگاه‌ها را رقم خواهد زد، در نتیجه با تخلیه این منابع به دلیل مالیات‌ستانی، نیاز به تامین منابع با استقرار از بانک‌ها (که وضعیت مطلوبی ندارند) افزایش خواهد یافت. این گزاره‌ای است که مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در گزارشی به آن اشاره می‌کند. براساس این گزارش، لایحه بودجه سال آینده حاکی از آن است که در شرایط فعلی اقتصاد ایران، فعالیت‌های تولیدی باید فشار اصلی تامین مالی منابع عمومی دولت را بر دوش بکشند و بیش از پیش در خط مقدم مالیات‌ستانی قرار گیرند. افزایش ۱۲۸ درصدی مالیات بر درآمد شرکت‌های غیر دولتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ که قرار است نسبت به سایر انواع مالیات‌ها، بیشترین میزان از کل درآمد مالیاتی لایحه بودجه را تامین کند (سهمی در حدود ۳۰/۹ درصد)، گواهی بر این مدعا است.

کاهش نابرابری‌های درآمدی اهتمام ورزد. در این میان، سیاست‌های مالیاتی به عنوان مهم‌ترین جزء از مالیه عمومی، نقش پررنگی در تحقق یا انحراف از اهداف مذکور ایفا می‌کند. بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، حاکی از آن است که لایحه حاضر شامل ملغمه‌ای از بندهای مالیاتی با اهداف متناقض و دارای پیامی جدی برای تولید و بخش خصوصی است.

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در گزارشی تاکید می‌کند: در شرایط فعلی اقتصاد که فعالیت‌های تولیدی رسمی از یک سو در چمبره‌ای از کژکار کردهای نظام مالیاتی، کمبود تقاضای موثر، بی‌ثباتی متغیرهای قیمتی کلیدی به ویژه افزایش قیمت انرژی خصوصاً قیمت گاز طبیعی در صنایع انرژی‌بر، نرخ ارز و نرخ بهره، کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش، قطعی مکرر گاز طبیعی در زمستان و برق در تابستان و... گرفتار شده‌اند، با رشد ۱۲۸ درصدی میزان مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، قرار است تولید بیش از پیش در خط مقدم مالیات‌ستانی قرار گیرد و با توجه به اینکه این نوع مالیات بیشترین سهم را از میان سایر انواع مالیات‌ها از کل درآمدهای مالیاتی لایحه بودجه دارد

مالیه عمومی به عنوان مهم‌ترین ابزار مداخله دولت در اقتصاد، آثار غیر قابل انکاری بر فرآیند توسعه اقتصادی و اجتماعی هر کشوری دارد. مداخلات عاقلانه و صحیح دولت‌ها در هر اقتصاد با سه هدف «ارتقای کارایی اقتصادی»، «بهبود توزیع درآمد» و «ثبات بخشی به اقتصاد کلان» صورت می‌گیرد؛ در واقع دولت باید سیاست‌هایی را در پیش بگیرد که نه تنها وضعیت مناسب بودجه و پایداری بلندمدت آن را تضمین کند، بلکه مقوم ظرفیت‌های تولیدی توسعه‌گرا بوده و با تمرکز بر برابری فرصت‌ها، بر

جدول ۱. درآمدها در لایحه بودجه ۱۴۰۲ (ارقام به هزار میلیارد تومان)

رشد	لایحه ۱۴۰۲		قانون ۱۴۰۱		شرح
	سهم	رقم	سهم	رقم	
۳۹.۸	-	۹۷۸.۱۹	-	۶۹۹.۶۰	درآمدها
۴۷.۱	۸۴.۵	۸۲۶.۲۹	۸۰.۳	۵۶۱.۷۰	▪ درآمدهای مالیاتی
۹.۸	۹.۸	۹۶.۰۲	۱۲.۵	۸۷.۴۷	▪ درآمدهای حاصل از مالکیت دولت
۱۰.۷۹	۵.۷	۵۵.۸۸	۷	۵۰.۴۳	▪ سایر (فروش کالا، جرایم و خسارت، متفرقه)

جدول ۲. درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ (ارقام به هزار میلیارد تومان)

شرح	قانون ۱۴۰۱		لایحه بودجه ۱۴۰۲		رشد نسبت به قانون	رشد نسبت به عملکرد
	رقم	سهم	درصد تحقق	پیش بینی عملکرد		
درآمدهای مالیاتی	۵۶۱.۷۰	-	۵۰۴	۸۹.۷	۸۲۶.۲۹	۶۳.۹
مالیات اشخاص حقوقی	۱۳۳.۶	۲۳.۸	۱۶۹	۱۲۶.۵	۲۹۳.۷	۷۳.۸
مالیات شرکت‌های غیردولتی	۱۱۲.۱	۲۰.۰			۲۵۵.۵	۱۲۸.۰
مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی	۱۱.۶	۲.۱			۲۰.۴	۷۶.۳
مالیات بر درآمدها	۸۴.۲	۱۵.۰	۸۷	۱۰۳.۳	۱۲۰.۸	۳۸.۹
مالیات بر ثروت	۲۷.۵	۴.۹	۱۶	۵۸.۲	۳۷.۲	۱۳۳.۱
جمع	۲۴۵.۳۵	۴۳.۶۸	۳۷۱	۱۱۰.۵	۴۵۱.۷۹	۶۶.۷
مالیات بر واردات	۱۰۷.۲	۱۹.۱	۴۶	۴۲.۹	۱۲۶.۲۹	۱۷۴.۵
مالیات بر کالاها و خدمات	۳۰۹.۱	۳۷.۲	۱۸۶	۸۹.۰	۲۴۸.۲۱	۳۳.۴
مالیات بر ارزش افزوده	۱۴۹.۴	۲۶.۶			۱۵۸.۷۴	۶.۳
جمع	۳۱۶.۳۴	۵۶.۳۲	۲۳۲	۷۳.۷	۳۷۴.۵۰	۶۰.۷

مالیات ستانی، نیاز به تامین منابع با استقرار از بانک‌ها (که وضعیت مطلوبی ندارند)، افزایش خواهد یافت. بیش بر آوردی مالیات‌ها البته مشکل دیگری را هم متوجه بنگاه‌های تولیدی می‌سازد و آن اعمال فشار مضاعف از سوی ماموران وصول مالیات بر بخش خصوصی و نامناسب تر شدن محیط کسب و کار است. معمولاً سازمان امور مالیاتی تحت فشار دولت برای تحقق منابع پیش بینی شده است، لذا با توجه به عدم گسترش پایه‌های مالیاتی و کاهش معافیت‌های مالیاتی در قوانین مرتبط در سال‌های اخیر و عدم توان جلوگیری از فرار مالیاتی به دلیل عدم ایجاد زیرساخت مناسب اطلاعاتی از فعالیت‌های اقتصادی؛ رشد ۱۲۸ درصدی مورد اشاره و افزایش درآمدهای مالیاتی مورد نظر در لایحه بودجه، صرفاً می‌تواند نشان از فشار مالیاتی بر پایه‌های اقتصادی و مودیان شناسنامه دار و شفاف فعلی به انواع و اقسام روش‌ها، توسط ماموران وصول مالیاتی باشد که به مفهوم تنگنای اقتصادی بیشتر برای فعالان اقتصادی بخش خصوصی آن‌هم در شرایط رکود اقتصادی است.

فشارهای مالیاتی مورد اشاره بر تولیدکنندگان بخش خصوصی در حالی صورت گرفته که بر اساس لایحه بودجه پیشنهادی قرار است در راستای حمایت از تولید و متناسب با شرایط اقتصادی کشور، نرخ مالیات موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم، تا هفت واحد کاهش پیدا کرده و به ۱۸ درصد برسد. این نرخ در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، از ۲۵ درصد به ۲۰ درصد کاهش پیدا کرده بود. با توجه به شرایط رکودی حاکم بر فضای تولید، بخش خصوصی این پیشنهاد را در راستای کاهش هزینه تولید و ایجاد رونق نسبی در تولید می‌داند و در طول دوره بررسی بودجه در کمیسیون تلفیق مکرراً مسوولان دولت درباره اثر این بند بر تولید تاکید کردند. همچنین بر اساس قانون مالیات‌های مستقیم کاهش یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مالیاتی ماده ۱۳۱ به ازای هر ۱۰ درصد افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص حقیقی موضوع این ماده، متوقف خواهد شد.

این توقف به معنای اصلاح قوانین دائمی در بودجه یکساله است. باید در نظر داشت که حذف معافیت‌های مالیاتی در نظر گرفته شده در قوانین بالادستی، طی قوانین بودجه سالانه باعث تغییر گسترده در برنامه ریزی بنگاه‌های فعال در بخش خصوصی و کاهش پیش بینی پذیری اقتصاد می‌شود که ریسک‌های سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد و بازارهای مولد تولیدی را خالی از سرمایه و نقدینگی راره‌ای بازارهای موازی و غیر مولد می‌کند.

(۳۰/۹ درصد)؛ فشار اصلی برای تامین منابع عمومی دولت از ناحیه درآمدهای مالیاتی، بر دوش بخش خصوصی است. بر این اساس درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، حدود ۴۷ درصد رشد داشته و در حدود ۴۲ درصد از کل منابع عمومی بودجه و ۵/۸۴ درصد از کل درآمدها را تشکیل داده است و به این ترتیب عمده‌ترین جزء درآمدی دولت به حساب می‌آید.

مالیات‌های مستقیم شامل مالیات بر اشخاص حقوقی، درآمد و ثروت سهم ۵۴/۶۸ درصدی و مالیات‌های غیرمستقیم شامل مالیات بر واردات و مالیات بر کالاها و خدمات سهم ۳۲/۴۵ درصدی از درآمدهای مالیاتی را در لایحه پیشنهادی به خود اختصاص داده‌اند. همچنین برخی اقلام درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، صرف‌نظر از بیش بر آوردی، دارای آثار نامطلوب بر نظام تولیدی کشور هستند. مهم‌ترین این اقلام، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی (شرکت‌ها) است که میزان آن در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، در حدود ۱۲۸ درصد رشد کرده است. از آنجا که این نوع پایه مالیاتی با سهمی در حدود ۳۰/۹ درصد، نسبت به سایر انواع مالیات‌ها، بیشترین سهم از کل درآمدهای مالیاتی لایحه حاضر را به خود اختصاص داده است، بنابراین می‌توان بر این اساس نتیجه گرفت فشار اصلی برای تامین منابع عمومی دولت در بخش درآمدهای مالیاتی، بر دوش بخش خصوصی خواهد بود.

بخشی از رشد ۱۲۸ درصدی مورد اشاره، ناشی از نرخ تورم بالای اقتصاد در سال جاری است اما آنچه لازم است مورد توجه ویژه قرار بگیرد؛ این است که اخذ (مالیات توری) می‌توان تجهیز واقعی بنگاه‌های اقتصادی را کاهش خواهد داد و این مورد در کنار افزایش قیمت نهاده‌های وارداتی (به دلیل افزایش قیمت ارز) و افزایش قیمت نهاده‌های داخلی (به دلیل تورم)، کاهش توان تولیدی بنگاه‌ها را رقم خواهد زد.

به این ترتیب با تخلیه این منابع به دلیل

بی توجهی به کاهش هزینه‌های دولت

در خصوص رشد ۱۷۵ درصدی مالیات بر واردات در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱ نیز باید گفت که با توجه به تشدید موانع صادراتی به موجب بند (ن) تبصره ۶ لایحه بودجه ۱۴۰۲ که مترادف با کاهش درآمدهای ارزی است، مشخص نیست با اعمال این موانع چگونه قرار است رشد ۱۷۵ درصدی مالیات بر واردات در سال ۱۴۰۲ نسبت به پیش‌بینی عملکرد ۱۴۰۱ محقق شود. نکته مهم آنکه مالیات بر واردات ضعیف‌ترین عملکرد پایه مالیاتی در سال ۱۴۰۱ را به خود اختصاص داده است و با وضع عوارض گمرکی روی صادرات برخی اقلام از یک سو و غیراقتصادی کردن فعالیت برخی واحدهای تولیدی به دلیل افزایش قیمت گاز طبیعی صنایع به ویژه شرکت‌های پتروشیمی متانول و الفینی ساز سیمان و... رشد قابل ملاحظه ۱۷۵ درصدی در این پایه مالیاتی بسیار دور از ذهن است. بند (ع) لایحه بودجه ۱۴۰۲، علاوه بر مخدوش کردن اصل جامعیت بودجه، ماهیت «ضد توسعه متوازن منطقه‌ای» دارد. به موجب این بند مالیات و عوارض ارزش افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی و پیمانکاران طرح‌های واقع در استان به حساب استان محل استقرار واحد تولیدی واریز می‌شود. بدین ترتیب کلاتشهرها و استان‌های برخوردار از منابع که در سطوح توسعه یافتگی بالاتری قرار دارند مجدداً از منابع مالی بیشتری برخوردار خواهند بود در حالی که استان‌های مرزی هیچ سهمی از مالیات و عوارض ارزش افزوده نخواهند برد.

مانعت از گسترش مناطق محروم

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در ادامه گزارش می‌نویسد: بندی دیگر از لایحه بودجه به محدود کردن برخورداری واحدهای صنعتی و معدنی از معافیت سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته منتج خواهد شد. بر این اساس بند ۱۵۹ قانون برنامه پنجم توسعه در راستای حمایت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و ایجاد اشتغال و تولید در این مناطق و در جهت ایجاد تعادل منطقه‌ای تدوین شده و

جدول ۳. مهم‌ترین سیاست‌های مالیاتی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

نظر اتاق ایران	سیاست‌های مالیاتی	بند	تبصره
موافق	تسویق سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس و ترغیب آنها به عدم تقسیم بخش بیشتری از سود آکناسی و استفاده از منابع حاصل برای افزایش سرمایه و در نتیجه توسعه بخش‌های تولیدی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی در سال ۱۴۰۲ از طریق مشمول نرخ صفر نمودن مالیات درآمد آن بخش از سود تقسیم نشده شرکت‌های مذکور که به حساب سرمایه انتقال می‌یابد.	بند (ه)	۲
موافق	حمایت از توسعه ابزارهای مالی و همچنین تسهیل معاملات ابزارهای مبتنی بر کالا از طریق مشمول نرخ صفر نمودن مالیات بر ارزش افزوده کلیه کالاهایی که در قالب گواهی سیرده کالایی در بورس‌های کالایی کشور پذیرش می‌شوند مانع‌اند که در هر یک از بورس‌های کالایی مورد معامله قرار می‌گیرند.	بند (ح)	
موافق	مكلف شدن بانک مرکزی، کلیه بانکها، موسسات اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه، شهرداری‌ها، پلیس راهور فراجا و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در خصوص راه اندازی خدمات برخط (وب سرویس)، در راستای در اختیار قرار دادن اطلاعات مورد درخواست سازمان امور مالیاتی.	بند (ز)	
نیاز به اصلاح	مشمول مالیات با نرخ صفر نمودن و بخت‌دوگی جرائم سال‌های قبل ناشی از عدم تسلیم اظهارنامه کسب و کارهای حقیقی فعال در سکوها داخلی مورد تأیید وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات که فاقد پرونده مالیاتی هستند با هدف حمایت از توسعه اقتصاد دیجیتال و تسویق کسب و کارهای اینترنتی به استفاده از سکوها داخلی.	بند (ط)	
مخالف	موقوف‌الاجرا نمودن اجرای حکم تبصره (۷) ماده (۱۰۵) و حکم تبصره ماده ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم (کاهش یک درصد (۱٪) تا پنج درصد (۵٪) نرخ مالیات به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ارزی مشمول اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط نسبت به درآمد سال گذشته).	بند (ل)	
نیاز به اصلاح	مشمول مالیات و عوارض صادراتی نمودن درآمد حاصل از صادرات مواد و محصولات معدنی و صنایع معدنی فلزی و غیرفلزی با هدف تحقق چشم تولید دانش‌بنیان و توسعه زنجیره ارزش تولید و عبور از خام‌فروشی.	بند (ن)	۶
نیاز به اصلاح	واریز مالیات و عوارض ارزش افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی و پیمانکاران طرح (پروژه) های واقع در استان به حساب استان محل استقرار واحد تولیدی.	بند (ع)	
موافق	کاهش نرخ مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره‌برداری در فعالیت‌های تولیدی حداکثر تا معادل هفت درصد (۷٪) در راستای سیاست‌های حمایت از تولید و متناسب با پیش‌بینی شرایط اقتصادی کشور.	بند (ت)	
موافق	جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی و گمرکی با نرخ صفر به جای معافیت‌های مالیاتی مسروح در قانون مالیات‌های مستقیم و قانون امور گمرکی در راستای هدفمندسازی معافیت‌های مالیاتی و گمرکی و شفاف‌سازی حمایت‌های مالی.	بند (ث) جزء ۱	
مخالف	جاری بودن معافیت بند ۱۵۹ قانون برنامه پنجم توسعه (میزان معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی و معدنی مناطق کمتر توسعه یافته تا سقف معافیت‌های منظور شده در مناطق آزاد تجاری و صنعتی افزایش می‌یابد) صرفاً برای واحدهای صنعتی و معدنی که پروانه بهره‌برداری یا قرارداد استخراج آنها طی دوره اجرای قانون مذکور صادر شده باشد.	بند (ت) جزء ۶	

اثر انگیزشی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این مناطق داشته است. در حال حاضر هر فردی که در مناطق کمتر توسعه یافته سرمایه‌گذاری کرده و پروانه بهره‌برداری می‌گیرد، یا در سال‌های اخیر اقدام به سرمایه‌گذاری کرده است بر اساس بند مورد نظر مشمول معافیت مالیاتی است و این موضوع بهترین مشوق برای تولید و ایجاد اشتغال در این مناطق است، اما دولت با محدود کردن این حکم به سال‌های مربوط به برنامه پنجم؛ با فرض افزایش درآمد مالیاتی، موجب عدم تمایل برای تولید و سرمایه‌گذاری در مناطق یاد شده می‌شود و چنین انگیزه مهمی را از فعال اقتصادی می‌گیرد که اثر سوء بر گسترش مناطق محروم و کمتر توسعه یافته خواهد داشت.

همچنین این گزارش ادامه می‌دهد که: موضوع حذف معافیت مالیاتی صادرکنندگان مواد خام و نیمه‌خام، طبعاً درآمدهای مالیاتی دولت را افزایش می‌دهد و می‌تواند به کاهش کسری بودجه بینجامد، همچنین انگیزه برای خام‌فروشی را تا حدی کاهش داده و مشکل تامین مواد اولیه برای تولید داخلی و تکمیل زنجیره‌های ارزش را رفع می‌کند، اما باید توجه داشت که مساله اصلی تعدد آراء و نظرات درباره تعریف مواد خام و نیمه‌خام و احصای لیست اقلام مشمول این حکم است. آنچه در سنوات گذشته در خصوص حکم حاضر صورت گرفته است، در نظر

خط فقر

حسین راغفر نسبت به بحران های آتی اقتصاد هشدار داد

زنگ خطر تعمیق فقر

اقتصاد ایران در سال های گذشته آستان تحولات بسیاری شده است؛ تورم در حال رکورد شکنی است، یک اقتصادی کشور کوچک شده، سرمایه ها در حال فرار از کشور هستند، ارزش پول سقوط کرده و فقر تشدید شده است. با وجود آنکه کارشناسان نسبت به تعمیق مشکلات و چالش های اقتصادی هشدار می دهند اما مقامات دولتی تمایلی به تغییر رویه سیاست گذاری خود ندارند. به گفته استاد اقتصاد دانشگاه الزهراء (س)، برای بقای نظام سیاسی مساله توجه به واقعیت های اقتصاد کشور و الزامات ساختاری یک امر حیاتی است. در غیر این صورت کشور با بحران های تاریخی مواجه خواهد شد.

حسین راغفر در گفت و گو با رویداد ۲۴ در خصوص بودجه و منابع در نظر گرفته شده برای نهادهای خاص عنوان کرد: بودجه باید یک برش یک ساله از یک برنامه بلندمدت مثلاً پنج ساله باشد که هیچ وقت این ارتباط برقرار نبوده است. چرا؟ چون در بودجه ها هیچ وقت برنامه ای وجود نداشته است. در واقع آنچه که اسمش برنامه بوده و ۶ دوره از آن ۶ برنامه اش به اصطلاح اجرا شده است، هیچ کدام شان برنامه نبودند. مانند مجموعه ای از آرزوها و آرمان هایی بودند که هیچ وقت تحقق پیدا نکردند؛ بنابراین از نظر من مساله بودجه باید از این زاویه مورد توجه قرار بگیرد و اصولاً بودجه باید نوعی از نظارت های عمومی را فراهم کند.

به گفته وی، شفافیت بودجه باید به نحوی باشد که مردم و کارشناسان مستقل بتوانند فرآیندهای آن اعم از نحوه کسب درآمدها و مخارج آن را ردیابی و نتایج این منابع به دست آمده و صرف شده را بر توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور ارزیابی کنند. اما از ۱۳۶۸ یعنی بعد از جنگ تحمیلی تا کنون چنین چیزی وجود نداشته است و ما هر روز به سمت نقاط پرابهام در بودجه پیش رفتیم. به عنوان مثال امسال مجلس تصویب می کند که فروش نفت بتواند توسط اشخاص و نهادهای مختلف صورت بگیرد؛ بنابراین به طور طبیعی ده ها پرسش مطرح می شود. یکی از آنها این است که در وزارت نفت که علی الخصوص انتظار می رود یک بدنه کارشناسی برای همین مساله باشند، چه کار می کنند و اگر قرار است یک فرد بتواند به فروش نفت در شرایط بحرانی کنونی کمک کند، قطعاً یک وزارتخانه و یک دستگاه تخصصی می تواند این کار را بهتر انجام دهد. ضمن اینکه ما تجربه چنین مساله ای را داشتیم و پدیده هایی مثل بابک زنجانی در آن بروز کردند و میلیارد ها دلار منابع نفتی کشور از بین رفت و معلوم نشد چه کار کردند.

ابهام در شیوه بودجه ریزی

راغفر ادامه داد: همین ابهامی که در نظام بودجه ریزی کشور وجود دارد، سبب شده متوجه نشویم چه کسانی پشت پدیده ای مثل آقای بابک زنجانی وجود داشتند و متاسفانه این فقط در مورد فروش نفت نیست. بنابراین حکم قانون هر کسی که ریالی از منابع عمومی در یافت می کند، باید پاسخگو باشد. اما چنین اتفاقی رخ نداده است. ضمن اینکه فرصت های کسب درآمدهایی

به مراتب بیشتر از آنچه که در بودجه ذکر می شود، برای برخی نهادها فراهم شده که این منابع اصلی ترین محل ایجاد اختلال و ناکارآمدی در اقتصاد کشور بوده و هست. وی افزود: این ها بخشی از مواردی هستند که منابع بسیار بزرگی را برای این دسته از نهادها فراهم کردند و اصلی ترین بازیگر بحران کنونی اقتصاد کشور هستند؛ بنابراین مساله بودجه، فقط به این بودجه ای که در مجلس می آید و کلیات آن تصویب می شود، مربوط نیست. با وجود اینکه ظاهراً در مجلس عزمی بوده که بودجه حداقل همراه با برنامه ارائه شود اما عملاً کلیات بودجه را به سهولت تصویب می کنند. البته قرار است راجع به جزئیات آن گفت و گو شود که از نظر من کارشان عملاً سرگرم کردن جامعه به مواردی است که شاید اهمیت کمتری در مقایسه با تخصیص منابع عمومی دارد.

وی ادامه داد: بر اساس آموزه های دینی ما، اولین گامی که مسوولان باید بردارند، توجه به رفاه و معیشت مردم است. نمی شود در یک جامعه بخش قابل توجهی از جمعیت گرسنه باشند و برخی ها در جرم، جرائم و فساد غوطه ور شوند و ناامنی های گسترده ای را رقم بزنند و آن وقت انتظار داشته باشیم، به ارتقای فرهنگی افراد کمک شود! به نظر می رسد در این صورت باید این عزم جدی سیاستگذار باشد که مقابل چنین مطالباتی که غافل از کارایی و بهره وری است، بایستد.

منتها متاسفانه مجلس، مجلسی نیست که از کارشناسان تشکیل شده باشد و عمدتاً

فشار بودجه ۱۴۰۲...

گرفتن مجموعه‌ای از اقلام به عنوان مواد خام و نیمه خام، بدون توجه به ملاحظات مترتب بر اجرای چنین اقدامی است که موجب شده برخی از فرآورده‌های نفتی که در زمره فرآورده و محصول نهایی قرار می‌گیرند، مشمول این حکم شوند.

این رویکرد سبب شده است که فعالان این حوزه، دچار سردرگمی شوند. در این خصوص می‌توان به مصادیقی همچون روغن تصفیه دوم یا فرآورده پارافین یا سیمان اشاره کرد که یکبار عوارض و مالیات مربوط به آنها پرداخت شده و مجدداً در قالب آیین نامه‌ای که برای این حکم در بودجه سال ۱۴۰۱ تنظیم شده است، مشمول حکم حاضر می‌شوند. البته به این نکته بدیهی هم باید توجه داشت که ایجاد موانع بر سر راه صادرات به ویژه در شرایطی که هر روز بر تنگناهای ارزی اضافه می‌شود موجب تشدید نابسامانی‌های بازار ارز شده و این موضوع نیز از کانال افزایش قیمت نهاده‌ها و کالاهای سرمایه‌ای وارداتی به تولید آسیب خواهد زد. این گزارش می‌افزاید: همچنین بند (ع) لایحه بودجه ۱۴۰۲، علاوه بر مخدوش کردن اصل جامعیت بودجه، ماهیت «ضد توسعه متوازن منطقه‌ای» دارد. به موجب این بند، «مالیات و عوارض ارزش افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی و پیمانکاران طرح‌های واقع در استان به حساب استان محل استقرار واحد تولیدی» واریز می‌شود. به این ترتیب، کلانشهرها و استان‌های برخوردار از منابع که در سطوح توسعه یافتگی بالاتری قرار دارند، مجدداً از منابع مالی بیشتری برخوردار خواهند بود، در حالی که استان‌هایی که از الگوهای نامتوازن استقرار صنایع و واحدهای تولیدی رنج می‌برند هیچ سهمی از مالیات و عوارض ارزش افزوده نخواهند برد. وضع چنین قوانینی موج جدیدی از احساس بی‌عدالتی‌ها را ایجاد کرده و تأثیر مخربی بر فضای کسب و کار این استان‌ها خواهد گذاشت.

نمایندگان منافع گروه‌های خاص در مجلس حضور دارند، به همین دلیل اینها حافظ آن منافع هستند. به عبارت دیگر حافظ منافع مردم نیستند و این مساله باعث شده هر سال در این بحران بودجه و بودجه بندی بیشتر فرورییم و بخش قابل توجهی از این باتلاقی که در اقتصاد کشور درست شده، به این برمی‌گردد که منابع موجود در اقتصاد کشور چگونه خلق و مهم تر اینکه چگونه توزیع می‌شوند.

این استاد دانشگاه افزود: مثلاً آیا منابع شهرداری تهران باید در یکی از کشورهای همجوار ما خرج شود یا در داخل شهر تهران و برای رفاه اهالی شهر خرج شود؟ در واقع جاده‌های ناهموار و پیراز چاله‌ای که وجود دارند، مغفول می‌مانند. اینها بخشی از همان عدم شفافیتی است که در ابتدای عرض کردم. مادامی که این شفافیت عملاً برقرار نشود، سخن از یک چنین چیزی به نظر می‌رسد که یک سخن جدی و موثر برای توسعه اقتصادی - اجتماعی جامعه نخواهد بود.

مداخلات سیاسی در بودجه ریزی

راغفر در خصوص نهادهای موازی بیان کرد: قطعاً این هم یکی دیگر از همان مداخلات سیاسی بودجه ریزی در کشور است. یعنی هم اکنون تلاقی منافع اقتصادی و تلاش‌های موازی است که در کشور وجود دارد. وزارت رفاه که در ۱۳۸۳ تاسیس شد، یکی از هدف‌های اصلی اش تخصیص یارانه‌ها از یک مرجع و نظارت بر عملکرد استفاده از این یارانه‌ها بود. منتها هیچ کسی زیر بار نرفت و وزارت کشاورزی و وزارتخانه‌های دیگر هم مدعی یارانه‌ای شدنند که برای نان پرداخت می‌شد و در نهایت وزارتخانه منحل شد.

وی ادامه داد: این اتفاقی است که دقیقاً پیش از انقلاب در سال ۵۴ هم افتاد. بعضی از نهادهای خیریه آن زمان وجود چنین وزارتخانه‌ای را اعلام‌مخل فعالیت‌هایشان می‌دانستند و در نهایت آن را منحل کردند. این یکی از نشانه‌های عدم شفافیت در بودجه است که معلوم نیست این منابعی که به نهادهای حمایتی داده می‌شود، چگونه مصرف می‌شود. خودم به عنوان کسی که مدتی مشاور وزارت رفاه بودم شاهد در دوره‌ای در انتخابات منابعی را از صندوق‌های باز نشستگی که زیر نظر وزارت رفاه قرار می‌گرفت، گرفتند و به هر استان این منابع را دادند و پول در انتخابات صرف تبلیغات شد.

به باور وی، از این قبیل فعالیت‌ها متأسفانه کم نیست و در کشور هم سابقه طولانی دارد. اما علت اصلی آنها این است که هیچ شفافیتی در بودجه وجود ندارد و به همین دلیل هم بسیاری از موارد فاقد شفافیت است؛ از جمله آنها منابع اصلی بودجه است که در شرایط کنونی آیا این ارقامی که اینها برای درآمدهای بودجه تدارک دیدند، محقق خواهد شد یا خیر. همواره نشان داده شده که چنین اتفاقی نمی‌افتد و معمولاً در نیمه دوم سال شروع به افزایش قیمت ارز می‌کنند تا بتوانند بخشی از این کسری بودجه را که مجلس در ابتدای سال خوش بینانه تصویب کرده تحقق ببخشند. این اصلی‌ترین دلیل کسری بودجه سال آینده خواهد شد.

این اقتصاددان تصریح کرد: همین امسال به دلیل افزایش بی سابقه قیمت ارز از ۲۷ هزار تومان تا ۴۵ هزار تومان کنونی سبب می‌شود، کسری بودجه سال آینده به شدت بیشتر از کسری بودجه امسال باشد و مجدداً به دلیل عدم شفافیت‌ها و کسری بودجه، مبادرت به افزایش قیمت حامل‌های انرژی و به دنبال آن افزایش قیمت ارز خواهد شد. این پدیده و بیماری اقتصاد کشور، بیش از سه دهه است که رخ داده و همه به پیامدهای این تصمیمات واقف هستند، اما چون منافع زودگذر و آنی هستند، کسی به پیامدهای بلندمدت آنها توجه نمی‌کند.

بنابر این بودجه نهادهای خاص اگر چه حائز اهمیت است و هدف اصلی از تخصیص بودجه‌ها باید روشن باشد و نتایج آن ارزیابی شود، اما مشکل اینجاست که کل بودجه فاقد شفافیت است و اولویت‌ها در بودجه به هیچ وجه مشخص نیست. در حالی که باید انتظار داشت، اولین هدف تخصیص بودجه رفاه عمومی جامعه باشد.

دولت به وظایف قانونی خود در ارتباط با پرداخت خسارت به تولیدکنندگان عمل نمی‌کند

تولید قربانی بحران انرژی

به دنبال چالش انرژی و اولویت گرفتن سایر بخش‌ها در تخصیص گاز و برق، با تعطیلی گسترده صنایع در روزهای اخیر رو به رو هستیم. این موضوع علاوه بر اینکه موجب تضعیف تولید شده و تا چند هفته آینده اثرات خود را در بازار و حوزه معیشت نشان خواهد داد، موجب خسارت قابل توجه به صنایع کشور شده است. اما دولت سیزدهم نه تنها فکری برای کمک به حل مشکل صنایع ندارد بلکه به وظایف قانونی خود در ارتباط با پرداخت خسارت به تولیدکنندگان نیز عمل نمی‌کند. بر همین اساس فعالان بخش خصوصی اعلام می‌کنند که دولت پشتیبانی از بخش تولید را به شعار محدود کرده و پاسخگوی ترک فعل انجام شده نیست.

این در حالی است که طبق پیش‌بینی قانون ستاد تسهیل، اگر بر اثر قطعی برق یا گاز خسارتی متوجه واحدهای تولیدی شود، دولت باید این خسارت را جبران کند اما متأسفانه این بند از قانون اجرایی نشده. بر همین اساس رییس اتاق ایران در هشدار به مسوولان کشور اعلام کرد: اصطلاح جبران مافات (به همان روالی که در قانون تاکید شده) باید به موقع انجام شود تا حکم «نوشداروی بعد از مرگ سهراب» را پیدا نکند. غلامحسین شافعی همچنین با انتقاد از توقف تولید به دلیل چالش انرژی، گفت: خسارتی که بنگاه‌های تولیدی بر اثر برخی تصمیمات مخمل محیط کسب و کار متحمل می‌شوند، تولید را تضعیف می‌کند و اثرات سوء آن بر معیشت مردم در آینده بروز خواهد کرد.

پشتیبانی از تولید در حد شعار

رییس اتاق ایران در پنجاهمین نشست هیات نمایندگان اتاق مشهد اظهار کرد: توسعه اقتصادی از مسیر فعالیت مؤثر در بخش مولد محقق می‌شود و دستیابی به چنین امری نیز در سایه حمایت واقعی و اصولی از این حوزه ممکن خواهد شد. پشتیبانی از تولید نه در شعار، بلکه در عمل می‌تواند گره‌گشای بخش قابل توجهی از معضلات موجود باشد.

غلامحسین شافعی با اشاره به تعطیلی گسترده صنایع در روزهای اخیر به دلیل چالش انرژی و اولویت گرفتن سایر بخش‌ها در تخصیص گاز و برق افزود: بنگاه‌های اقتصادی مولد و حوزه‌های صنعتی که بنیان اقتصاد و معیشت جامعه به آنها وابسته است، نباید اولین قربانیان بحران در بخش تامین و تخصیص انرژی و ناکارآمدی‌های مدیریتی در پیش‌بینی این چالش‌ها باشند.

او تاکید کرد: سال‌هاست که در خصوص نیازهای زیرساختی تولید و موانع کوچک و بحران‌های بزرگ برای فعالان این حوزه هشدار داده می‌شود، اما دریغ از آنکه اقدام اساسی و بنیادین که این نگرانی‌ها را مرتفع کند و از تکرار هر ساله قطعی یا محدودیت مصرف انرژی برای صنایع، جلوگیری شود.

اراده‌ای برای جبران خسارت‌ها وجود ندارد

شافعی با بیان اینکه موضوع ایجاد محدودیت یا حتی قطع برق در تابستان و تکرار همین بحث برای گاز در زمستان، صنایع را با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد کرد، گفت: جبران خسارت‌های ناشی از توقف خطوط تولید، عدم ایفای تعهدات در قبال مشتریان داخلی و

خارجی و تضعیف حوزه صادرات، اغلب به سادگی امکان‌پذیر نیست و عملاً شاهدیم که با تداوم و تکرار این وضعیت در سال‌های اخیر، بدنه بخش تولید و بنگاه‌های اقتصادی ما تضعیف شده و گریز سرمایه رقم خورده است.

او ادامه داد: این ابهام جدی برای فعالان اقتصادی وجود دارد که به تناسب ادعاها یا سخنانی که در خصوص حمایت از تولید عنوان می‌شود، درجه و اعتبار این بخش در

تلقی شود. از همین حالا باید برای سال آینده و سنوات پیش رو، اقدامات لازم انجام شود تا این اتفاقات تلخ تکرار نشود.

قطع برق و گاز واحدهای تولیدی نباید در اولویت قرار بگیرد

شافعی یادآور شد: بخش خصوصی درخواست رعایت قوانین مصوب کشور را دارد و این مطالبه‌ای بحق است. طبق ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، در زمان کمبود انرژی، قطع برق و گاز واحدهای تولیدی نباید در اولویت قرار بگیرد و در صورت ایجاد ضرورت برای اتخاذ چنین تدبیری، باید نحوه جبران خسارت این قطعی‌ها و کمبودها برای واحدهای تولیدی و صنعتی پیش‌بینی و سپس پرداخت شود. او با اشاره به تعطیلی حدوداً ۱۰ روزه صنایع در خراسان رضوی به واسطه تشدید بحران گاز و برق گفت: بنگاه‌های اقتصادی این استان با وجود چالشی که متحمل شده‌اند باید مالیات، بیمه، حقوق کارکنان و خسارت مشتریان خود را نیز متقبل شوند.

درخواست صریح ما، احتساب و جبران خسارت‌های وارده به این بخش در کمترین زمان ممکن است. این در اصطلاح جبران مافات (به همان روالی که در قانون تأکید شده) باید به موقع انجام شود تا حکم «نوشداروی بعد از مرگ سهراب» را پیدا نکنند.

دولت پاسخگوی ترک فعل انجام شده نیست

یک فعال بخش خصوصی نیز با انتقاد از قطعی گاز و سختگیری در عرضه گاز و بیل به صنایع، گفت: بدبینی دولت باعث شده تا صنایع برای دریافت سوخت دوم ناگزیر به تعهد محضری شوند. علی محمد چوپانی با اشاره به سرمایه‌های اخیر و قطعی گاز واحدهای تولیدی اظهار کرد: کارخانجات علاوه بر اینکه با قطعی گاز مواجه بودند، با توجه به خاموش بودن نیروگاه‌های آبادکتول و برخی قسمت‌های نیروگاه نکا، کمبود برق را هم تجربه کردند، به نحوی که ستاد بحران تصمیم به قطع برق صنایع در ساعاتی از شبانه‌روز گرفت.

رییس اتاق بازرگانی گرگان افزود: طبق پیش‌بینی قانون ستاد تسهیل اگر بر اثر قطعی برق یا گاز خسارتی متوجه واحدهای تولیدی شود، دولت باید این خسارت را جبران کند اما متأسفانه این بند از قانون اجرایی نمی‌شود و پاسخگوی ترک فعل انجام شده نیست. وی گفت: ما پیشنهاد دادیم قسمتی از برق و گاز خانگی را در ساعاتی از روز قطع کنند تا واحدهای تولیدی با قطعی کمتری مواجه باشند.

انزجار واحدهای تولیدی از ادامه فعالیت

چوپانی با انتقاد از دستگاه‌های مربوطه برای عدم پیش‌بینی شرایط فعلی، بیان کرد: ممکن است این وضعیت در تابستان با تشدید مواجه باشد بنابراین ضروری است تا مسوولان برای مدیریت برق در فصل گرما برنامه‌ریزی درستی داشته باشند زیرا ادامه این وضعیت خسارات زیادی را به واحدهای تولیدی به خصوص صنعت دام و طیور وارد خواهد کرد. وی با اشاره به عدم همکاری شرکت نفت با کارخانجات برای تأمین سوخت اظهار کرد: شرکت پخش فرآورده‌های نفتی استان، واحدهای تولیدی را برای دریافت سهمیه سوخت جایگزین مشروط به تعهد محضری به منظور جلوگیری از فروش گاز و بیل در بازار آزاد کرده است.

رییس اتاق بازرگانی با بیان اینکه یک واحد تولیدی که تعداد زیادی نیرو مشغول به کار دارد و مالیات و بیمه می‌پردازد، طبعاً برای سودجویی اقدام به فروش گاز و بیل در بازار آزاد نخواهد، افزود: این موضوع چالش جدی پیش روی واحد تولیدی قرار داده زیرا این بدبینی دستگاه‌های حاکمیتی موجب انزجار واحدهای تولیدی و بی‌انگیزگی آنها از ادامه فعالیت می‌شود.

عمل، نزد متولیان امر چه میزان است که نه عزمی برای اصلاح این وضع وجود دارد و نه اراده‌ای برای جبران خسارت‌ها؟ به واقع اگر حمایت از تولید در اولویت برنامه‌های اقتصادی است، نباید برای چندمین سال پیاپی، چراغ صنعت به خاطر کمبود برق خاموش و یا خط تولید به واسطه بحران گاز، از مدار فعالیت خارج می‌شد.

بخش خصوصی، خواستار اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

رییس اتاق ایران در بخش دیگری از اظهارات خود، گفت: بارها عنوان شده که کشور نیازمند افزایش سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه خارجی و حتی ممانعت از گریز سرمایه‌هاست، اما آیا آنچه در عمل رخ می‌دهد، خلاف این هدف‌گذاری‌ها نیست؟ شافعی افزود: به دفعات از اهمیت معیشت مردم، ارتقای سطح رفاه عمومی و افزایش اشتغال سخن به میان آورده شده، اما آیا بخش مولد که رابطه مستقیمی با این موضوعات دارد، آن توجه و حمایت لازم را دریافت می‌کند؟ خسارتی که بنگاه‌های تولیدی ما امروز بر اثر برخی تصمیمات محل محیط کسب و کار متحمل می‌شوند، در آینده بر معیشت مردم اثرات سوء باقی خواهد گذاشت.

شافعی از تسلسل مشکلات در بخش تولید در سال‌های گذشته سخن گفت و توضیح داد: آنچه امروز به عنوان «بحران» در بخش انرژی اعلام می‌شود، در سال‌های گذشته هم گریبانگیر بخش‌های مختلف بوده و در آن مقاطع هم صنایع و بنگاه‌های تولیدی ما توانش را پرداختند، گرچه منطق حکم می‌کرد که از پس آن چالش‌ها، تدبیری هم اتخاذ شود، اما با همان نگاه مشکلات امروز را به فردا حواله می‌دهد. در حال حاضر بحران‌ها و مشکلات جدی‌تری را شاهدیم و نگرانیم که توانی برای بخش تولید ما باقی نماند.

او تأکید کرد: ما هم اذعان داریم که تأمین انرژی بخش خانگی در فصل سرد، یک ضرورت مهم است، اما مدیریت انرژی نباید به معنای قطع فعالیت بخش‌های مولد و تخصیص برق و گاز آن به سایر حوزه‌ها

انتقال پرونده مالیاتی ۳۰۰۰ شرکت به استان‌های محل فعالیت‌شان

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور از انتقال پرونده مالیاتی ۳۰۰۰ شرکت به استان‌های محل فعالیت‌شان خبر داد.

«داوود منظور» در نشست مشترکی با اعضای شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی اظهار داشت: بنای ما این است که با فعالان اقتصادی تعامل حداکثری داشته باشیم. بر این باوریم که به نوعی ما شریک نهایی همه کسب‌وکارها هستیم. به همین دلیل باید تلاش کنیم تا فعالیت‌های اقتصادی شرکای ما نیز رونق داشته باشد، زیرا اگر این اتفاق رخ دهد مساله پرداخت مالیات نیز به خوبی انجام می‌شود.

وی متذکر شد: موانع زیادی در مسیر تولید، تجارت و فعالیت‌های اقتصادی وجود دارد و تلاش وزیر اقتصاد آن است تا انتظارات بخش خصوصی را در نشست‌های شورای گفت‌وگو دریافت نموده و در چهارچوب هم‌فکری با فعالان این بخش آن‌ها را رفع و رجوع نماید. ما بخش خصوصی را اصل و اساس و مکمل بخش دولتی می‌دانیم.

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور خاطر نشان کرد: در سال جاری باید حدود ۴۶۰ هزار میلیارد تومان مالیات (بر اساس میزان تعیین شده در قانون بودجه سال جاری) وصول شود که از این میزان تاکنون حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان آن محقق شده و تا پایان سال به درآمد مالیاتی تعیین شده، دست خواهیم یافت.

وی اضافه کرد: مبلغ درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ نیز ۷۰۰ هزار میلیارد تومان (بدون احتساب حقوق و عوارض

گمرکی) پیش‌بینی شده که در قیاس با آنچه در قانون بودجه سال جاری برآورد شده بود (۴۵۴ هزار میلیارد تومان)، رشد ۵۴ درصدی را نشان می‌دهد. طبیعتاً این افزایش بستر ساز سؤال و ابهام می‌شود اما با بررسی و ارائه تصویر عملکرد وصول منابع مالیاتی و تبیین ظرفیت‌های قانونی جدید پیش‌بینی شده، ابهامات پیش‌آمده، رفع خواهند شد.

وی خاطر نشان کرد: اگر بودجه بخش شرکت‌ها را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با قانون بودجه سال گذشته مقایسه کنیم، بیش از ۱۲۰ درصد رشد را شاهد خواهیم بود؛ اما اگر با عملکرد شرکت‌ها مقایسه کنیم این رشد به ۶۰ درصد می‌رسد.

معاون وزیر اقتصاد با دفاع از اقداماتی که برای کاهش فشار مالیاتی از سوی دولت در لایحه بودجه امسال انجام گرفته، توضیح داد: مالیات بر عملکرد واحدهای تولیدی به استناد بند (ت) تبصره ۶ لایحه بودجه ۱۴۰۲ حداکثر تا معادل هفت واحد درصد کاهش یافته و معادل ۱۸ واحد درصد تعیین شده است.

منظور از تاثیر متقابل تورم و مالیات سخن به میان آورد و متذکر شد: مالیات بر ارزش افزوده تابعی از قیمت کالا و خدمات در بازار است. زمانی که اقتصاد زیر بار تورم ۴۰ درصدی است، مالیات بر ارزش افزوده نیز به طور طبیعی ۴۰ درصد رشد را تجربه خواهد کرد.

وی به عواملی اشاره نمود که اثرات مستقیم بر میزان درآمد مالیاتی دارند، بدون آنکه پایه مالیاتی جدیدی تعریف یا نرخ‌های در این بخش افزایش پیدا کند و در تشریح این تاثیر توضیح داد: یک عامل اثرگذار در این رشد، تورم و افزایش بهای کالا و خدمات است و منبع دیگر پرونده‌های معوق مالیاتی می‌باشد که امیدواریم در سال آینده تعیین تکلیف شده و درآمد حاصل از آن‌ها به سیستم مالیاتی وارد شود. علاوه بر این، پرونده‌های بزرگی در هیئت‌های حل اختلاف در حال بررسی و پیگیری هستند که چند سالی معطل مانده و ارقام بزرگی در آن‌ها مطرح است که باید تعیین تکلیف شوند. پیش‌بینی ما این است که چیزی حدود ۶۰ تا

مشاور اقتصادی نماینده ویژه رئیس جمهور در امور افغانستان از ارائه تسهیلات جدید در رفع تعهد ارزی صادرکنندگان محصولات ایرانی به کشور افغانستان خبر داد.

محمد مهدی جوانمرد قصاب گفت: یکی از دغدغه‌های همیشگی صادرکنندگان محصولات ایرانی به افغانستان مسأله رفع تعهد ارزی بوده است که در هماهنگی انجام شده با بانک مرکزی، راهکارهایی در این زمینه اتخاذ گردیده که از روز یکشنبه ۲۳ بهمن ماه جاری به مرحله اجرا گذاشته خواهد شد. وی خاطر نشان کرد: این موضوع مطمئناً باعث رضایت صادرکنندگان و رفع مشکلات ناشی از بازگشت ارز به کشور می‌شود.

جوانمرد قصاب همچنین بیان کرد: یقیناً با راهکارهایی که مدنظر قرار گرفته از نظر نرخ تبادل ارز برای صادرکنندگان به ریال به نفع تجار دو کشور خواهد بود.

به گفته وی به منظور تسهیل تجارت و ساماندهی نقل و انتقالات پولی بین دو کشور دوست و برادر ایران و افغانستان و همچنین ایجاد بستر مناسب برای بازگشت ارز حاصل از صادرات به افغانستان به چرخه اقتصادی کشور و تسهیل رفع تعهد ارزی صادرکنندگان، با توجه به توافقات به عمل آمده مقرر شد از این به بعد صادرکنندگان به افغانستان نسبت به افتتاح حساب ارزی و ریالی نزد بانک صادرات ایران اقدام و ارز حاصل از صادرات خود را در حساب ارزی خود دریافت و سپس با فروش ارز به بانک نسبت به رفع تعهد ارزی اقدام کنند.

وی همچنین گفت: بر همین اساس بانک صادرات به نیابت از بانک مرکزی خرید ارز حاصل از صادرکنندگان را با نرخ توافقی و در چهار چوب ضوابط و مقررات بانک مرکزی انجام خواهد داد.

مشاور اقتصادی نماینده ویژه رئیس جمهور در امور افغانستان تصریح کرد: نرخ توافقی برای ارز حاصل از صادرات غیرنفتی بر اساس نرخ بازار مبادله طلا و ارز تعیین خواهد شد و مطلوبیت لازم را برای صادرکننده از هر حیث خواهد داشت. مسلماً این اقدام منجر به تسهیل تجارت و ساماندهی نقل و انتقالات پولی بین دو کشور خواهد شد. جوانمرد قصاب تأکید کرد: مطمئناً با ایجاد اطمینان، اعتماد نسبت به تصمیمات ارزی و آرامش خاطر برای صادرکنندگان تلاش‌های جدیدی در دستور کار این نمایندگی قرار دارد.

۷۰ هزار میلیارد تومان مالیات از محل پرونده‌های معوق سنوات قبل وصول شود که این میزان مربوط به مودیان بزرگ می‌باشد. پرونده‌های متعددی نیز از جانب سیستم بانکی در خصوص اختلافات در بخش ارز و پرداخت سود سپرده‌ها مطرح است که طرف سال آینده و سنوات پیش رو، تعیین تکلیف خواهند شد.

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور با اشاره به اینکه منبع دیگر درآمد مالیاتی برای دولت، شناسایی مودبانی است که تاکنون مالیات پرداخت نکرده‌اند، گفت: ۳۰۰ هزار شرکت در سطح کشور شناسایی شده‌اند که فعالیت اقتصادی داشته اما طی سال گذشته اظهارنامه مالیاتی ارائه نداده‌اند. اطلاعات میزان فعالیت آن‌ها و مقادیر فرار مالیاتی شان احصاء شده و در تلاشیم تا این مالیات‌ها را با ابزارهای قانونی موجود وصول کنیم.

شناسایی ۲۰۲ میلیون مودی مالیاتی جدید در سال گذشته

وی عنوان کرد: سال گذشته ۲۰۲ میلیون مودی مالیاتی جدید در کشور شناسایی شد. ما در تلاش هستیم تا عدالت مالیاتی به معنای واقعی اتفاق بیفتد.

منظور خاطر نشان کرد: با قانون پایانه‌های فروشگاهی به زودی رسیدگی‌های ما نسبت به مالیات‌های عملکرد و ارزش افزوده به شکل بهتری صورت می‌گیرد و در این زمینه گلايه‌مندی از فعالان اقتصادی نخواهیم داشت. ۴۰۰ شرکت بوری که صورت حساب الکترونیکی را برای ما ارسال می‌کنند، در ۳.۵ ماه بالغ بر ۱۲ میلیون صورت حساب صادر کرده‌اند. بر اساس این صورت حسابها، بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان فروش انجام شده و بالغ بر ۳۷ هزار میلیارد تومان مالیات بر ارزش افزوده ثبت شده است.

چگونگی تعیین سهم مالیات استان‌ها

وی درباره سهم استان‌ها از درآمدهای مالیاتی کشور گفت: این سهم با دقت و با توجه به ظرفیت‌های استان‌ها تعیین می‌شود. مالیات کرمان به عنوان استانی معدنی در سه سال گذشته رشد چشمگیری داشته است؛ اما میزان رشد مالیاتی خراسان رضوی در ۳ سال گذشته از رشد مالیات برخی استان‌ها کمتر بوده است. سهم خراسان رضوی در تولید ناخالص داخلی کشور ۵ درصد و سهم مالیات استان در کشور ۳ درصد است؛ با توجه به اینکه بخش زیادی از فعالیت‌های این استان در حوزه کشاورزی است، به همین دلیل سهم مالیات را پایین‌تر در نظرمی‌گیریم.

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور ادامه داد: بر اساس قانون بودجه قرار بود پرونده‌های مربوط به شرکت‌هایی که محل فعالیتشان در خراسان بوده اما حساب آنها در تهران رسیدگی می‌شده، به استان محل فعالیت انتقال یابد تا ارزش افزوده این شرکتها نصیب همین استان شود. در کشور بالغ بر ۳۰۰۰ پرونده را به محل فعالیت شرکت در استان‌های مختلف انتقال دادیم تا در درآمد مازاد استان ایفای نقش کنند. تلاش ما این است که حقی از استانی ضایع نشود.

ALWAYS AT THE PEAK

ربع قرن خوشنامی و افتخار

شرکت تولیدی و صنعتی سامد

تولید کننده:

فرمالین

رزین اوره فرمالدئید (UF)

رزین ملامین فرمالدئید (MF)

فرم اوره (UFC)

چسب های پایه حلالی

چسب های پایه آبی

مشهد: کیلومتر ۲۷ بزرگراه فوجان
صندوق پستی: ۴۵۶۶-۹۱۳۷۵
تلفن: (۰۵۱)۳۱۶۶۹ (خط ۴۰)
فکس: (۰۵۱)۳۲۴۶۳۳۱۴
دفتر تهران: تلفن: (۰۲۱)۸۸۷۷۴۲۵۵
۸۸۷۹۰۶۶۹، ۸۸۷۹۰۶۸۰
فاکس: (۰۲۱)۸۸۷۹۵۲۹۵

www.samed.ir samed@samed.ir

چسب در شهید
اتصال ناگسستنی در صنایع ایران